

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
<i>Karoly Nemeth</i> Leninci yolda	3
<i>Heinrich Gemkow</i> Friedrich Engels ve çağdaş ideolojik savaşım	17
<i>Tijani Tayib Babekr</i> 14 yıllık yeraltı çalışmasından sonra	26
<i>S. Sudiman</i> Endonezya'da baskı ve teröre son verilmelidir	29
● Barış güçlerini birleştirme doğrultusu. Komintern'in 7. Kongresi'- nin 50. yıldönümüyle ilgili düzenlenen uluslararası sempozyum	31
<i>Ali Havari</i> Iran'da antikomünizmin kanlı yüzü	49
<i>Gunnar Asplund</i> «Beyaz yakalılar»ın yazgısı	58
<i>Fern Winston</i> Gerçek eşitlik için	65
	1

<i>Blas Raca</i>	
Küba komünistlerinin ilk partisi	73
● Sosyalist yaşam tarzı. Çalışma hakkı güvence altındadır	77

ÖZEL SAYFALAR

● Sol Birlik'in açıklaması	84
● TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın «Die Wahrheit» gazetesinin sorularına verdiği yanıtlar	87
● TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın İran Tudeh Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	95

«BARIŞ VE SOSYALİZM SORUNLARI» – «YENİ ÇAĞ» dergisinin Yazı

Kurulu ve Yazı Konseyi'nde aşağıdaki ülkeler komünist ve işçi partilerinin temsilcileri bulunmaktadır: ABD, Arjantin, Avusturya, Belçika, Bolivya, Brezilya, Bulgaristan, Büyük Britanya, Cezayir, Çekoslovakya, Danimarka, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Ekvador, Endonezya, Federal Almanya Cumhuriyeti, Filipinler, Filistin, Finlandiya, Fransa, Guatemala, Guyana, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hindistan, Honduras, Irak, İran, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, Jamayka, Japonya, Kanada, Kıbrıs, Kolombiya, Kosta-Rika, Küba, Lübnan, Lüksemburg, Macaristan, Meksika, Mısır, Moğolistan, Panama, Paraguay, Peru, Polonya, Portekiz, Romanya, Salvador, Senegal, Sovyetler Birliği, Sri Lanka, Sudan, Suriye, Şili, Türkiye, Uruguay, Ürdün, Venezuela, Vietnam, Yunanistan.

SON REDAKSİYON TARİHİ: 28 Haziran 1985

YAZIŞMA	BOX 16367	Stredisko pro rozširovani tisku –
ADRESLERİMİZ:	S 10327	Yeni Çağ
	Stockholm	Proha 6, Thakurova 3
	İSVEÇ	Czechoslovakia

Leninci Yolda

Karoly Nemeth

Macaristan Sosyalist İşçi Partisi Genel Sekreter Yardımcısı

Macaristan, bundan 40 yıl önce yeniden bağımsızlığına kavuştu, halkımızın önünde toplumsal ilerleme yolu açıldı. O günden bu yana işçi sınıfı, köylülük, aydınlar, tüm emekçiler özverili çalışmalarıyla büyük başarılar elde ettiler; halk erkini kurdular ve bunu sağlamlaştırdılar, üretim araçlarını toplumsallaştırdılar, planlı ekonomiye geçerek ülkede tam istihdamı sağladılar, sanayinin gelişmesinde başarılar elde ettiler ve tarımı sosyalist temeller üzerinde yeni baştan düzenlediler. Ülkede sosyalist demokrasi geniş ölçülerde yaygınlaştı ve ulusal birlik güçlendi, eğitim ve kültür alanında sürekli bir yükseliş sağlandı, halkın yaşam koşulları köklü bir biçimde değişti.

Ne ki yolumuz her zaman düzgün ve engebesiz değildi. Sosyalizm kuruculuğunun bugünkü aşamasına biz, kimi başarısızlıklar ve yenilgileri yaşayıp geçerek, yanılırları aşarak geldik. Marksizm-Leninizm temelleri üzerinde yeniden örgütlenen Macaristan Sosyalist İşçi Partisi (MSİP) ⁽¹⁾, yeni toplum kuruculuğunun ilk yıllarındaki çarpıklığı ve yapılan hataları düzeltmeyi başardı, bundan sonraki çalışmalarda bu deneyimi her zaman gözönünde bulundurdu. Partimiz, bugün halkın kendisine gösterdiği güven ve saygıyı tüm eylemleriyle, işçi sınıfının ve emekçi yığınların çıkarlarına var gücüyle hizmet etmekle kazandı. Macaristan'da, MSİP'nin yönetiminde gelişmiş sosyalist toplum kuruculuğu ulusal bir program oldu.

Bu programın gerçekleştirilmesi, geçmişe kıyasla, son beş yıl içinde çok daha ağır koşullarda oluyor. Uluslararası durumun gerginleşmesi, dünya

⁽¹⁾ 1956 Ekim'ine kadar Macaristan'da «Macaristan Emekçi Partisi» bulunuyordu. (Not Red.)

ekonomisinde bizim için elverişli olmayan değişikliklerin yarattığı sonuçları giderme gereği, entansif ekonomik gelişme yoluna geçişin doğurduğu zorluklar, Macaristan halkından ek çabalar gerektirdi. Biz, sosyalist kazanımları, sarsılmaz halk erkini, halkın sosyal güvencelerini koruyabildik, ülke zenginliklerini çoğaltabildik. Bu ciddi ve çok büyük bir başarıdır, zira sözünü ettiğimiz yıllarda pekçok zorlukların üstesinden gelmemiz gerekti. Halkın emekseverliği, beceri ve özverisi sayesinde, parti, devlet ve toplumsal organların ortaklaşa yürüttüğü büyük çalışma sonucunda toplumuz, MSİP'nin 10 yıllık dönem için belirlediği ana çizgi doğrultusunda gelişti; bu dönem için öne konan ana amaçlara ulaşıldı.

MSİP'nin bir süre önce yapılan 13. Kongresi (25–28 Mart 1985) partinin ana politik hattını onayladı ve zamanımızın yeni istemleri doğrultusunda bu hattı daha da geliştirdi. Macaristan'da yeni toplum düzenini kurma çalışmalarının başarıyla sürdürülmesi için güvenli ve sağlam bir temel in varolduğu kanısı vurgulandı. Tarihsel kazanımlara dayanarak gelişmiş sosyalizmi kurma yönündeki çalışmalara devam edilmesi, önümüzdeki yakın yılların en önemli ödevi olarak saptandı. Bu ise, toplumumuzun tüm olanaklarını araştırıp ortaya çıkarmak ve bunlardan yararlanmak, halk ekonomisinin gücünü artırmak, ekonomik dengenin daha da sağlamlaştırılması ve halkın yaşam düzeyinin daha da yükseltilmesi için gerekli olan önkoşulları hazırlamak, insanların yaratıcı yeteneklerinin alabildiğine ortaya çıkmasına yardım ederek bilim, kültür ve eğitimin gelişmesini sağlamak demektir. Sosyalist amaçlara uygun bir biçimde demokrasi kurumlarını geliştirip yetkinleştirmek ve bu yoldan ulusal birliği daha da pekiştirmek demektir.

Kongre'nin ana görüşünü «Leninci yolda ileri!» belgisi oluşturdu. Bu, MSİP'nin pratik eylemlerine kılavuzluk ediyor. Partimiz ilkel Marksist-Leninist politika uyguluyor ve bu politika parti ile halk arasındaki karşılıklı güvene dayanıyor. Bizim, uluslararası ve ulusal sorunlara ilişkin doğrultumuz sosyalist yurtseverlikle proleter enternasyonalizmini organik olarak birbirine bağlıyor. Komünistler omuzlarında, Macaristan halkının ülkede gelişmiş sosyalizmi kurma programını gerçekleştirme gibi tarihsel bir sorumluluk taşıyorlar. MSİP, yeni toplumun kurulmasına ilişkin genel yasallıkları yaratıcılıkla uyguluyor, ülkenin özelliklerini ve özgül koşullarını dikkate alıyor, kardeş partilerin zengin deneyim hazinesinden yararlanıyor. Ülkenin ve halkın çıkarına hizmeti barış savaşımıyla, sosyalizm ve ilerleme davasıyla birleştiriyor.

Parti, Macaristan işçi sınıfının ve emekçilerinin devrimci öncüsü olarak, toplumda yönetici bir rol oynuyor. Tarihsel misyonu gereğince MSİP, ülkede sosyalizm kuruculuğunu ideolojik ve politik bakımdan yönlendiriyor, bunu örgütüyor. Devlet organlarının, toplumsal kuruluşların bağımsızlığına saygı göstererek parti, kendi politikasını bu organ ve kuruluşlarda çalışan komünistler aracılığıyla yürütüyor. Parti doğrultusunun yaşama

geçirilmesinin derecesi ise, MSİP'nin yöneticilik rolünün ne ölçüde yerine getirildiğinin bir göstergesi oluyor. Bu alanda her komüniste önemli bir ödev düşüyor, zira parti doğrultusunun uygulanmasında başlıca yöntem olarak ikna, ideolojik etki ve yığınları seferber etme yöntemi geçerliliğini koruyor.

MSİP'nin yönetici eylemleri toplumsal yaşamın tüm alanlarını kapsıyor. Parti yığınlarla olan bağlarını, onların sürekli desteğini kazanarak güçlendiriyor. MSİP Genel Sekreteri Yanoş Kadar yoldaş Kongre'de yaptığı konuşmada şöyle dedi: «Partinin temel görüş ve ideleri, onun tarihsel kavgalarda kazandığı işçi sınıfının ve emekçilerin güvenli gelecekte de koruyup pekiştirmeyi amaçlamaktadır. Partinin işçi sınıfımıza, emekçi köylülüğe, tüm emekçi halka güveni tamdır ve partimiz onlara dayanmaktadır! ... Partimiz dogmaları değil, sağlam ilkeleri kılavuz edinmiştir. Parti, gelişmenin yeni sorunlarına doğru, sosyalist çözümler getirmeye özen göstermektedir. Kaldı ki, yaşam hızla akıp gidiyor ve toplumun daha yüksek gelişme aşamasında yeni sorunlar ortaya çıkıyor ve bu sorunlara yıllar öncesi, on yıl ya da yirmi yıl öncesi verilmiş olan yanıtlar artık işe yaramaz oluyor. Bunun içindir ki politikamızı sürekli yenilemek zorundayız. ... Biz, ilkesel bakımdan sarsılmaz, güncel politikada ihtiyatlı ve derin düşünen, kendi kendini yenilemeye her zaman hazır olan bir parti olmayı bir ülkü sayıyoruz.»⁽²⁾

Örgütsel çalışmalar da içinde, MSİP'nin tüm eylemlerinde gitgide artan ölçülerde bir demokratizm gözlenmektedir. Örneğin Kongre hazırlıkları sırasında her temel parti örgütünde iki toplantı yapılması öngörülüyordu. Birinci toplantıda, parti yönetiminin hesap verme raporu temelinde parti örgütünün son beş yıllık çalışmaları değerlendiriliyor ve ikinci toplantıya başkanlık edecek yoldaş ve iki ayrı komisyon, yani aday önerme komisyonu ve denetim komisyonu seçiliyor. İkinci toplantıya kadar birinci komisyonun üyeleri örgüt sekreterliğine ve yeni oluşturulacak büro üyeliğine kimlerin seçilmesinin daha uygun olabileceği konusunda komünistlerin görüşlerini alıyor. İkinci toplantıda ise, Kongre tezleri tartışılıyor ve daha sonra da aday önerme komisyonu, yeni parti bürosunda görev alacak kişileri öneriyor. Açık tartışmalardan sonra aday listesine başka adların eklenip eklenmemesi konusunda karar alınıyor ve bundan sonra da gizli oylamayla yeni yönetim ve daha üst düzeydeki parti organının kongre öncesi toplantısına katılacak delegeler seçiliyordu. Benzer hazırlık çalışmaları üst düzeye kadar tüm öteki parti organlarının seçimi öncesinde de yürütüldü. Parti içi demokrasinin böyle bir uygulama biçimi, komünistlerin yönetici olarak en uygun gördükleri kişilerin her düzeydeki parti organlarına getirilmesini sağladı.

Dahası var. 13. Kongre'nin hazırlığı açısından en önemli politik belge

⁽²⁾ Nepszabadsag, 26 Mart 1985.

olan Kongre Tezleri, MSİP'nin en yüksek forumunun toplanmasından birkaç oy önce kamuoyuna açıklandı ve tüm halkın tartışmasına sunuldu. Bu, eski ve sınanmış bir pratiğe dayanılarak, parti üyelerinin, partiszilerin ve tüm halkın görüşünü daha açık ve tam olarak alabilmek için, geçen dönemde yapılan işlerin nasıl değerlendirildiğini anlayabilmek ve önerilen konseptlerin, planların doğruluğunu sınavabilmek için yapıldı. Yığın örgütlerinin, bilim kurumlarının görüşleri soruldu ve bunların görüş ve deneyimleri dikkate alındı. Tartışma sırasında belirtilen görüşler ve yapılan eleştiriler Kongre'de, gündemindeki ödevlerin çözümüne ilişkin, sosyalizm yolunda 40 yıllık başarılı ilerlemenin azimle sürdürülmesine ilişkin kararlar almasına yardım etti.

Böylece, komünistler sadece kararların yerine getirilmesinde değil, aynı zamanda bunların hazırlanmasında ve kabul edilmesinde de aktif bir rol oynuyorlar. MSİP'nin organlarında ve onun forumlarındaki özgür tartışma, görüşlerin karşılaştırılması, eleştiri ve özeleştirici parti saflarında birliği güçlendiriyor, ortak eylemler için sağlam temeller oluşturuyor. Tüm parti üyeleri, seçimle işbaşına gelen parti organlarının tüm toplantılarına ve oturumlarına eşit hak ve yükümlülüklerle katılıyor, her tartışmanın sonucunu ise, konuşmacının mevkii değil, onun ortaya koyduğu kanıtlar belirliyor. Oy çoğunluğuyla alınan tüm kararların herkes tarafından titizlikle yerine getirilmesi de büyük önem taşıyor. Parti içi demokrasinin genişletilmesi sosyalist demokrasinin gelişmesinin önemli bir koşuludur.

Biz, partinin eylemlerinde merkeziyetçiliğin güçlendirilmesine, her komünist için zorunlu olan disiplinin sağlamlaştırılmasına özel bir önem veriyoruz. Parti politikası, parti yönetim organlarıncı alınan kararlar her düzeyde yaşama geçirilmelidir. Bu ise, önemli ölçüde bunların gerçekleştirilmesinin nasıl örgütlendiğine ve denetime bağlıdır. Biz ileride, MSİP'nin toplumu yönetmedeki rolünü, savaşkanlığını ve eylem yeteneklerini daha da yükseltmek için bu soruna daha çok dikkat vermeyi düşünüyoruz. Komünistleri bilgilendirme işlerinin iyileştirilmesini, komünistlerden parti doğrultusunu kararlılıkla ve bilgili olarak yürütmelerini, sosyalist amaçlara ve ülkülere bağlı kalmalarını istemeyi de gerekli sayıyoruz. Günlük pratikte MSİP, Leninci normlara, bu arada kararların alınmasında kolektivizm ilkesine ve bunların yerine getirilmesinde kişisel sorumluluğa titizlikle uyulması çizgisine sıkı sıkıya bağlı kalmaktadır.

Son yıllarda partinin birliği ciddi sınavlardan geçti, uluslararası durumun gerginleşmesi ve aynı zamanda kimi ekonomik ve sosyal sorunlar bu alanı da etkiledi. Ama MSİP bu sınavı da kazandı. Parti üyelerinin ezici çoğunluğu Tüzük'teki istemlere göre yaşıyor ve çalışıyor, yurttaşlık ve parti yükümlülüklerini yerine getiriyor. Biz, ortak davaya, emekçi halkın çıkarlarına hiç bir kişisel çıkar gözetmeden büyük bir özveriyle hizmet eden komünistlere büyük bir değer biçiyoruz.

MSİP, kendi kendini sürekli yenilemeye, ideolojik ve örgütsel birliğin

korunması ve güçlendirilmesine, aynı zamanda eylem birliğine büyük önem veriyor. İlkeleri kabul etmek, tek başına yeterli olmuyor. Gerçek birliğin ölçütü, komünistlerin parti politikasını savunmadaki ardıcılığı, bu politikanın gerçekleştirilmesine aktif katılımıdır. MSİP'nin ideolojik, politik ve eğitim çalışmaları toplumsal-politik ve ekonomik ödevlerin çözümü için gerekli önkoşullardır. Karmaşık durumlarda gerçek çıkışı görmek ve doğru yolu bulmak hiç ve kolay olmuyor; toplumun gelişmesinde beliren çelişkiler ve ekonomik zorluklar kamuoyunda her zaman doğru tepkiler uyanırmıyor.

Parti, tüm ideolojik çalışmalarını akıllı ve içerikli bir yaşam tarzının yani emeğe saygı gösterildiği, sosyal adaletin iyice yerleştiği, insanların sosyalist ve insancıl değerleri her şeyin üstünde tuttuğu bir yaşam tarzının oluşturulması üzerinde yoğunlaştırıyor. Bununla birlikte biz, bencillığe kesin karşı koymayı, kolektivizm ruhunu, yurttaşlık disiplinini güçlendirmeyi gerçek bir ulusal bilinç ve karşılıklı saygının, sosyalist yurtseverliğin oluşmasına yardım etmeyi, milliyetçiliğe ve kozmopolitizme karşı çıkmayı önemli bir ödev sayıyoruz. Parti, dünyadaki toplumsal ilerlemeye katkıda bulunmanın, proleter enternasyonalizmi ilkelerine bağlı kalma ve bunu pratikte uygulamanın, uluslararası komünist ve işçi hareketiyle dayanışmanın Macaristan halkının geleceğinin en önemli güvencelerinden biri olduğu gerçeğini halkın bilincine çıkartıyor.

Biz, Marksizm-Leninizm öğretisine sıkı sıkıya bağlı kalarak, onun ülkülerinin arılığını savunuyoruz, sağdan ya da «sol»dan gelen her türlü çarpıtmalara kesin karşı çıkıyoruz. Bu ülkülerin yığınlar arasında yaygınlaştırılmasını başlıca ödev biliyoruz. MSİP, kendi politikasının değişmez öğelerini sosyalizm kuruculuğu süreci içinde yenileriyle zenginleştiriyor ve bunlar bazan herkes tarafından hemen kavranamıyor. Bunun için biz, ortaya çıkan sorulara zamanında yanıt vermeyi ajitasyon ve propaganda çalışmalarının sürekli bir ödevi sayıyoruz.

Günümüzde, uluslararası durumun gerginleştiği koşullarda emperyalist propaganda çok daha saldırganlaştı ve ayrı ayrı sosyalist ülkeleri karşı karşıya getirebilmek için her çareye başvurur oldu. Bunun içindir ki biz, benzer yeltenişlere Macaristan komünistlerinin tam bir birlik içinde ve ardıcılıkla karşı çıkmalarına ve bunları kesinlikle reddetmelerine büyük önem veriyoruz.

Parti politikası tüm sınıfların ve toplumsal katmanların temel çıkarlarını ifade ediyor, onların toplum içindeki gerçek karşılıklı ilişkilerini dikkate alıyor, gelişme süresi içinde beliren çelişkileri açığa vuruyor. MSİP, partinin planları konusunda yığınları bilgilendiriyor, onların görüşlerini dikkate alıyor. Böyle bir tutum, 13. Kongre'nin gerçekçi ödevler öne koyabilmesini, ülkenin ileriye doğru gitmesinden yana olan güçlerin birliğinin pekiştirilmesini hızlandırabilmesini, halk erkinin politik temelini oluşturan işçi-köylü bağlaşıklığını daha da güçlendirebilmesini, bağlaşıklık politika-

sının doğruluğunu kanıtlayabilmesini ve parti ile yığınlar arasındaki güven ilişkilerinin sağlamaştırılmasına yardım edebilmesini olanaklı kıldı.

Sosyalizm kuruculuğu tüm halkın çabalarının birleştirilmesini gerekli kılıyor. Bağlaşıklık politikamız sınıfların bağlaşıklığını yansıtıyor. Toplumun yönetici sınıfını oluşturan işçiler ülke emekçilerinin yüzde 56'sını, kooperatifçi köylüler de yüzde 14'ünü oluşturuyor. Sosyal gelişmeye paralel olarak aydınların ve memurların rolü de artıyor (yüzde 26). Küçük mal üreticileri, zanaatçılar ve küçük tüccarlar da (yüzde 4) yorarl bir faaliyet gösteriyorlar. Ne ki, bağlaşıklık politikası aynı zamanda komünistlerle dünya görüşleri başka olan insanların işbirliğini de yansıtıyor. Sosyalizm kuruculuğunun pratiği ulusal birliği pekiştirdi, parti üyeleriyle partisizleri, ateistlerle dindarları, Macarlarla öteki uluslardan insanları, kısacası, ülkenin geleceği için sorumluluk duyan ve ülkenin genliği için çalışarak kendi mutluluklarını da güvence altına alan tüm yurttaşları birleştirdi.

Parti, kendi misyonunu, sosyalizmi kurma misyonunu tek başına yerine getiremezdi. V. İ. Lenin şuna işaret ediyordu: «Komünist toplum düzeninin sadece komünistler eliyle kurulabileceğini sanmak, çocukça, tamamen çocukça bir düşüncedir. Komünistler denizde bir damladır, halk denizinde bir damladır.» ⁽³⁾ Lenin şunu da vurguluyordu: «... İşçiler, köylüler, aydınlar arasında pekçok yetenekli ve namuslu partisiz insanlar yüksekmektedir ki, bunlara, komünistlerin gerekli denetim ve yönlendiriciliğinde, ekonomik kuruculuk alanında çok daha büyük ve sorumlu görevler verilmelidir. Öte yandan, komünistlerin de partisizler tarafından denetlenmesi gereklidir.» ⁽⁴⁾ Biz, şu ilkeden hareket ediyoruz: Partisizlere, her birinin yeteneklerine göre her türlü sorumlu görev (elbette parti işleri dışında) verilmelidir. Bunlardan birçokları yaşamın çeşitli alanlarında yönetici olarak görev yapıyor ve kendi konumlarına uygun olarak politik, moral ve iyi bir mesleki hazırlık örneği sergiliyorlar.

Bağlaşıklık politikasının yürütülmesinde sosyalist ulusal birliğin sağlamaştırılmasında yığın örgütlerine ve toplumsal kuruluşlara önemli bir rol düşüyor. Partimiz, sosyalizme bağlı olan ve Macaristan Halk Cumhuriyeti yasaları çerçevesinde kendi başına eylem yürüten sendikalara, gençlik birliğine, Ulusal Halk Cephesi'ne ve öteki hareketlere dayanıyor. MSİP, politik hattın hazırlanması ve yaşama geçirilmesinin her aşamasında yığın örgütlerinin katkısına güveniyor. Sosyalist ulusal birliğin oluşması süreci içinde gelişmenin doğurduğu sorunların parti üyesi olmayan geniş yığınlarla birlikte çözüme kavuşturulması, bağlaşıklık politikamızın büyük bir kazanımı sayılabilir. Bunlar, sözün tam anlamıyla, tüm halkın ortak kazanımı oldu. Yeni çözümler arama, yeni çalışma yöntemleri ve biçimleri geliştirme çabaları sadece parti çerçevesi içinde yürütülmekle kal-

⁽³⁾ V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 45, s. 98.

⁽⁴⁾ V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 43, s. 280.

miyor, bu yöndeki çalışmalar parti sınırlarını epey aşmış bulunuyor. Bu, çeşitli kurumların, örgüt ve işletmelerin kendi alanlarında başına buyruk davranabilmeleri için, aynı zamanda bunların sorumluluklarını genişletmek için son derece önemlidir.

Sosyalizm kuruculuğunun temel sorunlarında halkın ezici çoğunluğunun görüşleri benzerlik gösteriyor. Biz ileride de bu birliği korumaya, toplumun önünde duran yeni ödevlerin herkes tarafından kavranabilmesini sağlamaya ve bunları ortak çabalarla çözüme kavuşturmaya özen göstereceğiz. Partinin, yeni sorunlara yapıcı tartışmalar sonucunda daha da netleşen yanıtlar verme ve doğru çözümler bulma çabaları, halkı daha aktif çalışmaya sevk ediyor, kendi boyun borcunu bilinçle yerine getirme azmini artırıyor. Komünistlerin düşünceleri emekçiler arasında yankı buluyor. 13. Kongre nedeniyle başlatılan yarışma kampanyasının yığışallığı ve verimliliği bunu açıkça kanıtlıyor.

Kongre kararlarının başarıyla yerine getirilmesi için partinin kendi eylem düzeyini yükseltmesi, çalışma stilini ve yöntemlerini yetkinleştirmesi, MSİP'nin her organ ve örgütünün, her komünistin bugün çok daha artmış olan istemleri büyük bir özveriyle yerine getirmesi bir zorunluk oluyor. Biz, parti çalışmasının niteliğini yükseltmeyi, komünistlerin aktifliğini daha da artırmayı amaçlıyoruz. Ayrıca, yerel örgütleri zorunlu toplantı konularıyla, yukarıdan direktif ve talimatnamelerle ağır bir yük altına sokmamayı, toplantı sayısını ve birtakım yazışmaları azaltmayı da gerekli görüyoruz. Temel örgütler yardıma gereksinim duyuyorlar, merkezi organların kararlarını biçimsel olarak yerine getirmeye değil, yerel koşulları ve gereksinimleri hesaba katarak kendi ödevlerini kendileri saptayıp çözmeye gerek duyuyorlar.

Sosyalizm kuruculuğunun kilit alanı ekonomidir. Bu alanın dış koşulları ağırlaşmıştır, ama buna karşın son dört yıl boyunca halk ekonomisinde istikrar ve başlıca sosyal kazanımlar korunabilmiştir. Biz, sadece ekonomik dengeyi korumakla kalmadık, örneğin devlet bütçesi, iş gücü ve yatırımlar gibi alanlarda bu dengeyi daha da sağlamlaştırdık; mal sağlama işleri alım gücü ve ödeme olanaklarıyla orantılı bir biçimde yapıldı; ulusal gelirden yüzde 8,5'lik artış sağlandı; bu artışın önemli bir bölümü dış borçların ödenmesi yönünde kullanıldı.

Macaristan'da dört yıl içinde sanayi üretiminde yüzde 10 oranında artış sağlandı, ancak bu artış plan hedeflerinin altında kaldı. Kimi sürüm zorluklarına rağmen sanayi malları ihracatının sanayi malları üretiminden daha hızlı artması ciddi bir başarı sayılabilir. Üretimle ilgili ithalat gereksinimlerinde ise azalma oldu. Sanayinin önüne konan ödevler, geçmişe kıyasla çok daha az sayıda işçiyle yerine getirildi ve bu da, her şeyden önce, emek verimliliğindeki artış sayesinde oldu. Hammadde ve enerji kullanımı iyileştirildi.

Önceki beş yıllık döneme kıyasla tarım üretimindeki ortalama yıllık artış

yüzde 12–13 oranında gerçekleşti. Ürünün toplanmasında, tahıl ve teknik bitkilerin işlenmesinde elde edilen sonuçlar sadece iç pazarın gereksinimlerini karşılamakla kalmadı, aynı zamanda ihracatın genişletilmesini de olanaklı kıldı. Birkaç yıl boyunca peşpeşe görülen kuraklığa karşın, son dört yıl içinde hektar başına ortalama olarak 4,6 ton buğday, 6,1 ton mısır elde edildi. Hayvancılık alanında elde edilen sonuçlar plan hedeflerini de aşarak, daha 1983'te 1985 yılı için öngörülen gelir toplamı düzeyine ulaşıldı.

Ülkede, ekonomide entansif yöntemlere geçiş süreci devam ediyor, ancak tüm ekonomi ölçüsünde bu ödevin çözümü kavuşturulması için daha çok şeylerin yapılması gerekiyor. Ne ki, halk ekonomisinde verimlilik henüz istenilen düzeye çıkarılamadı, malların rekabet niteliği gerekli ölçüde artırılamadı, teknik ilerlemeye gereken hız kazandırılmadı; bilimin kazanımlarını pratik alanda uygulama işleri henüz ağır gidiyor.

Macaristan ekonomisinin gelişmesinin dış ve iç koşullarını temelli bir biçimde inceleyip değerlendiren parti, ülkenin ekonomik gelişmesinin önümüzdeki birkaç yıl içinde canlandırılması gerektiği sonucuna vardı. Yakın bir gelecekte dış koşullarda, dünya piyasasının durumunda gözle görülür bir iyileşme beklenmediğine göre, ekonominin dengeli gelişmesini ileride de sürdürebilmek ve bunu güçlendirebilmek için toplumsal üretimin iç, ulusal koşullarının iyileştirilmesi kaçınılmaz bir zorunluluk oluyor. MSİP'nin 12. Kongre'sinden sonra, emek verimliliğinin artırılması ve kaynakların seferber edilmesi alanında olumlu eğilimler görüldü. Bu, üretimin daha hızlı tempolarla artması, teknik ilerlemenin hızlandırılmasına ve yaşam düzeyinin hissedilir ölçüde yükseltilmesine ilişkin fonların oluşturulması için iyi bir temel yaratıyor.

Yani beşyıllık (1986–1990) plan için şimdilik öngördüğümüz hedeflere göre, ulusal gelirden yüzde 14–17 oranında, sanayi üretiminde yüzde 13–16 ve tarım üretiminde de yüzde 12–14 oranında bir artış sağlanabilir. Ekonomik gelişme için öngörülen bu tempolara ulaşılması halinde, iç tüketimde yüzde 13–16 ve tarım üretiminde de yüzde 12–14 oranında bir artış sağlanabilir. Ekonomik gelişme için öngörülen bu tempolara ulaşılması halinde, iç tüketimi yüzde 13–16 oranında artırmayı ve aynı zamanda dış ekonomik dengeyi daha da sağlamlaştırmayı başarabileceğiz. Bunun için, maddi olanakların ve kafa emeği potansiyelinin önemli bir bölümünü öncelikli alanlarda yoğunlaştırmamız gerekecek. Burada söz konusu olan elektronik, bilgisayar, otomatizasyon araçları ve robot teknolojisi, üretimi örgütlemeye çağdaş yöntemlerin kullanılması, tarım sektörü ve gıda sanayii için kimyasal maddeler, modern makine ve donatım üretimi, daha az hammadde gerektiren teknolojiler ve biyoteknolojiler geliştirme, doğal zenginliklerin daha verimli ve kapsamlı kullanılması gibi alanlardır.

Ulusal gelirin artmasında sanayi sektörü çözümleyici bir rol oynuyor,

ancak bu, hâlâ istenilen düzeyin altında kalıyor. Gelişmenin dinamizmi, üretim alanında verimliliğin artması ve mallarımızın rekabet olanaklarının artırılması, büyük ölçüde, sanayinin teknik ve teknolojik ilerleme bakımından en ileri dünya düzeyine çıkarılmasının başarılabildiği başarılmayacağına bağlıdır.

Bugün Macaristan sanayiinde çok fazla sayıda işçi çalışıyor. İşçi sayısının verimlilik ölçütüne göre belirlenmesi gerekiyor. İşçi sayısının aşırı derecede fazla bulunduğu işletmelerde işyeri kısıtlamasına gidiliyor ve insanların buralardan başka iş alanlarına aktarılması işlemlerine daha sık başvurmamak zorunda kalınıyor; bunun için işyerini, hatta kimi durumlarda mesleğini bile değiştirmek zorunda kalan bu insanlarda, maddi de içinde, gereken ilgiyi yaratmak gerekiyor. Tam istihdam sosyalizmin büyük bir kazanımıdır. Ama, gelecekte işgücü kaynaklarının çok daha verimli kullanılması da bizim için o denli büyük önem kazanıyor ve bu da işletmelerin sorumluluk alanına giriyor. Tam bir istihdam için gerekli koşulların yaratılması işi ise, devlet organlarının görevi olarak kalıyor.

Tarım ile gıda sanayii arasında uyumlu bir gelişme sağlamak, eskiden olduğu gibi, yakın bir gelecek açısından da, birincil önemdeki ekonomik ödevler arasında yer alıyor. Ülkenin doğa koşulları ve aynı zamanda büyük işletmelerin sahip olduğu kaynak ve olanaklar halkın gıda gereksinimlerinin tam olarak karşılanmasıyla birlikte, uluslararası piyasanın talepleri ölçüsünde bunların dışsattımının genişletilmesini de olanaklı kılıyor. Entansif üretim yöntemlerinin uygulanması tarım alanında iyi sonuçlar veriyor. Ne ki, tarım sektöründe daha epey rezervler vardır. Üretim giderlerinin azaltılması, birim başına verimin artırılması, gıda üretiminin maddi, teknik ve biyolojik temellerinin daha iyi kullanımı ve yenilenmesi, işlenir toprakların ve toprak verimliliğinin daha rasyonel kullanılması ve tarım ürünlerinin daha yüksek düzeyde işlenilmesinin sağlanmasıyla bu alanda yeni büyük olanaklar ortaya çıkarılabilir.

Bütün bunlar, her şeyden önce büyük sosyalist işletmelere, yani kooperatiflere ve devlet çiftliklerine bağlıdır. Büyük üretimin yardım ve desteğini gören küçük aile işletmeleri ve köylü ailelerinin bağ-bahçe gibi ek gelir işletmeleri ileride de belli bir rol oynamaya devam edecektir. Temel ödevlerin yerine getirilmesinde çözümleyici sözü söyleyecek olan kooperatifleri ve devlet çiftliklerini her bakımdan desteklerken biz, aynı zamanda kişilerin ve ailelerin emek rezervlerinden çeşitli alanlarda tam ve amaca uygun bir biçimde yararlanmayı da gerekli görüyoruz.

Kardeş sosyalist ülkelerde hazırlanan ve uygulanmakta olan ekonomiyi yönetme sistemlerinden bir çeşidi de Macaristan'da 1968'den beri uygulanmaktadır. Bu sistem, işlevini başarılı bir şekilde yerine getiriyor, öne konan sosyalist amaçlara ulaşılmasına hizmet ediyor, zira bu sistem hem yeni toplum kuşuculuğunun genel yasallıklarını hem de ülkemizin özel koşullarını dikkate alıyor. Bu sistem emekçileri kişisel girişimciliğe

özendiriyor. Ekonomiye yönetme sistemi planlı sosyalist ekonomi çerçevesinde geliştiriliyor, sosyalizmde varolan mal-para ve piyasa ilişkilerinin planlarda uyumlaştırılması temeline de dayandırılıyor. Biz, merkezi devlet yönetiminin etkinliğini artırmaya ve aynı zamanda işletmelere daha çok bağımsızlık sağlamaya, işletmelerin üretimi artırmada sorumluluk ve ilgilerini genişletmeye çalışıyoruz. Bu amaçlar doğrultusunda planlama, ekonomik ayarlama ve örgütsel yapı daha da mükemmelleştiriliyor.

Ekonomik planların ve dış ekonomik stratejinin hazırlanmasında Macaristan'ın Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (EYK)'nin eylemlerine, sosyalist bütünlüşmeye aktif katılımı belirleyici bir rol oynuyor. Bizim en önemli ekonomik partnerimiz Sovyetler Birliği'dir. Biz, Sovyetler Birliği ile işbirliğini genişletmeye, üretim alanındaki uzmanlaşma ve kooperasyon olanaklarından daha iyi bir biçimde yararlanarak, ilişkilerimizin verimliliğini artırmaya çalışıyoruz.

Macaristan, EYK üyesi ülkelerin yüksek düzeydeki Ekonomik Danışma Toplantısı'nın (1984) aldığı kararların yerine getirilmesi için enerjik önlemler alıyor. Bu kararlar, partnerler arasında ekonomik gelişmenin daha da uyumlaştırılmasına olanak sağlıyor. Biz, bilimsel-teknik işbirliğinin derinleştirilmesi, enerji ve hammadde gereksinimlerinin karşılanması, düzenli ekonomik ve politik danışma toplantılarının sürdürülmesi ve ekonomik işbirliği yöntemlerinin geliştirilmesiyle kardeş devletlerin daha hızlı ve daha yoğun bir biçimde ilerleyeceği, dünya ekonomisindeki konumlarının daha da güçleneceği kanısındayız. Biz, tüm sosyalist ülkelerle eylem birliğini ileride de güçlendirmeye hazırız.

MHC, gelişmiş kapitalist ülkelerle karşılıklı yarar temelinde ekonomik ve bilimsel-teknik ilişkilerin geliştirilmesinden yanadır. Ancak, bunlar tarafından uygulanan ve bize zarar veren önlemler buna engel oluyor. Gelişmekte olan ülkelere gelince, biz bu ülkelerle üretim alanındaki işbirliğini geliştiriyoruz, onlara teknik yardımda bulunuyoruz, uzman kadro yetiştiriyoruz.

Yaşam düzeyi konularında parti politikasının temel ilkesi şudur: Her kişinin maddi nimetlerden yararlanması onun emek katkısıyla orantılı olmalıdır. Sosyalizmde yaşam için gerekli olan her şey çalışma hakkı ve sosyal sigorta sistemiyle güvence altına alınmış bulunuyor. Biz, halk ekonomisinin dengeli ve istikrarlı gelişmesinin önemli önkoşulu olarak ne üretildiyse sadece onun paylaşılmasını görüyoruz, zira ancak halk ekonomisinin verimliliğine bağlı olarak halkın yaşam düzeyi oluşabilir.

Son dört yıl içinde Macaristan'da reel gelirlerde ve tüketimde ortalama yüzde 6'lık bir artış oldu, ancak reel ücretlerde ve kimi kesimlerin emeklilik maaşlarıyla sosyal ödeneklerde belli ölçüde bir azalma oldu; belli katmanların kimi kesimlerinin yaşamı biraz ağırlaştı. Yaşam koşullarının iyileştirilmesi alanıyla ilgili olarak öne konan ödevler genel olarak yerine

getirildi; halka mal sağlama işleri düzenli bir biçimde yürütüldü, kullanıma verilen konut sayısı arttı, ailelere uzun kullanımlı ve dayanıklı mallar sağlama işleri iyileştirildi. Sağlık ve kültürel hizmet sistemimiz, ekonomik gelişme düzeyleri bizimle aynı olan ülkelerle karşılaştırıldığında, tüm göstergelere uygun düşüyor; ülkede beş günlük çalışma haftasına geçilmiş bulunuyor.

Gelecek beş yıllık dönemde ekonomik büyümeyi hızlandırabileceğimizi ve bu temel üzerinde, mütevazı de olsa, yaşam düzeyini yükseltmeyi başarabileceğimizi düşünüyoruz. Amacımız, 1986–1990 yılları arasında kişi başına reel gelir ve tüketimi yüzde 10–13 oranında artırmak ve aynı zamanda reel ücretlerde de artış sağlamaktır.

Yurttaşların gelirlerindeki artışla orantılı bir biçimde mal sağlama işlerinin iyileştirilmesi ve hizmet sisteminin geliştirilmesi için ileride de çaba harcanacaktır. Konut sorununun çözümü de toplumsal-politik bakımdan çok önemlidir. Konut sahibi olmanın koşulları belirlenirken ailelerin maddi ve sosyal durumlarındaki farklılıklar daha tam olarak dikkate alınacaktır.

MSİP, ekonomik büyümenin emeğe göre paylaşım ilkesinin ardıcılıkla yaşama geçirilip geçirilmemesine çok bağlı olduğu görüşündedir. Mevcut işletmecilik yöntemlerini daha da mükemmelleştirerek biz, başarılı emeğin şimdikine kıyasla çok daha iyi ödüllendirilmesini sağlayacak, sosyal eşitsizliği azaltacak, ortak külfetlerin daha düzenli paylaşılmasına yol açacak ve gelişmeyi çok daha güçlü bir biçimde özendirecek koşulların oluşturulması doğrultusuna yönelmiş bulunuyoruz. Gerekse duyanlara daha fazla ölçüde yardım ve çeşitli kolaylıklar sağlanmasının gerekli olduğunu kabul ediyoruz.

Parti, nüfusun diğer kesim ve katmanlarına kıyasla durumları daha ağır olan çok çocuklu ailelerin, genç insanların ve aynı zamanda emeklilerin yaşam koşullarının iyileştirilmesi sorunu üzerinde ciddi bir biçimde duruyor. Çocukların bakım ve eğitime ilişkin giderlere devlet katkısının artırılması kararlaştırıldı. Doğduğu günden başlayarak üç yıl boyunca çocuğun bakımı için yapılan şimdiki yardımlar adım adım artırılarak parasal ödeneye dönüştürülecek ve bu miktar ana-babanın aldığı aylık ücretin yüzde 75'ine eşit bir düzeye çıkarılacak. Bu arada çocuklar için yapılan ek ödenekler artırılıyor, çok çocuklu ailelerin konut bakımından durumlarının iyileştirilmesi yönünde önlemler alınıyor. Çalışma hayatına atılan gençler yardım ve destek görüyor; onlara, konut sahibi olabilmeleri için kolaylıklar sağlanacak, mutlu bir aile kurabilmeleri için onlara daha başlangıçta elverişli koşullar yaratılacaktır. Yaşlı insanlara güvenli bir yaşam sağlamak da önemli bir ödevdir. Emeklilik hakkının çalışmayla (emekle) kazanıldığına göre, yeterli ölçüdeki emeklilik maaşlarının reel düzeyini koruyabilmek ve düşük olanları da artırabilmek için ek çabalar sarfetmek gerekecek.

Emeğe göre paylaşım ilkesinin ardıcılıkla uygulanması, aynı zamanda çalışmadan, emeğe dayanmayan gelir elde etme yollarının, örneğin gerçek emek katkısına uygun düşmeyen kazanç yollarının, yasadışı kazanç yollarının kesinlikle tıkanmasını gerekli kılıyor. Parti ve devlet organları, toplumsal kuruluşlar hileyle, başkasının zararına ve haksız olarak çıkar ve kazanç sağlayanlara kararlilikla karşı çıkıyorlar. Bu alanda hiç bir müsamahaya yer yoktur. Sosyalist toplum düzenine ters düşen her tutum ve davranış, kişiye ve onun resmi görev ve durumuna bakılmaksızın, yasalar gereğince cezalandırılacaktır.

Toplum düzenimizin temelleri sağlamdır. Üretim araçları hemen hemen tamamıyla devlet ve kooperatif mülkiyeti olarak, sosyalist mülkiyete dönüştürülmüştür. Sosyalist mülkiyeti çoğaltmak, bunu gözbebeği gibi korumak ve onun tüm önceliklerinden tam olarak yararlanmak yeni toplumun gelişmesinin temel koşuludur.

Bu ilerleme sadece ekonomide değil, yaşamın tüm alanlarında kendini gösteriyor. Bu, politik ilişkilerde de açıkça gözleniyor. Sosyalist demokrasinin genişletilmesi partimizin programsal istemidir, parti doğrultusunun organik ve vazgeçilmez ögesidir. Biz, demokrasiyi yeni toplumun önemli koşulu ve itici gücü olarak görüyoruz ve bunun için, demokrasinin tüm alanlarda güçlenmesini sağlamaya çalışıyoruz.

Bu çalışmanın genel doğrultusunu halk temsilciliklerinin, toplumsal örgütlerin, işletmelerin ve kurumların bağımsız davranmalarını ve sorumluluklarını artırma çabaları oluşturuyor. Bu istemlerin yerine getirilmesi ise, tüm halkın ortak ödevlerinin çözümü davasında yığınların bilinçlilik düzeyini ve aktifliğini artıracaktır.

Macaristan'da seçim sistemi mükemmelleştirildi. Tüm ülke ölçüsünde devlet seçmen kütükleri hazırlandı ve devlet ve toplum adamlarının önemli görevlere seçimi bu kütüklere göre yapılıyor. Tüm seçim eyaletlerinde milletvekilliği için birkaç adayın gösterilmesi kararı alındı. Bu adayların tümü, Ulusal Halk Cephesi'nin seçim programını desteklemektedir. Bu seçim programının temelini ise MSIP'nin 13. Kongresinde formüle edilen ve gelişmenin ana doğrultularını belirleyen temel yönler oluşturuyor. Birkaç adayın önerilmesi ise, seçmenlere bu adaylar arasından, yurttaşların kanısına göre, onların çıkarlarını en enerjik biçimde savunabilecek, hem genel devlet amaçlarına hem de yerel amaçlara ulaşılmasına en iyi katkıda bulunabilecek adayı seçme olanağı sağlıyor. Seçim sistemindeki bu değişiklikten biz, sosyalist ulusun birliğinin, bizim düzenimizde demokrasinin daha da güçlenmesini bekliyoruz. Parlamentonun ve yerel yönetimlerin ödevleri ile onların somut çalışmaları arasında daha büyük bir uyumluluk sağlanması emekçi halkın erkini daha da güçlendirecektir.

Yeni seçilen parlamento ve yerel yönetimlerin önemi artıyor ve bunların eylemleri yeni biçimlerle zenginleşiyor. Macaristan parlamentosu politik

sorunların açık olarak çözüme kavuşturulduğu önemli bir foruma dönüşüyor; hükümetin alacağı önlemlere ilişkin konseptler ve planlar burada önceden tartışılıp görüşülecek, merkezi devlet organlarının çalışmaları üzerine parlamentonun denetimi daha da etkinleştirilecektir. Yerel yönetimlerin, halk temsilcilikleri ve özerk idareler olarak, tüm nitelikleri daha tam olarak ortaya çıkacaktır. Bunlar, ileride kamuoyunun görüşlerini daha tam bir biçimde dikkate alacaklar, daha hareketli hale gelecekler ve çok daha geniş kapsamlı sorunlara ilişkin kararları ve çözümleri başına buyruk olarak alabileceklerdir.

Devlet işletmelerinin yaklaşık üçte ikisi yavaş yavaş yeni yönetim biçimine geçiyor. Büyük işletmelerde konseyler oluşturuluyor. Bu yeni yönetimlerin üyelerinin ezici çoğunluğu beş yıllık bir dönem için doğrudan işçiler ya da onların delegeleri tarafından seçiliyor, geri kalan kısmı (üçte birini geçmemek koşuluyla) işletme idaresince atanıyor. Partinin kadro politikasının ilkelerine uygun olarak, böyle bir konsey, gizli oylamayla işletme müdürünü seçiyor. Daha küçük işletme ve fabrikalarda ise yönetim birimleri oluşturuluyor; bunların üyeleri ve işletme müdürü kolektifin genel toplantılarında ya da delege toplantılarında seçiliyor.

Bütün yeni yönetim biçimleri şu ortak nitelikleri taşıyor: İşletmeler, kendilerine ait olan tüm taşınır ve taşınmaz varlıkları ve işgücünü kullanmada bağımsız davranıyorlar, elbette bütün bunlar yürürlükteki yasalar ve hukuk kuralları (normları) çerçevesinde oluyor. Kolektifin temel hak ve yükümlülüklerinin özünü ise, kendi tasarrufları altında bulunan hem maddi hem de manevi kaynaklardan en verimli bir biçimde yararlanmak ve bunları çoğaltmak oluşturuyor. Bu, yöneticilerin önüne çok daha yüksek düzeyde istemler koyuyor, ama aynı zamanda, hem idarecilerde hem de yönetilenlerde, üretimin asıl sahibinin bizzat kendileri olduğu bilincinin oluşmasına yardım ediyor, üretim araç ve gereçlerinden en iyi bir biçimde yararlanılması ilgisini artırıyor. Biz olabildiğince daha çok işçinin yönetime, sosyal denetim işlerine, toplumsal yaşama katılmasını sağlamaya çalışıyoruz. Bu amaçla onların genel ve mesleki hazırlık, eğitim ve kültür düzeyini iyileştiriyoruz.

Birçok işletmenin yöneticileri açık yarışma yoluyla seçiliyor. Böyle bir yöntemle işbaşına gelen idareciler kendi görevlerini belirli bir süre içinde yerine getiriyorlar ve onlardan politik bakımdan güvenilirlikli, iyi bir mesleki hazırlıktan geçmiş olmaları ve kolektifi yönetme yeteneklerine sahip olmaları gibi nitelikler isteniyor.

Tarım üretim kooperatiflerinin çalışmaları için, itici bir faktör olarak, demokrasinin gelişmesine büyük bir önem veriyoruz. Bu, üretimi iyi örgütleyebilecek, kooperatifin ve onun üyelerinin çıkarlarıyla devletin çıkarlarını ustaca birleştirebilen yöneticilerin ortaya çıkmasına yardım ediyor.

Yeni yönetim sistemi, başına buyrukluğu ve girişimciliği daha da özendiren, yaratıcılık alanlarını daha da genişleterek, kişisel çıkarlarla top-

lumun çıkarlarını daha da uyumlaştırarak üretimde ve öteki alanlarda verimliliği artırmaya hizmet etmesi gerekiyor.

Uluslararası komünist ve işçi hareketi Macaristan'da sosyalizm kuruculuğunun en güvenli dayanaklarından biridir; bu hareket aracılığıyla ülkemiz insanlığını gelişmesindeki öncü akıma katılmaktadır. MSİP, hareketimizin birlik ve beraberliğinin daha da sağlamlaşmasına, ortak davranın başarısına, bu arada dünyada barışın korunmasına ve toplumsal gelişmeye katkıda bulunmaktadır. Partimiz, komünist ve işçi partilerinin birliğinin güçlenmesi savaşımına büyük önem vermekte, onların ikili ve çok taraflı forumlarında yaratıcı, açık ve yoldaşça yapılan görüş değiş-tokuşunu desteklemektedir.

Macaristan halkı kırk yıldır barış koşullarında yaşıyor ve çalışıyor. Barış, sosyalizm kuruculuğunun en temel koşuludur ve aynı zamanda bizim yaratıcı çalışmalarımız da barışın korunmasına en önemli katkıdır. Son zamanlarda uluslararası alanda olumsuz eğilimler hız kazanmıştır. Gerginliğin artmasının temel nedeni ABD gerici emperyalist çevrelerinin Varşova Antlaşması Örgütü ile NATO arasındaki askersel dengeyi bozma, askersel üstünlük sağlama yeltenişleri oluşturmaktadır. Macaristan, kendi bağlaşıklarıyla birlikte, bu dengeyi daha düşük düzeyde bir silahlanmayla korumak, barışı ve insanlığın güvenliğini savunmak için elinden gelen her çabayı harcamaktadır.

Macaristan'ın dış politikası halkımızın çıkarlarını gözetmekte ve proleter enternasyonalizmi ilkelerine dayanmaktadır. Biz, Sovyetler Birliği ve sosyalist topluluğun öteki devletleriyle sıkı bir birlik içinde hareket ediyoruz. Kardeş ülkelerin birlik ve beraberliğini daha da pekiştirmek için çalışıyoruz. Gelişmekte olan devletlerle, kendi halklarının özgürlüğü ve bağımsızlığı için savaşan tüm güçlerle dayanışma içinde olduğumuzu somut tutum ve eylemlerle gösteriyoruz. Barış içinde yanyana yaşama ilkesinden çıkarak biz, sanayice gelişmiş kapitalist ülkelerle karşılıklı yarar temeline dayalı işbirliğine de yöneliyoruz. Sosyalizmin ve barışın çıkarları için biz, uluslararası gerginliğin giderilmesine, yumuşama süreci içinde elde edilen sonuçların korunmasına, Doğu ile Batı arasındaki diyalogun sürdürülmesine, halklar arasında anlayış ve güven ortamının oluşmasına yardım eden toplumsal düzenleri farklı devletler arasında bağların sağlamlaştırılmasına yönelik tüm çabaları destekliyoruz.

Friedrich Engels ve çağdaş ideolojik savaşım

Prof. Heinrich Gemkow

*ASBP Merkez Komitesi'ne bağlı
Marksizm-Leninizm Enstitüsü müdür yardımcısı*

Bu yıl uluslararası komünist ve işçi hareketi Friedrich Engels'in adıyla bağlı iki önemli tarihi, 28 Kasım'da, 165. doğum yıldönümünü ve 5 Ağustos'ta 90. ölüm yıldönümünü anacak.

F. Engels, vasiyatnamesinde, cenazesinde, az sayıda insan bulunmasını istemişti. Ve 10 Ağustos 1895'te, Londra'nın merkezinde cenaze törenine katılanların sayısı azdı, yaklaşık 80 kişi kadardı. Ama bunlar sayıları milyonları aşan uluslararası devrimci proletarya ordusunun temsilcileriydi. Bunlar arasında August Bebel, Wilhelm Liebknecht, Vera Zasulich, Paul Lafarge, Eleanor Marx-Aveling, Eduard Anseele ve İngiliz, Hollandalı, Polonyalı ve Ermenistanlı sosyalistler bulunuyordu.

Tümünün acı ve duygularını Engels'in mezarı başında yaptığı kısa konuşmada Karl Liebknecht şöyle dile getirdi: «Karl Marks'ı yitirdiğimizden bu yana, biz böyle ağır bir kayıp vermemiştik. F. Engels'in ölümüyle K. Marks ikinci kez öldü ... Mezarı başında bulunanların sayısı çok değil. Ne var ki, eğer şimdi zihnen bizimle beraber olanların tümü buraya toplansaydı, bu milyonları bulurdu, Londra'ya sığmazlardı.» ⁽¹⁾ Karl Liebknecht'in sözlerinde, iyi niyetli duygulardan doğan bir abartma yoktu. Uluslararası işçi başınında F. Engels'in ölümü üstüne yayınlanan yüzlerce yazı, birçok Avrupa ülkesinde ve ABD'nde, Berlin, Budapeşte, Bükreş, Cenevre, Londra, Madrid, New York, Valencia, Viyana ve Zürih'te düzenlenen onlarca toplantı bunun kanıtıydı.

1895 Ağustosunda genç V. İ. Lenin, Berlin'de, K. Marks ve F. Engels'in Rusya'da bulup okuyamadığı yapıtlarını okuyordu. F. Engels'in ölüm haberini burada aldı. Bu acı haberden sarsılan Lenin, hemen «Friedrich Engels» başlığını taşıyan ve Marksizm-Leninizm'in klasik yapıtlarından biri olan anı yazısının taslağını hazırlamaya başladı. Ve Lenin, «Talih, K. Marks ile F. Engels'i birbiriyle karşılaştırdığı günden bu yana bu iki dostun hayat yolu ortak oldu.» ⁽²⁾ diye yazdı.

Bugün biz, 19. yüzyılda sınıf bilincine varmış işçiler gibi, Marks ve Engels hakkında, onları birbirinden ayırmadan konuşuyoruz. «Marksizm» kavramı, bilimsel komünizmin yaratıcılarından sadece birinin adını taşısa

⁽¹⁾ Ihre Namen leben durch die Jahrhunderte fort. Kondolenzten und Nekrologe zum Tode von Karl Marx und Friedrich Engels, Berlin 1983, S. 332.

⁽²⁾ V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 2, s. 5.

da, Marksizm bizde her zaman, onun öteki kurucusu Engels'in adını ve tarihsel kahramanlığını da çağırıştırıyor. Bu doğaldır, çünkü onların görüşleri ve eylemlerinin birliği, verilerle, olgularla tamamen kanıtlanmıştır.

Gerçekten de F. Engels, baştan tek başına, K. Marks ile paralel biçimde ve ondan bağımsız olarak, daha sonra da onunla sıkı işbirliği içinde, yeni dünya görüşünün tüm bileşen bölümlerini, diyalektik ve tarihsel materyalizmi, ekonomi politiği, sınıf savaşımı ve proletarya devrimleri öğretisini incelemiş, işlemiş, bunları temel görüşlerle ve bilimsel buluşlarla zenginleştirmiştir. Yalnız bu kadar da değil. F. Engels, kendisi ile K. Marks arasındaki işbölümüne uygun olarak, onların ortaklaşa yarattıkları materyalist diyalektik felsefeyi yeni alanlarda, yani doğa bilimi, savaş teorisi, estetik, dil bilimi, değişik toplumsal formasyonların tarihi, dünya tarihi ve Almanya tarihi alanlarında uygulamıştır. Bilimsel komünizmin ilkelerinin evrensel önem taşıdığını kanıtlamada onun olağanüstü büyük katkısı olmuştur. Lenin şunları yazıyor: «F. Engels'in tüm yapıtlarını gözönünde bulundurmadan, Marksizm'i kavramak ve onu bir bütün olarak açıklamak olanaksızdır.»⁽³⁾ «Kapital»in 2. ve 3. ciltlerinin baskıya hazırlanışında Engels'in yaptığı çalışmayı, katkısı değerlendirerek, Lenin şunu belirtiyor: «Kapital'in bu iki cildi, ikisinin, Marks ve Engels'in ortak eseridir.»⁽⁴⁾ Engels, çok büyük değeri olan bu politik-ekonomik yapının 1. cildi üzerindeki çalışmalara da danışman olarak, uzman olarak aktif katılmıştır. Marks, her zaman ondan yardım istemiştir. Derin ekonomik bilgi ve zengin pratik deneyim sahibi olan Engels, bu alanda da Marks'ın eşsiz bir savaş arkadaşıydı.

BİLİMSEL DÜNYA GÖRÜŞÜNÜ PARÇALARA AYIRMA GİRİŞİMLERİNİN TEMELSİZLİĞİ

Antimarksist yazarlar, değişik türden sözümona bilim adamları, onlarca yıldır Marks ile Engels arasında, onların görüşleri arasında çelişkiler yaratmaya çalışıyorlar. Onlar Marksizm'in temel ilkelerinin evrenselliği üzerinde kuşku yaratmaya, bu öğretinin bütünselliğini bozmaya çalışıyorlar. Bunu yaparken Engels'in, Marks'ın fikirlerinin «yüce basitleştiricisi» ve hatta «bayağılaştırıcısı» olduğunu ileri sürerek, onun bağımsız bir teorisyen olarak oynadığı rolü küçümsemeye özel bir önem veriyorlar. En iyi durumda, Engels'in, bilimsel komünizmi popülarize eden, onu propaganda eden yetenekli bir kişi olduğunu söylüyorlar.

Bu tür görüşlerle, sadece proletaryanın dünya görüşünü işlemede ve uluslararası devrimci işçi hareketini oluşturmada Engels'in oynadığı tarihsel rol tanınmamakla kalmıyor, aynı zamanda «gerçek Marksizm'in yeniden kurulması» örtüsü altında teorimizin, Engels'e borçlu olduğumuz

⁽³⁾ V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 26, s. 93.

⁽⁴⁾ V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 2, s. 12.

temel ilkelerinin özü boşaltılmaya çalışılıyor. Sözde Engels tarafından «bayağılaştırılan» Marksizm, «gerçek, aslına uygun Marksizm», genç Marks'ın çarpıtılan ve dünyayı fethedecek bir Mesih'in görüşleri haline getirilen görüşler karşı karşıya konuluyor. Marksist bilim adamları, birini diğerinin karşısına koyarak ya da birini diğerinden üstün sayarak, Marks ile Engels'in teorik görüşlerini birbirinden ayırma yönündeki tüm denemelerin temelsizliğini ortaya koyuyorlar. Marksizm'in kurucuları tarafından oluşturulan öğretinin tümünden şu sonuç çıkıyor: Bu iki kişinin öğretisi, eserleri birbirinden ayrılmaz bir bütündür. Bilim adamı ve devrimci olarak Engels'in önemi, ancak onun teorik ve pratik çalışmaları Marks'ın çalışmalarıyla kopmaz bağ içinde ele alındığında, Marks'ın önemi de ancak onun teorik ve pratik çalışmaları, Engels'in çalışmalarıyla kopmaz bağ içinde ele alındığında gerektiği gibi kavranabilir.

F. Engels'in proletaryanın dünya görüşünün işlenmesi ve geliştirilmesine yaptığı katkısı kendisinin nasıl değerlendirdiği biliniyor. Çok kişi onun tüm hayat boyu Marks'a kıyasla «ikinci sırada» ⁽⁵⁾ geldiğini belirten sözlerini iyi biliyor. Başka bir yerde Engels şöyle diyor: «Marks bir dâhi idi, biz ise (Almanca orijinalinde «andern»-ötekiler-Çev.) ise en iyimser tanımla «yetenekli kişiler»dik. ⁽⁶⁾ Ne var ki, tarihsel gerçekçilik açısından burada Engels'e itiraz etmek gerekiyor. Engels, «ötekiler» «geri kalanlar» arasında yer almıyordu. Engels, bilimsel komünizmin yaratıcılarından, kurucularından biriydi, her ikisinin yaratıcılığı için belirleyici olan onlarca yıl boyunca Marks'ın savaş arkadaşıydı. Engels de Marks yanında bir düşünürdü. Başka yapıda, ama Marks gibi dâhi bir kişiydi. Lenin'in sözlerini anımsayalım: «Marks ve Engels'in adları, çağdaş sosyalizmin yaratıcıları olarak, haklı olarak yanyana konulmaktadır.» ⁽⁷⁾

Marks ve Engels tarafından temellendirilen ve işçi sınıfının tarihsel misyonunu ortaya koyan bilimsel dünya görüşü, insanlığın tinsel yaşamında bir devrim yaptı. İdeoloji alanında daha sonraki çatışmaların başlıca özünü Marksizm'in etkisi belirledi. Marksizm, ekonomik, politik, sosyal ilişkiler alanında ve ideoloji alanında köklü değişikliklerin habercisi oldu. «Komünist Partisi Manifestosu»nun yayınlanmasından bu yana işçi sınıfının bilimsel dünya görüşü, tarihte eşi görülmedik biçimde zaferden zafere koşarak ilerliyor, geliyor. Komünist ve işçi partilerinin çalışmaları sayesinde Marks'ın, Engels'in ve onların devamcısı Lenin'in fikirleri yığınlar tarafından benimsendi, sömürüye, ezgiye, savaşlara karşı, barış ve sosyal adalet için, özgürlük ve gerçek hümanizm için savaşımında maddi güç haline geldi. Halk yığınları, öteden beri tarihsel gelişmenin itici gücüdür. Ancak Marksizm'in doğmasından sonra halk yığınlarının savaşımı yeni bir nitelik kazandı. Onlar ilk kez kendi tarihlerinin bilinçli yaratıcıları ha-

⁽⁵⁾ K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 36, s. 188.

⁽⁶⁾ K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 21, s. 301.

⁽⁷⁾ V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 24, s. 269.

line geldiler. Yaşam, Marks, Engels ve Lenin'in görüşlerinin, bunların sahipleri bizden birkaç kuşak önceleri yaşamış ve savaşmış olsalar da, günümüzde tümüyle geçerli olduğunu her gün kanıtıyor.

Bunu, toplumsal ilerlemeye karşı olanlar, antimarksistler ve antikomünistler de kendilerine özgü bir biçimde ortaya koyuyorlar. Bunlar onlarca yıl Marksizm'i «verimsiz», «işe yaramaz», «eskimiş» ve hatta «ölü» bir öğreti olarak göstermeye çalıştılar. Bugün ise yeniden reel sosyalizme, onun ideolojisine karşı, «ölü» ilan ettikleri Marksizm'e karşı «haçlı seferleri» ilan ediyorlar. Bunların okyanus ötesindeki elebaşları kendinden çok emin bir biçimde, Marksizm'i «tarihin çöplüğüne» atmaya kararlı olduklarını söylüyorlar. ⁽⁸⁾ Bugün, Hitler faşizmi üzerinde kazanılan utkudan 40 yıl sonra, koyu, azgın antikomünizmin geçmişte kendi tellallarını nereye götürdüğünü hatırlatmakta yarar vardır.

ABD ve NATO'nun sosyalist ülkelere karşı uyguladığı çatışma ve silahlanma yarışını tırmandırma politikasına, burjuva ideolojisinde tutucu eğitimlerin giderek güçlenmesi eşlik ediyor. Bu, Marksizm'i çarpıtmalarda, burjuvazinin görüşleri açısından onu eleştirmelerde yansımasını buluyor. Genellikle tüm çağdaş burjuva ideolojisinde, bu tür eleştirilerde irrasyonalizme kayış, sosyal efsaneleri propaganda etme, her şeyi kayıtsız şartsız tekelci sermayenin en gerici kesimlerinin çıkarlarına bağımlı kılma eğilimi açık biçimde görülüyor. Böyle bir eğilim, ayırım gözetmeksizin, saldırgan biçimde Marksizm'in reddedilmesinde, ona karaçılma, onu bir tür dinsel öğreti ve egemenlik teorisi olarak gösterme çabalarında, her şeyden önce neopozitivizm (yeni olguculuk) yanlısı olan Markslogların (Marksizmi çarpıtma uzmanlarının) Marks ve Engels'in teorisini bilimsel olmayan bir teori olarak gösterme ve Marksizm'in kurucularını karalamak için her yola başvurmalarında kendini gösteriyor. Öyle bir gelişme oluyor ki, daha zamanında Engels, obskürantizm bilimin yayılmasına engel olmak isteyen akımın yandaşlarıyla polemik yaparken buna dikkati çekmişti. Burjuva tarih bilimini karakterize ederek Engels şunları yazmıştı: «Burjuvazi her şeyi meta haline getiriyor, dolayısıyla tarihi de. Burjuvazi doğası gereği, varoluşunun koşulları gereği her metayı çarpıtıyor, bu onun özgül niteliğidir. Burjuvazi tarihi de çarpıtıyor. Tarihsel gerçekler çarpıtılarak burjuvazinin çıkarlarına en uygun hale getirilmiş tarih kitaplarına en büyük değer veriliyor.» ⁽⁹⁾

Marksizm'i çarpıtanlar arasında sağ kanat tutucuların temsilcileri özellikle Marks ve Engels'in açıkladıkları toplumsal gelişmenin nesnel yasallıklarına ateş püskürüyorlar. Öte yandan tarihsel bakımdan zamanını doldurmuş son sömürü toplumu idealize ediyor, onun hastalıklarını, eğer bunları genellikle kabul ederlerse, insan doğasının mükemmel olmayışıyla izah ediyorlar. Marksizm'in tutucu eleştiricileri, «Marks'ı yok eden-

⁽⁸⁾ Wireless Bulletin from Washington. Bonn, 9 Haziran 1982.

⁽⁹⁾ K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 16, s. 524.

ler», irrasyonalizm konumlarından hareket ediyorlar, kibirli davranıyorlar, tarihte halk yığınlarının oynadığı rolü reddediyorlar.

Bilindiği gibi, F. Engels'in hizmeti, onun K. Marks'la birlikte, işçi sınıfının dünya görüşünden idealizmi, dini ve her tür irrasyonelizmi atarak, tarihi diyalektik-materyalist açıdan kavrama temeline dayanarak, insanlık toplumunun gelişmesini ilk kez bilimsel olarak açıklamasındadır. Tüm bunlara karşın, Marksizm'i, tutucu ideologların yaptığı gibi, saf bir inanç, Mesih teorisi ya da başka dinsel bir teori ilan etmek saçmadır. Böyle bir yaklaşım aslında yeni değildir. Daha bu yüzyılın 20'li yıllarında Yeni-Kantçılar (cizvit papazı Gustaw A. Wetter ve Dominikli Joseph m. Bo-chenski) ve neopozitivizm yandaşları bu görüşleri ileri sürmüşlerdi. Marksizm'in şimdiki tutucu eleştiricileri (Jean Elleinstein, Richard Friedensthal, Leszek Kolakowski, Konrad Löw, Hans-Rudolf Peters, Ernst Topitsch, Ernst Wolf) sözde Marksizm'in daha baştan beri bilimsel olmayan bir teori olduğunu kanıtlamaya çalışarak, kendi öncüllerinin izinden yürüyorlar. Ne var ki, Marksizm-Leninizm'in bilimsel oluşu, onun iç mantığının bütünselliği, onun için karakteristik olan teori ile pratiğin birliği, dünyada doğan ve gelişen süreçleri derinlemesine inceleyerek belirlenen görüşler, onun yaratıcı dinamizmi ve insancılığı, yeryüzünün her köşesinden yeni yeni yandaşlar kazanarak, yüce öğretinin gücüne güç katıyor.

K. Marks ve F. Engels tarafından yıllarca işbirliği sayesinde oluşturulan ve Lenin tarafından geliştirilen teori, günümüzde karşılaşılan teorik ve pratik sorunların çözümüne olanak veren tükenmez bir yaratıcı fikirler kaynağı rolü oynuyor. Örneğin, ASBP'nin 1976'da kabul edilen programı da bunu kanıtıyor. Bu program, partimizin (bu, birçok sosyalist ülke kardeş partisi için de geçerlidir) gelişmiş sosyalist toplumu kurarken bilimsel komünizmin temel ilkelerinden nasıl yararlandığını ortaya koyuyor. Bu, özellikle ekonomik stratejimiz için geçerlidir.

K. Marks, F. Engels ile canlı görüş değiş tokuşu yaparak yazdığı «Ekonomi Politikin Eleştirisi»nde «pahalı makinelerin» ekonomik üretimi artırmak için kullanıldığını belirtiyor. «Eğer bu pahalı makineler daha fazla üretim sağlamak için kullanılmazlarsa, bunlar üretici güç olarak faaliyet gösteriyor sayılmazlar, malların fiyatı ise, makinesiz yapılan üretimden daha pahalı olur.»⁽¹⁰⁾ Marks bundan şu sonucu çıkarıyor: Pahalı makinelerin (bugün bunlar robot tekniği ve mikroelektroniktir) kullanılması sonucunda üretim mallarının miktarı kullanılan makinelerin niceliğiyle doğru orantılı biçimde artmakta, canlı emek ise azalmaktadır. ASBP'nin ekonomik stratejisi, bilimsel komünizmin kurucularının görüşlerine dayanıyor ve bu «entansif genişletilmiş yeniden üretimin . . . halk ekonomimizin gelişmesinin belirleyici etkeni haline getirilmesini öngörüyor.»⁽¹¹⁾

⁽¹⁰⁾ K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 46, s. 252–253.

⁽¹¹⁾ Aus dem Bericht des Politbüros an die 9. Tagung des ZK der SED. Berichterstatte: Genosse Ercih Honecker, Berlin 1984, s. 31.

Pratik gösteriyor ki, Marksist-Leninist partinin yönetiminde sosyalist toplum, dış politika ve ekonomi alanında 80'li yıllardaki daha karmaşık koşullarda da sosyalizm kuruculuğunu başarıyla sürdürmek için tüm olanaklara sahiptir. Sosyalizmin gelişmesi sürecinde, yığınların muazzam yaratıcı gücü açık şekilde ortaya çıkıyor, Marks ve Engels'in görüşlerinin güncelliği ve evrenselliği kanıtlanıyor. Sosyalist ülkeler topluluğunun bir üyesi olan sosyalist yurdumuz DAC'nin sürekli gelişip güçlenmesi, aynı zamanda uluslararası çapta verilen savaşıma bizim en büyük katkımız olmaktadır.

BARIŞI KORUMAYA YARDIM EDEN GÖRÜŞLER

F. Engels'in çok sayıda teorik görüşü ve devrimci pratik eylemi (ki bunların uluslararası gelişmelere etkisi azalmadı ve azalmayacak) arasında barış savaşımı sorunuyla ilgili öğütlerini belirtmek gerekiyor. Üstelik, bu sorun, artık birkaç yıldır, Marksizm'i çarpıtanların saldırılarının sivri ucunu oluşturuyor. Özellikle, sözde Marks ve Engels'in, her savaşı, bunun doğuş nedenlerine ve savaşın güttüğü amaçlara bakmaksızın, dünyayı proletarya devrimlerinin sarması için belirleyici bir araç saydıkları görüşü ileri sürülüyor. K. Marks'ın biyografisini yazan Richard Friedenthal'in iddiasına göre, bilimsel komünizmin kurucuları hayatlarının sonuna kadar, sözde Rusya'da, Fransa'da, Polonya'da ya da herhangi başka bir yerde böyle bir «savaş ve karışıklık çıkacağına inanıyorlarmış . . . O zaman işte proletaryanın saati çalacakmış.» ⁽¹²⁾ Daha onlarca başka «Marks'ı yok edici» de aynı düdüğü öttürüyor, bilimsel komünizme, onu «yıkım stratejisi» ya da «savaşla ilgili proletarya öğretisi» ⁽¹³⁾ ilan ederek, Marksizm'e yönelttikleri eleştirilere «Doğu'dan gelen tehlike» yolundaki emperyalist yalanı basamak yaparak ve «totalitarizm» doktrinine dayanarak karaçalıyorlar. Bu tür çarpıtmalar, ABD'nin silahlanma yarışını tırmandırma politikasını, başvurduğu ilkel antikomünizmi ve antisovyetizmi haklı göstermek için kullanılıyor.

Marksizm'i çarpıtma uzmanları, birçok ülkede geniş yığınlar Marks ve Engels'in yaşamı ve eylemleri üzerine çok az şey bildikleri için spekülasyon yapıyorlar. Tarihsel gerçeklerin ışığında bu tür savların, kaba, bazen de sinsice ileri sürülmüş bir yalan olduğu ortaya çıkıyor. Bilindiği gibi, savaşı Marksizm ya da reel sosyalizm doğurmamıştır. Savaşın nedenleri üretim araçları üzerindeki özel mülkiyette ve bundan doğan sömürücü sınıfların varlığında yatmaktadır. Dünya savaşlarını kapitalizm doğurmuştur. Bugün insanlığın karşı karşıya bulunduğu nükleer yıkım tehlikesi ABD emperyalizminden gelmektedir.

⁽¹²⁾ Richard Friedenthal, Karl Marx. Sein Leben und seine Zeit. Münih-Zürich 1981, s. 597-598.

⁽¹³⁾ Karl Marx und das Politische System der DDR. 1982, s. 148.

Marksist-Leninist askeri bilimlerin kurucusu Engels de (1870'ten sonra yakın çevresindekiler ono derin askeri-teorik bilgilerinden ötürü şokadon «general» diye hitap ediyorlardı) Marks gibi sömürücü sınıfların başlattıkları savaflara kesinlikle karşı çıkıyorlardı, ısrarla barışı ve silahsızlanmayı savunuyorlardı, halkların barışçı geleceğı için savaşıyorlardı. Bu, Engels'in dostu Marks ile birlikte bir yandan kapitalizm ile savaş hazırlıkları arasındaki, öte yandan sosyalizm ile barış istemi arasındaki yasal bağı ortaya koydukları görüşlerinin mantiki bir sonucuydu.

Daha «Komünist Partisi Manifestosu»nda Marks ve Engels şunları yazmışlardır: «Bir kişinin başka bir kişi üzerindeki sömürüsü ortadan kaldırıldığı ölçüde bir ulusun başka bir ulus üzerindeki sömürüsü de ortadan kalkacaktır.

Ulus içindeki uzlaşmaz sınıfsal çelişkilerin ortadan kalkmasıyla, uluslar arasındaki düşmanlık ilişkileri de kendiliğinden yok olacaktır.» ⁽¹⁴⁾

Böylece barış için, yaşama hakkı için (insanın boşa gelen bu hakkı için) savaşımın, sosyalizm için savaşımın, işçi sınıfının tarihsel misyonunun kopmaz bir parçasını oluşturduğu tezi ilk kez bilimsel olarak temellendirilmiştir. Dünyü ve bugünkü «haçlı seferciler»in her türden saldırıları ve uydurmaları, bu durumu zerre kadar değiştiremez.

Engels, özellikle Marks'la sıkı ilişkiler içinde olduğu 1. Enternasyonal zamanında ve daha sonraki yıllarda, proletaryanın savaş tehlikesine karşı nasıl bir savaşım verebileceğı ve nasıl bir savaşım vermesi gerektiğı soruna defalarca değinmiştir. 1880'li yılların ortalarından sonra, değişik kapitalist devletlerin ekonomik gelişmesinin düzensiz, farklı tempolarla oluşunun ve Avrupa devletlerinin giderek daha çok silahtanmalarının (Almanya imparatorluğu bu alanda başı çekiyordu) Avrupa çapında, hatta dünya çapında bir savaşa yol açabileceğı kanısı giderek güçlendi. Engels, bu süreci büyük bir kaygıyla izliyordu. 1860'lı yıllarda yazdığı yazı ve mektuplarda, hangi ulustan olursa olsun, hiç bir sosyalist yaklaşan savaşta Avrupa devletlerinden hiç birinin zaferinden yana olamayacağını vurguluyordu. Engels, barışın korunmasının sosyalizm davasına yardımcı olacağını belirtiyordu: «Tüm ülkelerin sosyalistleri bundan ötürü barış istiyorlar, barışı savunuyorlar.» ⁽¹⁵⁾ Öte yandan Engels, yıkıcı savaşların da kapitalist toplumu kurtarmayacağını belirtiyordu. Engels, bu sonuçlara 1891'-de uluslararası durumu inceleyerek varmıştı.

Kalıcı bir barışın ancak sosyalizm koşullarında sağlanabileceğini belirten Engels, çeşitli yazılarında ve mektuplarında, proletaryanın kapitalizm koşullarında da barışı tehdit eden kaynakları ortadan kaldırmasının ya da hiç olmazsa bunları sınırlı kılmasının olanaklı olup olmadığını araştırmıştır. O, bu konulara ayık kafayla yaklaşmıştır. Engels, burjuva hükü-

⁽¹⁴⁾ K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 4, s. 445.

⁽¹⁵⁾ K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 22, s. 259.

metlerinin barış istedikleri, «tüm halkların kardeş olmalarını istedikleri» yollu boş sözlerden tiksinti duymuştur. Deneyimi, gelişmeleri, olguları bilimsel açıdan çözümleme, onu şu sonuca vardırmıştır: Savaş ve askersel tehdit, ancak işçi sınıfının ve onun devrimci partisinin önderliğinde halk yığınlarının eylemiyle, savaşıyla önlenabilir. Bunun için gerekli ideolojik koşulları (ki bunların proleter enternasyonalizmi ve demokratik antimilitarizmde derin kökleri vardır) ve aynı zamanda tüm savaş karşıtı güçleri birleştirerek, örgütsel koşulları oluşturmayı, Engels, devrimci işçi hareketinin görevi sayıyor.

Engels'in, ölümünden iki yıl önce yayınladığı «Avrupa silahsızlanabilir mi?» başlıklı yazı baştan sona kadar bu fikirlerle örülüdür. Bu yazı, tarihte, toplumu bilimsel analizine dayanan ilk silahsızlanma projesidir. Ve komünistler, bunun, onların yüce önderlerinden biri tarafından hazırlanmış olmasından gurur duyuyorlar. Bu yapıt bundan yüz yıl önce yazılmış olsa da, buradaki temel fikirler şimdi de son derece günceldir, bunlar şimdi de eylem kılavuzu hizmeti görmektedir.

Engels, politik ve askersel güçler arasındaki oranı derinlemesine inceleyerek, ayrıntılı verilerle, rakamlarla bir silahsızlanma programı önermiştir. Bu program güvenliğin eşit ölçüde iki tarafa da gerekli olduğu ilkesine dayandırılıyordu. Hemen şunu belirtelim ki, sosyalist devletlerin, her şeyden önce Sovyetler Birliği'nin, barışın korunması ve güçlendirilmesi, silahsızlanma yönündeki tüm girişimleri daha başından beri eşitlik ve eşit güvenlik ilkesine dayanmaktadır. Engels, kuşkusuz, ikili anlaşmalara dayanan kısmi silahsızlanmanın, ancak militarizmin ve savaş balyozunun kendilerini tehdit eden tüm halk katmanlarının savaşıyla gerçekleştirilebileceğini, bunun gerçekleşmesi için yığınların sıkı denetiminin gerekli olduğunu gözönünde bulunduruyordu.

Engels, bundan başka, silahsızlanma için savaşımın genel demokratik bir nitelik taşıdığını gösterdi. Bu savaşımı, işçi sınıfının girişimci, öncü güç olacağı bir hareket gerçekleştirebilirdi. Aynı zamanda bu hareket, en geniş çevreleri içinde toplayabilirdi ve bunu ondan başka hiç bir hareket yapamazdı. ASBP ve öteki kardeş partiler, günümüzde barış için savaşımın ilgili stratejilerinde sürekli olarak bu ilkeye bağlı kalıyorlar, barış yandaşlarının mümkün olan en geniş ve sağlam bir birliğini oluşturmaya çalışıyorlar. Daha Engels'in yaşadığı ve çalıştığı yıllarda da böyle bir strateji olanaklı ve gerekliydi. Engels şunları yazıyor: «Askerlerin büyük kesimini ve vergilerin ana bölümünü halk yığınları vermekle yükümlüdür.»⁽¹⁶⁾ Bugün sorun çok daha yakıcıdır, çünkü emperyalizmin saldırgan güçlerinin elinde nükleer silahların ve öteki yığınsal kırım silahlarının olması, silahsızlanmayı, tüm insanlık için ölüm kalım sorunu haline getiriyor. Öte yandan deneyim gösteriyor ki, bugün Sovyetler Birliği'nin, sosyalist ülkeler topluluğunun ve dünya barış hareketinin varlığı, yumu-

⁽¹⁶⁾ K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 22, s. 387.

şama, silahtsızlanma için, barışın korunması uğrunda başarılı savaşım olanaklarını artırıyor.

Sorunun şu yanı da çok önemli ve günceldir: Engels, silahtsızlanmanın aşama aşama olabileceğini belirtmiştir. Pasifist hayallerin ve «ya hep ya hiç» türünden sekte istemlerin tersine, Engels, silahtsızlanma için savaşımada adım adım erişilebilir hedefler öne konulmasını öneriyordu. Genel ve tam silahtsızlanmayı sağlamaya çalışırken, gerçekleştirilebilir görevler belirlemenin neden büyük önemi vardır? Çünkü sağlanan kısmi başarılarla dayanarak, silahtlanma yarışına ve savaş tehlikesine karşı savaşımada daha çok insan çekmek, bunların kendi gücüne, olanaklarına güveni artırmak olanaklıdır. Engels'in ileri sürdüğü bu ilke, bugün sosyalist ülkeler topluluğu ve tüm dünyadaki barışsever güçler için yol gösterici bir kılavuz rolü oynamaktadır.

Sonuncusu, Engels, silahtlanma yarışına karşı savaşımın enternasyonal bir görev olduğunu, Almanya devrimci işçi hareketine özel bir sorumluluk düştüğünü belirtmiştir. Onun bu görüşlerinin yaşamsallığını toplumsal pratik kanıtlamıştır. Engels, Alman emekçilerinin tarihsel görevinin, «silahtsızlanmaya önyak olmak» ⁽¹⁷⁾ olduğunu belirtiyor. Burada, Alman anti-faşistlerinin 1945'te içtikleri andı anımsatmak yerinde olur. E. Honecker antifaşistlerin bu andına bağlılığı şu sözlerle dile getirdi: «Bizim yeni, sosyalist Almanyamızdan hiç bir zaman savaş çıkmayacaktır.» ⁽¹⁸⁾

Engels'in «Avrupa silahtsızlanabilir mi?» başlıklı yazısı baştan sona kadar, tarihin kanıtladığı şu ilkeyi vurguluyor: Savaşa karşı savaşım, savaş başlamadan verilmelidir.

Bizim diyalektik-materyalist dünya görüşümüzün bilimselliğinden ve dinamizminden, her komünistin, Marksizm'e önyargısız başvuran her kişinin defalarca kanaat getirdiği gibi, onun son derece önemli bir özelliği ortaya çıkmaktadır. İnsan, Marks ve Engels'in yapıtlarını ne kadar dikkatle okursa okusun, her defasında yeni bir şey, daha önce okuduğu zaman gözden kaçırdığı bir fikir buluyor, doğrudan günümüze uyan görüşlerle karşılaşılıyor. Bu neyle izah edilebilir? Marks ve Engels'in eserlerinde teori ve yöntem olarak büyük bir ustalıkla kullandıkları diyalektik materyalizm işte böyle bir «mucize» oluşturuyor. Bu diyalektik materyalizm, üstelik, okuyucuyu, yazarlarla birlikte, gelişmeleri diyalektik biçimde, yaratıcı biçimde, hem de pratik ile sıkı bağ içinde düşünmeye ve onların fikirlerini geliştirmeye yöneliyor. Sürekli değişen dünyada, sürekli olarak yeni yeni sorunlarla karşılaşılacak koşullarda, Marksizm-Leninizm klasiklerinin görüşlerine, öğütlerine başvurmak, hem gerekli, hem yararlı, hem de kıvanç vericidir. Marks, Engels ve Lenin'in bizlere bıraktıkları teorik mirasa sürekli olarak yaratıcı biçimde başvurmak, onlara danışmak, barış ve sosyalizm savaşımında başarılarımızın güvencesidir.

⁽¹⁷⁾ K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 22, s. 414.

⁽¹⁸⁾ «Neues Deutschland», 6 Mayıs 1985.

14 yıllık yeraltı çalışmasından sonra

Tijani Tayib Babekr

Sudan Komünist Partisi MK Sekreterliği üyesi

● *Bundan iki küsur yıl önce dergimizin sayfalarında Sizi uzun hapis cezasına çarptıran Devlet Güvenlik Mahkemesi'ndeki duruşmada yaptığınız savunma yayınlanmıştı. (!) Geçenlerde biz sevinçle sizin yeniden özgürlüğe kavuştuğunuzu öğrendik.*

● Özgürlüğe, 6 Nisanda, Numeyri rejiminin alaşağı edildiği gün kavuştum. Darbeden 2-3 saat sonra Hartum sakinleri hemen kentteki hapis-haneye yürüdüler, parmaklıkları, kapıları kırarak içeri girdiler, tüm tutukluları salıverdiler. Sokağa çıktığımızda gördük ki, binlerce, onbinlerce insan düğün bayram ediyordu. Hepsinin yüzleri gülüyordu, iğrenç diktatörlük rejimi en sonunda yıkılmıştı.

● *Siz birkaç yıl hapiste kaldınız. Hapishanede parti çalışması yapılıyor muydu? Eğer yapıldıysa bu nasıl oluyordu, komünistler önlerine nasıl hedefler koyuyorlardı?*

● İlk iki yıl ben tek kişilik hücrede kaldım. Baştan Devlet Güvenlik Komitesi merkezinde kaldım, daha sonra da hapishanede, ama yine de öteki tutuklulardan tamamen ayrı tutuldum.

Partili arkadaşlarla ancak mahkeme sonuçlandıktan sonra, beni de politik tutukluların bulunduğu bölüme koydukları zaman karşılaştım. Koşulların son derece ağır olmasına karşın hapishanede parti eğitimini örgütlemeyi, tartışma grupları kurmayı başardık. Hatta biz şu belgeyi yükselttik: «Komünistler için hapislik yıllarını üniversiteye dönüştürelim!» Aramızda parti yaşamını deneyiminin değişik yanlarını çok iyi bilen kişiler vardı. Onlar örgütsel ve politik çalışmaların ilkeleri, sendikalarda çalışma görevi ve çalışma biçimleri, Sudan ekonomisinin sorunları gibi konularda konferanslar veriyorlardı. Önceleri okula gitme olanağı bulunamamış yoldaşlara okuma yazma öğretmek için özel kurslar örgütledik.

Partimizin bizimle düzenli ilişki kurabilmiş olmasının çok büyük önemi vardı. Parti hapishaneye Marksist kitaplar ve parti yönetim organlarının yayınladığı belgeleri ulaştırmayı başardı. Biz ise partiye illegal komünist basının çalışmaları hakkında bilgi veriyorduk, dışarda bulunan yoldaşlarla değişik konularda görüş değiş tokuşu yapıyorduk. Düzenli, sürekli eğitim, tartışmalar ve öteki etkinlik biçimleri hapishanede zamanın daha

(!) Bak: T. Tayib Babekr, Kendimi savaşımın dışında düşünemiyorum, «Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ», 1983, sayı 3.

iyi geçirilmesine, psikolojik bakımdan her kesin sağlam kalmasına olanak veriyordu. Aynı zamanda komünistler bunu hapishaneden çıktıktan sonra yapacakları çalışmalara bir hazırlık sayıyorlardı.

Tutuklular arasında öteki muhalefet partilerinden ve ilerici örgütlerden de birkaç grup vardı. Bunlardan çoğuyla ilişki kurmayı başardık. Hapishane yönetiminin uygulamalarını protesto etmek amacıyla defalarca ortaklaşa protesto eylemleri düzenledik, tutukluların, özellikle sağlık durumu kötü olanların yaşama koşullarının iyileştirilmesini istedik. Muhalefet çevrelerinin temsilcileriyle ilişki kurarak, ileride, hapishanenin dışında, işbirliğinin temellerini atmaya, diktatörlüğe karşı olan tüm güçlerin birliğini sağlamaya çalışıyorduk.

● *26 Mart 1985'te Sudan'da Numeyri diktatörlüğünün alaşağı edilmesine yol açan ayaklanmanın başladığı haberi tüm dünyaya yayıldı. Yığınları bu devrimci eyleme geçirmede Sudan Komünist Partisi nasıl bir rol oynadı?*

● Son 14 yıl Sudan Komünist Partisi için son derece ağır yıllardı. Ne var ki, parti yığınlar arasında çalışmalarını aralıksız sürdürdü. Biz emekçiler arasında direnme ruhunu canlı tutmayı başlıca görev sayıyorduk. Komünistler ve yandaşları tüm büyük işletmelerde çalışma yapıyorlardı. Onlar işçileri, sendikaların rejimin istediği biçimde açık uzlaşmacı örgütler haline getirilmesi yönündeki çabaları engellemeye, sendikaların yöneticilerini, hatta açık oportünist olanları bile, sendika tabanının istemlerini gözönünde bulundurmamak zorunda bırakmaya, sendika yönetimine iktidar partisinin desteğine dayanan adayların seçilmesini önlemeye çalışıyorlardı.

Komünistler, emekçilerin kendilerine güvenmelerini sağlamak için onların önüne yerine getirilebilir görevler koyuyorlardı, gerçekçi belgiler yükseltiyorlardı, onlara somut koşullara uygun savaşım biçimleri bulmayı öğretiyorlardı. Örneğin, bazı durumlarda greve gitmek yerine istemleri geniş olarak açıklamanın ve emekçileri bunlar temelinde birleştirerek, ısrarla bunların yerine getirilmesine çalışmanın amaca daha uygun olduğunu belirtiyorlardı.

Partimiz, öteki muhalefet parti ve hareketleriyle, özellikle bunların en büyükleriyle ilişkilerini sürdürüyordu. Özellikle 1983'ten sonra, yasaklanmış olan örgütlerin yöneticileriyle, elbette sıkı konspirasyon koşullarında, düzenli olarak karşılaşmalar, yapılıyordu.

● *1971 yılında sağcı rejim Komünist Partisi'ne karşı baskı ve terör uygulamaya başladığı zaman partinin birçok üyesi tutuklanmış ve cellatlar tarafından öldürülmüştü. Bunlar arasında SKP MK Genel Sekreteri Abdel Halid Mahcub da vardı. Diktatörlüğün alaşağı edildiği zaman parti ne durumdaydı?*

● Gerçekten de 1971'de, partimiz çok ağır bir darbe yedi. Ne ki, biz parti üyesi olmayan, ama partiye sempati duyan yüzlerce, belki de binlerce parti sempatzanı vasıtasıyla partiyi yeniden örgütlemeyi, savaş yeteneğine sahip bir örgütü, kadrolarını korumayı başardık. Tüm bu yıllar içinde parti yönetimi ülkede olduğu halde, 1971'den sonra Numeyri'nin gizli servisleri ancak birkaç parti üyesini tutuklayabildiler. Komünistler azgınca kovuşturuldukları halde, ele geçmediler.

● *Siz Sudan Komünist Partisi'nin şimdiki durumu hakkında neler söyleyebilirsiniz? Partinin Sudan'ın politik yaşamına katılımı nasıldır?*

● Her şeyden önce şunu belirtiyim ki, diktatörlüğün yıkılmasından sonra legal olarak çalışma olanağına, sendikalarda açık olarak çalışma, öteki demokratik güçlerle işbirliği yapma olanağına kavuştuk. Komünistler geçici sivil hükümetin kurulması için yapılan görüşmelere katıldılar. Partimizin yöneticileri aynı zamanda askersel yönetimin başıyla karşılaştılar ve ona SKP'nin politikası hakkında bilgi verdiler.

Biz ülkede faaliyet gösteren tüm partilerle ikili ilişkiler içindeyiz. Bu ilişkileri korumak kanımızca, Mart ayındaki ayaklanmaya katılan politik ve sosyal güçler arasında birliğin güçlenmesinin önemli koşuludur.

Şimdi SKP, günlük gazete yayınlamaya hazırlanıyor, başkentte legal genel merkezini oluşturmaya çalışıyor. Biz 2 Mayıs'ta Hartum'daki stadyumda ilk yığınsal mitingimizi örgütledik. Mitingte SKP MK Genel Sekreteri Muhammed Nugud konuştu. Görülüyor ki, artık açık, legal çalışmaya başladık. Ama aynı zamanda kötü yönde gelişmeler karşısında da hazırlıklıyız. Eğer gerekirse hızla illegaliteye geçebiliriz ve bu illegaliteden legale çıkmamızdan daha hızlı olur.

● *Son bir soru daha. Siz diktatörlüğe karşı savaşan Sudan yurtseverlerine gösterilen uluslararası dayanışmanın rolünü nasıl değerlendiriyorsunuz?*

● Dayanışmanın çok büyük önemi oldu. Bu dayanışma sayesinde Numeyri diktatörlüğü dünya çapında kınandı, diktatörlüğün kurduğu yarı resmi sendikalar, kadın ve gençlik örgütleri ve daha başka örgütler uluslararası çapta, özellikle Afrika ve Asya ülkelerinde açık olarak boykot edildi. Bu dayanışma, savaşımızda bizim gücümüze güç katıyordu, politik tutuklular için hiç bir şeyle değiştirilemeyecek bir moral destek idi. Bu dayanışma sayesinde çok sayıda insan güçlüklerle göğüs gerebildi, dayanabildi. Ve şimdi bize sağlanan olanaktan yararlanarak, uzun yıllar diktatörlük döneminde bize yardım elini uzatanlara, bizi destekleyenlere teşekkürlerimizi, en içten minnettarlık duygularımızı iletme istiyorum.

Endonezya'da baskı ve teröre son verilmelidir!

Mayıs 1985'te, Endonezya Komünist Partisi'nin 65. kuruluş yıldönümü öncesinde, gerici askersel rejim, ülkede herkesin sevdiği ve saydığı, yaşamının 17 yılını cezaevlerinde geçiren EKP MK Politik Büro üyesi, Endonezya Sendikalar Birliği Ulusal Konseyi Başkanı, Dünya Sendikalar Federasyonu başkan yardımcısı Muhammed Munir hakkındaki idam kararını yerine getirdi. Komünist Partisi'nin militanlarından Rustomo, Joko, Untung, Gatot, Sutaryo, Ruslan, Vidjayasastra'nın da idam edileceği söyleniyor.

Bilindiği gibi yirmi küsur yıl önce, başında Suharto'nun bulunduğu Endonezyalı gerici generallerin yönlendirdiği gericilik, komünistlere ve öteki demokratlara karşı yığınsal kanlı terör uygulamaya başlayarak, erki, tanınmış bir yurtsever, demokrat ve antiemperyalist bir kişi olan Devlet Başkanı Sukarno'nun elinden aldı. Yüzbinlerce ilerici kişi toplama kamplarına, cezaevlerine dolduruldu, onbinlerce komünist öldürüldü. Ülke kamuoyunun baskısı ve tüm bu yıllar boyunca Endonezyalı yurtseverlerle uluslararası çapta süren dayanışma kampanyaları karşısında gerici askersel rejim, çeşitli şartlar koşarak, büyük bir grup tutukluyu 1979'da serbest bıraktı. Endonezya Komünist Partisi ve öteki ilerici partilerin yöneticilerine, militan üyelerine gelince, onlar hâlâ cezaevlerinde çürütülüyorlar. Suharto, bunların serbest bırakılması istemini reddetti.

Egemen çevrelerin düzenlediği yargılamalar, Endonezya ve dünya kamuoyunun serbest bırakılmasını istemesine karşın komünist bir yurtsever olan Muhammed Munir'in idam edilmesi ve daha başka yandaşlarımızın idam cezasına çarptırılması, askersel rejimin korkunç yüzünü bir kez daha ortaya koyuyor. Erk çevrelerinin izlediği antikomünizm, başvurdukları antidemokratik yöntemler, emekçi halkın temsilcilerine ölüm getiriyor, ulusal çıkarlara zarar veriyor. Bu rejim halkımızı acımasızca sömüren sermayenin, emperyalizmin, her şeyden önce Endonezya'yı Güney-Doğu Asya'daki militarist planlarına daha çok çekmeye çalışan ABD emperyalizminin işine yarıyor. Biz, sağcı generallerin işbaşına gelmelerinden bu yana uygulanan gerici politikanın, ABD emperyalizminin boş rolü oynadığı emperyalizmin dünya çapında uyguladığı antikomünist stratejinin bir ögesi olduğunu belirtiyoruz. Bu politika, ulusal bağımsızlık, özgürlük, barış, demokrasi ve sosyal ilerleme için savaşım veren halkımız ve öteki halkların çıkar ve istemleriyle çelişmektedir.

Biz inanıyoruz ki, uluslararası dayanışma, Endonezya'da tüm komünistlerin ve öteki demokratların gerici rejimin zindanlarından kurtarılması için savaşımında başarıya ulaşmaya yardımcı olacak. Partimiz öteki yurtsever güçlerle, emekçi halkımızla birlikte, en geniş halk katmanlarının

ıkarına, lkemizin aydınlık geleceği için köklü değişimleri gerçekleş-
tirecektir.

İlerici dünya kamuoyu Endonezya'da baskı ve teröre son verilmesini
istiyor, Suharto rejiminin antikomünizmi, bu rejimin uyguladığı anti-
demokratik yöntemler tüm dünyada açığa vurulmalı ve kınanmalıdır.

R. Sudiman
Endonezya Komünist Partisi Yönetimi
Üyesi

Kısa haberler

T  R K İ Y E

6 Haziranda, İstanbul'da, ülkedeki  legal burjuva muhalefet
partisinden biri olan SODEP tarafından pahalılığa, işsizliğe ve
işten çıkarmalara karşı, demokratik haklar için düzenlenen yığın-
sal gösteriyi komünistler ve öteki ilerici güçler aktif olarak des-
teklediler. Mitinge 40 bin kişi katıldı. Bu, 1980'deki askeri darbe-
den sonra ülkede gerçekleştirilen en yığınsal eylemdi.

Barış güçlerini birleştirmek

Komintern'in Yedinci Kongresi'nin 50. yıldönümü

*«Barış için savaşım komünist partilerinin ana sloganı olmalıdır»
(Komintern'in Yedinci Kongre kararlarından)*

Uluslararası komünist ve işçi sınıfı hareketi tarihinin önemli bir günü olan Komintern'in Yedinci Kongresi'nin 50. yıldönümünde, Barış ve Sosyalizm Sorunları Dergisi Mayıs ayında Prag'da «Günümüzde Dünya Savaşı Tehlikesine ve Emperyalist Saldırganlığa Karşı Kamintern'in Yedinci Kongresi'nin Görüşlerinin Geçerliliği» konulu bir sempozyum düzenledi. Sempozyuma 45 ülkeden Marksist bilim adamları, komünist ve işçi partilerinin temsilcileri katıldı.

BSS dergisi baş editörü Yuri Sklyarov sempozyumu açış konuşmasında şunları söyledi: Bu, Komintern'in Yedinci Kongresi üzerine BSS'nin düzenlediği üçüncü toplantı oluyor. Bundan önceki iki toplantı 1965 ve 1978 yıllarında yapıldı ve uluslararası komünist hareket içinde büyük ilgi uyandırdı. Bu doğaldır, çünkü Komünist Enternasyonal'in ideolojik ve politik mirasının son derece büyük önemi var. Komintern'in Yedinci Kongre kararları hareketimizin gelişmesine yeni bir dönem başlattı, Marksist-Leninist teoriyi, sosyalizm ve emekçilerin yaşamsal çıkarları için savaşımın faşizme ve dünya savaşına karşı direnişle sınıksız bağlı olduğu bir zamanda kardeş partilerin stratejik ve taktik hazinelerini zenginleştirdi.

Yedinci Kongre, her biri çeşitli biçimlerde savaş tehlikesine karşı savaşım sorunlarına bağlı olan çok sayıda sorunu, işçi sınıfının bağlaşıklıklar stratejisinde ana sorunu, birleşik ve halk cepheleri sorunlarını ele alarak inceledi ve Marksizm-Leninizme yaratıcı bir gelişme sağladı. Savaş tehlikesinin kaynağının emperyalizmin en gerici çevrelerinin politikası olduğunu net bir biçimde gösterdi ve tüm savaş karşıtı güçlerin dünyanın ilk sosyalist ülkesinin barış politikasıyla çabalarını birleştirmeleriyle savaşın önlenebileceği sonucunu formüle etti. Kongre materyalleri bize, dünya uygarlığının geleceği ve insanların birincil hakkı, yaşama hakkını güvence altına almak için uluslararası komünist ve işçi sınıfı hareketinin sorumluluğu sorusuna bugünkü yaklaşımın ana noktasını göstermektedir.

Hiç kuşkusuz dünyanın bugünkü durumu 1930'ların ikinci yarısındaki durumundan köklü bir biçimde farklıdır. Faşizmin yenilgisi, Sovyetler Birliği'nin gücünün ve yetkinliğinin artması, sosyalist ve ulusal kurtuluş devrimlerinin etkisi sonucunda, merkezini yaşayan sosyalizmin oluşturduğu barış ve ilerleme güçleri önemli ölçüde güç ve boyut kazandı.

Ancak bundan yarım yüzyıl öncesinde olduğu gibi şimdi de insanlık tehlikeli bir dönemden geçiyor. ABD emperyalizminin öncülüğündeki aşırı

gerici çevreler sosyalizme ve ulusal kurtuluş güçlerine karşı sık sık başarısızlığa uğrayan «haçlı seferi» stratejisi izliyorlar. İkinci Dünya Savaşı'nın sonuçlarını değiştirmek isteyen intikamcılık yeniden başını kaldırıyor. Bu, sorumsuz ve son derece tehlikeli bir politikadır. Bu toptan felaketten başka bir şey olmayan bir dünya savaşı tehdididir.

Burjuva ideologları ve politikacıları, halkların özgürlük ve bağımsızlık özlemlerini ve sosyalist gelişme yolunu seçme haklarını kullanmalarını bastırmak için, bir çeşit emperyalist hak yaratmaya çalışıyorlar. Yedinci Kongre bu konuda komünistlerin tutumunu net bir biçimde formüle etti: Öteki devletlerin ve halkların içişlerine karışılmaması. Komünistler emperyalizmin karşı-devrim ve sömürgecilik ihracına kararlılıkla karşı çıkarlar. Biz kendi sınıf konumumuz nedeniyle, dünya barışının korunmasına duyduğumuz kaygı nedeniyle böyle yapmak zorundayız.

Komünistler her zaman barış için savaşımında en ön sıralarda yer alırlar ve alıyorlar. Hiçbir öncülük iddiasında bulunmadan savaş karşıtı hareketin tüm potansiyelini kullanabilmesine yardım etmek için ellerinden geleni yapıyorlar.

Yedinci Kongre, barışın savunulmasının komünistlerin tüm öteki barış güçleriyle dayanışmasını zorunlu kıldığını belirtti ve böyle bir dayanışmanın komünistlerin kendi aralarındaki işbirliğini zedelemeyeceğini ya da onun yerine geçmeyeceğini de vurguladı. Kongre'nin görüşleri ve bu görüşlerin uygulanma deneyimi şu konuya inandırıcı bir kanıt getiriyor: Eğer komünistler birlikte hareket ederlerse, savaşa karşı mücadelede görevlerini başarıyla yerine getirebilirler. Komünistlerin enternasyonalizmi, günümüzde de öteki sosyal ve politik güçlere göre onlara çok büyük avantajlar sağlıyor.

Yedinci Kongre'nin tarihsel önemine ve onun mirasının ideolojik ve politik içeriğine bağlı ivedi sorunların tartışılmasının, komünistlerin barışın korunması ve toplumsal ilerleme için çizdikleri bugünkü stratejilerinin teorik ilkeleri ve özünü daha derinden anlamayı sağlayacağı ve Marksist-Leninist öğretinin günümüzdeki durumun analizi ve kardeş komünist partilerin deneyimleri ışığında bu stratejinin ideolojik temellerine ilişkin sorunların ele alınmasına yardımcı olacağı kanısındayız.

Komintern'in Yedinci Kongresi'nin çağdaşlarının açıklamaları ve sempozyumu düzenleyenlerin isteği üzerine katılanların hazırladığı tebliğlerin özetleri aşağıdadır.

TARİHSEL BİR ÇAĞRI

Haled Bağdaş

Suriye Komünist Partisi MK Genel Sekreteri

Komintern'in Yedinci Kongresi'nin çalışması, Suriye Komünist Partisi'ne 55 yıllık üyeliğimin en silinmez izlenimlerinden biridir. Bu eşsiz foruma

katılma onuruna sahip oldum. Remzi adıyla kongre başkanlık divanına seçildim ve kendimi Georgi Dimitrov, Dimitri Manuilski, Wilhelm Pieck, Joseph Stalin, Palmiro Togliatti, Maurice Thorez gibi uluslararası komünist hareketin liderleri arasında buldum. Büyük bir şaşkınlığa uğramış ve kendi kendime sormuştum: Hareketimizin bu devleri arasında yer almak için ben kim oluyorum? O zamanlar sadece 23 yaşındaydım. Hafif bir baş dönmesi hissettim, büyük bir şaşkınlık içindeydim. Ancak kongre süresince ve ondan sonra Komintern liderlerinin gençlere karşı gösterdiği ilgiyi gördüm. Çünkü onlar gençlerin geleceğinin yolunu açtılar.

Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin utkusunun geri döndürölmezliği üzerine Dimitri Manuilski'nin ve Sovyet devletinin dış politikadaki tüm eylemlerini komünistlerin desteklemesini isteyen Palmiro Togliatti'nin sunduğu raporları hâlâ hatırlarım. Komünist hareketin perspektiflerini gösteren, faşizmin zorbalık özelliğine işaret eden ve savaşa, faşizme ve sömürgeciliğe karşı birleşmeye çağıran Georgi Dimitrov etkili bir konuşma yapmıştı.

Kongreden sonra partimizin taktiklerini düzelttiğini belirtmek isterim. Partimiz ulusal burjuvaziye ve onun partilerine esnek bir çizgi izlemeye, sömürgeciliğe en ufak bir karşı çıkışında onun konumunu desteklemeye başladı. Böylece Suriye komünistleri ulusal hareketin ana akımıyla birleştiler ve yurtsever örgütlerle işbirliği yaptılar.

Barış savaşçılarını birleştirme ve insanlığı nükleer bir savaş tehlikesinden kurtarma görevleriyle karşı karşıya olduğumuz bugün Yedinci Kongre'nin genel görüşleri geçerliliğini koruyor. ABD emperyalizmi ve NATO'nun savaş tehlikesini artırma planlarını önlemede Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist topluluk üyesi ülkeler ana gücü oluşturuyor.

Moskova'da Büyük Anayurt Savaşı'nda Sovyet halkının utkusunun 40. yıldönümünü kutlama töreninde Mikhail Gorbaçov Sovyetler Birliği'nin savaşı ve silahsız bir dünya istediğini söyledi. Dünyadaki kadın erkek tüm dürüst insanların özlemi budur. SSCB'nin ve tüm sosyalist topluluğun askersel, politik ve ekonomik gücüyle halklar savaş çıkartkanlarının planlarına karşı koyabilecek yetenektedir. ABD yöneticileri ve NATO başları, dünya egemenliğini elde etme çabalarının yalnızca insanlığın yokedilmesine yol açacağını görebilmek için SBKP MK Genel Sekreteri'nin konuşmasını dikkatle okumamaktan daha kötü ne yapabilirlerdi? Kendileri de nükleer bir savaşta yok olmaktan kurtulamayacaklardır.

Halkımız ve Suriye Ulusal Cephesi, hükümet ve ordu, SSCB'nin barış girişimlerini destekliyor. Suriyeliler nükleer savaş tehlikesine karşı mücadelede halkların kendi toplumsal gelişme yollarını bağımsızca seçme hakkı için ve uluslararası dünyayı toplumsal sistemlerine bakmaksızın tüm devletler arasında işbirliğinin olduğu bir dünyaya dönüştürmek için ellerinden geleni yapıyorlar.

KONGRENİN RUHU CANLIDIR

Bruno Furch

Avusturya Komünist Partisi'nin dergideki temsilcisi

Benim de içinde yer aldığım kuşağın komünistleri Komintern'in Yedinci Kongresi'nin canlı anılarına sahip. 1935 yılında ben Viyana'da illegal Komünist Gençlik Örgütü'nün orta düzeyde bir yöneticisiydim. O zaman biz genç komünistler *Almanya'da ve Avusturya'da* neden işçi sınıfının ve demokrasinin yenilgiye uğratıldığını tam olarak bilemediğimizin pek farkında değildik. Net bir doğrultunun eksikliğini hissettik: «Şimdi ne yapmalıyız?» Birçok öteki konuda, en başta Sosyal Demokratlara tutum, ayrıca hristiyan çevrelerdeki demokrat ve yurtsever öğelere tutum konusunda da bir açıklık yoktu. Çoğumuz düşünme biçimiyle, dogmatizm ve sekterliğin etkisi altındaydık. Bir belirsizlik de sözkonusuydu. Çünkü esas olarak politik ajitasyonla sınırlı olan çalışmamız elle tutulur bir başarı sağlamamıştı. Üstelik yoldaşlarımız tutuklanıyor, partimiz ciddi kayıplara uğruyordu. Tüm gücümüzü seferber etmeye yardım edecek olan gerçekçi perspektiflerin geniş bakış açısından yoksun olduğumuzu hissettik. Sendikal çalışma gibi önemli bir alanda görüşlerimizi ve eylem biçimimizin Komintern'in daha sonraki önerileri ruhunda değiştiği bir gerçektir ve bu Yedinci Kongre'de Georgi Dimitrov tarafından olumlu bir örnek olarak belirtildi.

O zamanlar Viyana'da kent merkezinde yabancı gazeteler satan bir kitapçı vardı. Kongre sırasında Fransız komünistlerinin gazetesi *L'Humanite*'yi satın almıştım. Gazete Dimitrov'un raporunun geniş bir özetini veriyordu. Biz genç komünistler Leipzig duruşmasından beri bu insana derin bir saygı duyuyorduk. Evde tüm raporu okudum ve hemen Almanca'ya çevirdim. Semt komitesindeki yoldaşlarla ilişki kurdum ve raporu tartışmak için gelecek pazar günü Viyana ormanlarında bir yerde semtteki tüm hücre ve grupların katılacağı bir toplantı yapmaya karar verdik. Raporu başından sonuna kadar paragraf paragraf okuduk, tartıştık. Sonra kendi pratik çalışmalarımıza ilişkin bazı sonuçlar çıkarmaya çalıştık. Nasıl bir coşku içinde olduğumuzu hatırlıyorum. Parti yönetiminin antifaşist halk cephesinin kurulması için çalışma yönündeki tavsiyeleri temelinde hemen çalışmalarımızı yeniden düzenlemeye başladık.

Resmi yayın organları bizim Katolikler, gençlik ve öteki yığın örgütlerine sızmak için Truva Atı taktikleri kullandığımızı iddia ediyordu. Solcular, halk cephesi politikasının burjuvaziyle «iç barış» ve sınıf işbirliği çağırısı olduğunu iddia ettiler. Biz doğal olarak bu tür çarpıtmalara karşı çıktık ve amacımızdan saptırılmamıza izin vermedik. Bu önemli sonuçlar veren bir politikaydı ve bu politika antifaşist direniş ve daha sonra Avusturya'nın bağımsızlığının yeniden kazanılması için verilen savaşım tarihinden silinemez.

Yüzeysel bir görüşle Yedinci Kongre'nin oluşturduğu potansiyele göre gelişmelerin geride kaldığı söylenebilir. Gerçekte, geçen 40 yıl içindeki toplumsal dönüşümlerde Yedinci Kongre kararlarının çok büyük bir payı oldu. Yaşam; Kongre'nin görüşlerinin kalıcı önemini gösteriyor. Bu görüşler bugün de tüm geçerliliğini koruyor ve komünistlere strateji ve taktiklerini belirlemede esin kaynağı oluyor.

Partimiz bağlaşıklıklar stratejisiyle barış hareketi içinde yer alıyor. Sosyalistler ve Hristiyanlarla işbirliği yapıyor, işçi sınıfının birliğini, emekçilerin yaşamsal çıkarlarını, eşit güvenlik temelinde silahsızlanma ve yumuşamayı savunuyor, bir dünya savaşı tehlikesinin ortadan kaldırılmasına katkıda bulunmak için tarafsız bir Avusturya istiyor. Komünist ve işçi sınıfı hareketinin birliği konusunda Avusturya Komünist Partisi kesin bir tutum alıyor. Avusturya Komünist Partisi'nde Komintern'in Yedinci Kongresi ruhunun canlı olduğunu söylersek abartmış olmayız.

BİR ÇÖZÜM ARARKEN

Profesör Katalin Szokolay

Macaristan Sosyalist İşçi Partisi MK Yüksek Politika Okulu

Komintern'in Yedinci Kongresi'ne kadar yeni bir dünya savaşına karşı ilkeli ve pratik bir tavır sorunu işçi sınıfı hareketinin gündeminde yeraldı. Hatta, 1920'lerde komünistler Sovyetler Birliği'ne karşı bir saldırı tehdidi oluşturan ve evrensel çatışmaya yol açacak uluslararası gerginlik ocaklarının ortaya çıkmasına hassasiyetle karşı çıktılar. O dönemde savaş tehlikesi kapitalizmin ürettiği vahim ve sürekli bir tehdit olarak, uluslararası proleter devriminin etkisinin etkin bir şekilde önleyebileceği bir tehlike olarak kabul edildi. Bu türden görüşler, 1922 Şubat ve Mart aylarında Komintern Yürütme Kurulu toplantısında savaşı önlemek için yığınların sert bir devrimci sınıf savaşımına ideolojik ve örgütsel olarak hazırlanması gereği ortaya atıldığında yansıtıldı.

Daha sonra somut tarihsel durumun analizi temelinde bu görüş değişikliğe uğradı. 1928'de Komintern'in Altıncı Kongresi, barışın kalesi olan Sovyetler Birliği'nin rolünü vurguladı ve savaş tehlikesine karşı mücadeleyi sürdürme sorununu aydınlatı. O dönemde durum değerlendirmesi Avrupa'daki bütün kapitalist ülkelerin toptan emperyalist haksız savaşın taşıyıcıları olduğu varsayımını içeriyordu.

Uluslararası komünist hareket 1930'ların başında savaşa karşı mücadele potansiyellerini ve araçlarını yeniden değerlendirdi. Almanya'da faşizmin erke geliş, dünya uygarlığına karşı bir zamanlar küçümsenen tehdidin, tam da o zamana dek işçi sınıfı hareketinin konumlarının oldukça sağlam sayıldığı ülkelerden geldiğini gösterdi. 1933 yılında Komintern Yürütme Komitesi'nin 13. Plenum tezleri, savaş tehlikesinin do-

ğuşunun ve kapitalist ülkeler arasında alevlenen çatışmanın ana hatlarını ortaya koydu.

Ancak hâlâ politik anlamda çağın ana çelişkisinin faşizmle demokrasi arasındaki cepheleşme biçimini aldığı, dünya savaşı tehlikesi üzerine burjuvazinin çeşitli kesimleri ve grupları arasında ayrışmanın başladığı üzerine net bir görüş belirtmemişti.

Komintern'in Yedinci Kongresi'nden hemen önce tartışmalara katılanlar savaş tehlikesinin niteliği ve bunun somut yönelimi sorunuyla yakından ilgilendiler. Komünistler arasında bu konuda doğru tutum almanın faşizme ve savaşa karşı mücadelede işçi sınıfının bağlaşıklar çevresinin genişlemesine yardımcı olacağı anlayışı artıyordu. Yeni bir olasılık da hesaba katıldı: Savaş patlak verdiğinde bazı kapitalist ülkeler SSCB'nin bağlaşıkları arasında yer alırken ötekileri de tarafsız bir tutum alabilirdi. Tartışma pekçok ciddi sorun ortaya çıkardı. Sovyetler Birliği ile işbirliği yapan ya da tarafsız kalan ülkelerde savaş tehlikesine karşı mücadelede komünistler hangi taktikleri kullanmalıydı? Pasifizme karşı tavır nedir? Savaşı önlemek isteyen en değişik politik ve toplumsal güçlere karşı tutum ne olmalıydı? 1930'lu yılların ortalarında bunlar komünistler için yeni sorunlardı ve bugün bile biz bu sorunların değişik yanlarıyla uğraşıyoruz.

O dönemde bazı ülkelerde faşizmin zaferinin ve yayılmasının kapitalist dünyada politik güçlerin kutuplaşmasına neden olduğunu ve bu sürecin bağlaşıklar çevresini genişletmek için büyük potansiyeller yarattığını tüm komünistlerin anlaması kolay değildi. Komünistlerin tartışmaları, barışın savunulması gereği ve özellikle işçi sınıfı hareketi içinde öteki politik güçlerin ve faşizme karşı barış için burjuva-demokratik bir tutum alan partilerin görüşlerinin dikkate alınması anlayışını oluşturdu.

Yedinci Kongre'de Georgi Dimitrov ve Palmiro Togliatti'nin okuduğu raporlarda barış için savaşımı en geniş bir halk savaşımına dönüştürmenin ve buna sadece kapitalist rejimi yıkmak isteyen işçi sınıfının öncüsünü değil, aynı zamanda kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının tümünü, sosyal demokrat emekçileri, pasifistleri, katolikleri, kadınları, gençliği, küçük burjuvazinin geniş kesimlerini, aydınları, ulusal hareketleri ve savaşı önlemek isteyen kapitalist ülke hükümetlerini bu savaşıma katmanın olanaklı olduğu vurgulandı. Dimitrov ve Togliatti savunma amaçlı ulusal savaşlarda burjuvaziyle de işbirliği yapılabileceğini söylediler. Kongre, bir dünya savaşının ertelenebileceğine ve hatta uygun koşullar altında bunun önlenebileceğine olan köklü inancını dile getirdi.

Yedinci Kongre'nin çizdiği barış ve demokrasi güçlerinin birliği stratejisi uygulandıkça, bu faşizmin yenilgiye uğratılması için politik koşulları yaratmaya başladı. Bu, büyük bir teorik ilerleme getirdi. Kongre'nin sonuçları yığınlar üzerinde komünist ideolojinin etkisini artırdı ve halkların, ulusların geleceği konusunda komünistlerin sorumluluğunu vurguladı. Kongre, Komünist partilerinin geniş halk kesimlerinin ruh hali ve özlem-

lerini, eyleme hazırlık durumlarını dikkate alarak kendi politikalarını formüle etme yeteneklerini gösterdi.

Uluslararası ilişkilerde tehlikeli eğilimlerin yeniden büyümesiyle, Yedinci Kongre'nin görüşleri bugün özellikle anlam kazanıyor. Sosyalist ülkelerin etkin barış politikası uluslararası durumun daha da kötüleşmesini önlemede belirleyici bir role sahip. Ancak bu, kapitalist ülkelerde barış ve silahsızlanma için savaşı komünistlerin, işçi sınıfının ve öteki toplumsal güçlerin yerini alamaz.

Sosyalist topluluğun ve komünist hareketin barışın savunulması için gösterdikleri çaba, gerçekçi düşünen, yumuşamaya daha mantıklı hiçbir seçenek olmadığını anlayan burjuva politikacıları ve devlet adamlarının özlemlerinin genel hattı ile denk düşüyor. Savaş karşıtı eylemlerin yükselmesi ve bunların boyutları, köklü ideolojik ve politik farklılıklara karşın değişik toplumsal sistemli devletlerin dünya barışının korunmasında çabaları olduğunu gösteriyor.

Daha 1930'lu yılların ortalarında komünist hareket, işçi sınıfını ve sadece sınıf mücadelesini reddetmekle kalmayıp faşizmi açıkça lanetlemek istemeyen pasifistler de dahil olmak üzere öteki çeşitli güçlerin savaş karşıtı eylemlerini uyumlaştırma sorunlarıyla karşı karşıyaydı. Savaş karşıtı tüm güçleri birleştirmeyi isteyen komünistler, 1936 yılında Uluslararası Barış Kongresi'nde onaylanan savaş karşıtı amaçlarla sınırlı bir çağrıyla kabul ettiler.

Barış hareketinin politik ve ideolojik çeşitliliği bugün de komünistleri karmaşık sorunlarla yüzyüze getiriyor. Savaşı önleme mücadelesinde, görüşleri büyük ölçüde bizimkinden farklı bile olsa nükleer tehlikeye karşı çıkan herkesle işbirliği olanağı aramak ve bulmak önemlidir.

ANA KONU

Profesör Horst Schumacher

Almanya Sosyalist Birlik Partisi MK'ne bağlı

Marksizm-Leninizm Enstitüsü

Kalıcı bir barış için savaşım partimizin faaliyete geçtiği günden beri dağrultumuzun temelini oluşturdu. DAC'nin kurulması, tarihte ilk kez Alman topraklarında en yüce resmi doktrini barış politikası olan bir devletin ortaya çıkması anlamını taşıyordu. Sovyetler Birliği ve bağlaşıklarının, Nazizme karşı anti-Hitler koalisyonundaki halkların utkusundan ve Alman halkının faşizmin pençesinden kurtuluşundan 40 yıl sonra bu gerçek özel bir örnek taşıyor.

DAC'nin barış çizgisinin kökleri Alman işçi sınıfı tarihine uzanır. Karl Liebknecht'in öncülüğünde Almanya Komünist Partisi'nin kurucuları, 1914 yılında bir dünya savaşı başlatan Alman emperyalizmine karşı savaştılar,

Lenin ve Bolşeviklerle birlikte bu savaşın devrimci biçimde sonuçlanmasını savundular. Komintern'in Yedinci Kongresi'nde belirlenen görüşlerin ışığında AKP'nin Brüksel (1935) ve Bern (1939) konferansları faşizmin yıkılması ve ülkede demokratik bir cumhuriyet kurulması hedefini koydu. Ernst Thaelmann'ın öncülüğünde Alman komünistleri faşizme karşı ve faşizmin insanlık için oluşturduğu tehlikeye karşı savaşta, daha sonra anti-Hitler koalisyon saflarında öteki Almanya'yı temsil ederek tüm çabalarını harcadılar, canlarını verdiler.

Komünist hareketin kalıcı bir kazanımı, Komintern'in Yedinci Kongresi'nde çizilen perspektifle milyonlarca insanın zihinlerini işgal eden soruya yanıt verebilme yeteneğinde olan tek politik güç olduğunu kanıtlamasıydı: Emperyalist savaş ertelenebilir, hatta bazı durumlarda önlenebilir de. Kongre, Marks, Engels ve Lenin'in temellendirdiği, barış savaşımında ana gücün işçi sınıfı olduğu ve sosyalizm geliştikçe, güç kazandıkça insanlığın barış ülküsünün yaşama geçtiği yolundaki görüşü somut bir biçimde dile getirdi. Sovyetler Birliği'nin artan ekonomik, politik ve savunma alanındaki kudreti, barış güçlerinin kuvvetlenmesinde belirleyici bir etmen olarak nitelendi.

Kongre dünya çapında bir barış cephesi kurulmasının ve savaş istemeyen herkesin bir araya gelmesinin savaşı önlemede önkoşul olduğunu ilon etti. İçinde bulunulan durumda bu güçlerin kendi güdülenmeleri (motivasyonları) ikincil öneme sahiptir. Komintern barışın savunulması için toplumsal politik ve ideolojik temel in proletaryanın sınıf savaşımından daha geniş olduğu varsayımından hareketle tutulacak yolu formüle etti ve dünya çapında barış cephesinin en aktif kesimi olarak işçi sınıfının rolünü vurguladı.

Kongre, geniş bir uluslararası barış hareketi yaratılmasında komünistlerle sosyal demokratlar arasındaki işbirliğinin belirleyici önemini özellikle vurguladı, Komünistlerle sosyal demokratlar arasındaki köklü ideolojik ve politik çelişkileri gizlemeksizin, onların işbirliğine yolu açma yönünde elinden geleni yaptı.

Öteki emperyalist güçlerce desteklenen Hitler Almanya'sının saldırgan politikası, Japonya'nın Çin ve Moğolistan'a yönelik saldırganlığı karşısında dünya çapında bir barış cephesinin oluşturulması görevi çok daha yakıcı olmaktaydı. Ancak böyle bir cephenin sadece emperyalist güçlerin anti-Sovyet politikaları nedeniyle ve pasifistlerin, sağ kanat sosyal demokrat güçlerin antikomünist tutumları sonucu oluşturulmadığını anımsatalım. Komünistlerle ortak eylem ve savaş tehlikesine karşı uyumlu bir yığın eylemi emperyalist propagandanın etkisi altındaki pekçok barış *savuncusu tarafından, «Sovyet dış politikasının bir aleti» olmak istemedikleri gerekçesiyle reddedildi.*

Anti-Hitler koalisyon, komünistlerle bazı sosyal demokratların oluşturduğu bağlaşıklık daha savaş başlamadan önce, savaşı önlemeye çaba

gösterdi ve Alman faşist birliklerine Sovyet Ordusu'nun vurduğu ezici dorbelerin etkisiyle biçim kazandı. İkinci Dünya Savaşı'ndan çıkan dersler, savaşlara karşı, savaşlar başlamadan mücadele edilmesi gerektiğini söyleyen Kamintern'in Yedinci Kongre kararlarını doğruluyor.

Hiç kuşkusuz, 1930'ların ortalarındaki uluslararası durumla bugünkü durum mukayese kabul etmez. ABD'nin dünya egemenliği elde etme, sosyalist ülkelerle çatışma çizgisi ve silahlanma ile oluşan tehlike bugün görülmemiş derecede büyüktür. Ancak (belirleyici olan nokta da budur) Yedinci Kongre'nin doğrultusunu verdiği barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm güçleri de genişledi. Yeni bir dünya savaşına karşı akıl ve gerçekliğin dünya çapında bir koalisyonu için koşullar oluştu.

DENEYİME DAYANARAK

Hans Vossen

*Alman Komünist Partisi (DKP) Yönetim Kurulu'na bağlı,
işletmelerde çalışma araştırmacısı*

Komintern'in Yedinci Kongresi'nin görüşleri FAC komünistleri için anlam taşıyor. Çünkü FAC komünistleri bugünkü koşullarda en başta tarihsel önemde bir sorunun çözümü için savaşmak zorundalar: Savaş Alman topraklarından bir kez daha asla başlamamalı. Bu, geçmişte trajik ve kanlı deneyimden çıkarılan derstir ve bu ders, son zamanlarda halk arasında geniş bir yankı uyandırdı. Batı Almanya'ya Amerikan orta menzilli füzelerinin yerleştirilmesine karşı, silahlanmanın tırmandırılması ve uzayın militarizasyonuna karşı yığınsal karşı çıkışlar, öte yandan, işçi sınıfının toplumsal savaşları eylem birliğinin tabanını genişletti. 1980'li yılların başından bu yana savaş tehlikesinin artması ve ekonomik bunalımın derinleşmesi sonucu komünistlerle sosyal demokratların ortak çıkarları, aralarındaki politik ve ideolojik ayrılıklardan daha önemli olmaya başladı.

Almanya Sosyal Demokrat Partisi'nin (SPD) muhalefette yer almasıyla bu partinin politik görüşlerinde köklü değişiklikler oluştu. Bu parti, şimdi Amerikan füzelerinin yerleştirilmesine «evet» yerine «hayır» diyor. SPD'nin ekonomik ve sosyal politikasında da emekçilerin çıkarlarına doğru belirgin bir kayış var. Önemli sendikal istemler destekleniyor. Sağ kanat partilerle arasındaki mesafe açılırken DKP de dahil demokratik sol güçlere yaklaştı.

Ancak henüz tüm komünistler, parti gruplarımız ve organlarımız eylem birliği politikasını yürütmek için artan olanakları tam anlamıyla kullanmıyorlar. Sosyal demokratlarla işbirliğine ihtiyatlı yaklaşım geçmişteki deneyimden kaynaklanıyor. Böyle tavırların hâlâ varolmasının nedenleri arasında, SPD'nin hükümette olduğu sırada Amerikan füzelerinin yerleştirilmesini onaylaması, getirilen meslek yasakları, işletmelerde ve sendi-

kalarda «sosyal işbirliği» uygulamaları vardır. Öte yandan Sosyal Demokratlarla iyi ilişkileri sürdürme pahasına onların kabul edilemez tavırlarının eleştirisinden vazgeçildiği de bir gerçektir. Tartışmalarımızda ve aydınlatıcı çalışmalarda parti üyelerimiz, en başta da merkez organları sekterlik ve oportünizme yol açan yaklaşımları gidermeye çalışıyorlar.

Barış hareketinin gelişmesinde işçi sınıfının ve sendikaların daha enerjik çalışmaları çok önemlidir. FAC'de çeşitli sendikaların genel kurulları, kabul ettikleri belgelerde barış ve silahsızlanma konularında daha net bir tutum ortaya koydular. Ancak hâlâ onaylanan kararlarla uygulama arasında geniş bir mesafe var. Barış güçleri hareketinin daha da gelişmesi için anahtar, işçi sınıfının rolünün artmasında barışın korunması savaşımına aktif ve bağımsız olarak katılmasına ve işçi sınıfının eylem birliğinde yatmaktadır. İşçi sınıfının etkinliğini daha da artırabileceğinin kanıtları nelerdir?

1980'lerin en önemli alternatifini halk gitgide daha açık görüyor: Barışın pekiştirilmesi ya da savaşa kayış. Daha birkaç hafta önce her markın sadece bir kez harcanacağını, ya silahlanmaya ya da emekçilerin ekonomik ve toplumsal istemlerine gideceğini sadece komünistler söylüyordu. Bugün ekonomik ve sosyal hakları Bonn hükümetinin sinsice saldırılarına uğrayan emekçiler, silahlanma yarışının kendi koşullarını gitgide kötüleştirceğini daha açık görüyorlar. Barış, sosyal ve demokratik haklar için harekette «füze yerine iş», «bomba yerine eğitim» ve «barış ve iş» solganları yığinsallık kazanıyor.

Biz emperyalizmin gerginliği artırma politikasına karşı direnişin, emekçilerin yaşam koşullarına, onların ivedi ekonomik ve politik istemlerine yönelen bir tehdide karşı eylem demek olduğunu açıklıyoruz. Böyle bir anlayış işçi sınıfının barış savaşımına daha geniş ölçüde katılmasına yardım ediyor. Sendikalarda sık sık bu ilişkiyi tam anlamıyla vurgulayan bir özdeyiş duyarsınız: «Barış her şey değildir, ama barış olmadan her şey hiçtir».

Yığinsal işsizliğin üstesinden gelmek için Alman Sendikalar Federasyonu devlet tarafından finanse edilecek bir istihdam programının kabulünü istedi. Gerekli fonların her şeyden önce askeri bütçeden karşılanması gereğine inanan DKP de bu istemi destekledi. Şimdi sendikalar silahlanma harcamalarının yüzde 50'ye ininceye kadar her yıl kademeli olarak yüzde 10 oranında azaltılmasını istiyorlar. Bu girişimleri istihdam programının oluşturulmasına bağlamanın, böylece halkın yığinsal işsizlikle silahlanma arasındaki bağı görebilmeleri açısından önemli olduğuna inanıyoruz.

İşçi sınıfı hareketi ve barışçı kamuoyu FAC'ne yeni Amerikan füzelerinin yerleştirilmesine başlanmasını önleyemedi. Ancak buna karşı protesto, bir halk hareketi yarattı. Sonuçta geleneksel Bonn partileri arasında güvenlik politikası konusundaki ezici çoğunluk parçalandı. Barış ülkenin

politik yaşamında temel bir konu haline geldi. İntikamcılık savunma konularına itildi.

Alman Sendikalar Federasyonu'na bağlı sendikaların barış ve silahsızlanma konularında aldığı kararlar, işçilerin barış hareketine katılımı ve Federasyon'un yapısının eylem birliği için örgütsel bir biçim alması için iyi bir temel oluşturuyor. «Fabrika barış girişimleri»nin kurulması ve çalışmalarını işçi sınıfının önemli bir başarısıdır. Şimdi en başta büyük işletmelerde ve hizmetler alanında böyle 300'e yakın grup var. Barış ve silahsızlanma konularında alınan sendika kararları, fabrikadaki militanlara, en başta da komünistlere ve sosyal demakratlara iş yerinde işçilerin sosyal çalışmalarını artırmayı dikkate alan açıklayıcı çalışmalar yürütmeleri, barış konusunun üretimde sendikal çalışmalarda ana konular arasında yer almadığı yolunda hâlâ varolan görüşlerin giderilmesine yardımcı olacak bir temel oluşturuyor.

1985 yılının Ocak ayında, Dortmund'da işçi sınıfı hareketiyle barış hareketini birleştirmede özgül bir biçimi ve sanayide işçi sınıfının eylem birliği organları olan «fabrika barış girişimleri»nin ülke çapındaki ikinci kongresi yapıldı.

DKP, işyerlerine barışın savunulması yönünde yapılan somut çalışmalara ve «fabrika barış girişimleri»ne büyük önem veriyor. Bu büyük ölçüde kişisel bir örnek oluşturacak barışı güçlendirme ve emekçilerin sosyal haklarını savunmaya işçi sınıfının nasıl etkin olarak katılabileceğini gösteren komünistlerin ideolojik kararlılığına ve hareketlendirici rolüne bağlıdır. Biz görevimizi şöyle belirliyoruz: Nerede DKP fabrika grupları varsa, nerede militan fabrika grupları varsa, aynı zamanda orada «fabrika barış girişimleri» olmalıdır. Fabrikalardaki bu çalışmada eylem birliği, komünistlerin politikasının bu temel ilkesi sürekli olarak yığınsal pratiğe uygulanmalıdır.

BİRLİK STRATEJİSİ

Jase Xavier Garaycoa

Ekvador Komünist Partisi Merkez Yürütme Kurulu üyesi

Komintern'in Yedinci Kongresi barış savaşımını ana görev olarak saptadı ve böylece her ülkede komünistlere özgül koşullara uygun olarak kendi politik hatlarını yaratıcı bir biçimde geliştirme ve gerçekleştirme için geniş ufuklar açtı. Daha 1930'larda barışın savunulması büyük bir hareketlenme, her ülkede ve uluslararası alanda faşist saldırıya karşı en değişik güçlerin sınıksız birbiriye kenetlenmesi anlamını taşıyordu. Barış çalışması, sömürge ve bağımlı ülkelerde ulusal kurtuluş için savaşımın ilerletilmesiyle ve ulusal-reformistler de dahil emperyalizme çeşitli biçimlerde karşı çıkan güçleri birleştirecek olan anti-tekel halk cephesinin kurulması savaşımıyla bağlıdır. Faşizme ve savaşa karşı dire-

nişte proletaryanın sınıf çıkarlarıyla ulusal çıkarların birleştirilmesi komünistler açısından bir hüner istiyordu. Sonuçta, gelişmeler bu politikanın doğruluğunu kanıtladı. Faşizm çökertildi. Sosyalist dünya genişledi. Emperyalizmin sömürge sistemi çöktü.

İşçi sınıfı ve demokratik hareketin deneyimini bütünleştiren Yedinci Kongre kararları, bağımlı ve sömürge ülkelerin komünistleri için zengin bir bilgi kaynağı oldu. Bunların tarihsel değerini belirleyen, sadece o zamanlar çağın gerektirdiği sloganların formüle edilmesi değil, aynı zamanda somut durumu analiz ederken Leninci metodolojinin uygulanmasında Kongre'nin canlı bir örnek oluşturmasıdır.

Emperyalizmin saldırganlığını ve militarizmin tırmanmasını kontrol altında alma çabaları da içinde nükleer bir savaşı önleme görevi bugün de boydanboya hem insanlığın, hem de ulusal kurtuluş hareketinin önünde duruyor. Asya, Afrika ve Latin Amerika'da emperyalist güçlerin körüklediği yerel çatışmalar evrensel güvenliğe ve halkların çıkarlarına karşı bir tehlike oluşturuyor. Üçüncü dünya ülkelerinde Amerikan askersel üslerinin kurulması ve ABD'nin askersel varlığı, halkların egemenlik haklarını ayaklar altına alıyor.

Tekelci sermayenin dünya çapında yayılmasının özgül yollarının incelenmesi ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımının başarısı açısından çok önemlidir. Günümüzde çokuluslu şirketlerin faaliyetleri banka sermayesiyle sanayi sermayesinin daha üst düzeyde içiçe geçmesinin bir yansımasıdır. Amerikan özel bankalarının başını çektiği pekçok gelişmekte olan ülkeye kredi akışını denetim altında tuttuğu mali sermayenin yeni örgütsel yapısı temelinde güçlü finans birlikleri ve banka tekelleri ortaya çıktı. Uluslararası Para Fonu'nun öncülük ettiği dev tekeller ve ödünç para veren bankalar tüm kapitalist dünyayı bir örümcek ağı gibi sardılar, yerli oligarşiyle ortaklaşa canavarca bir mali bağımlılık ve yağma sistemi yarattılar. «Yardım» programları askersel ve politik olmanın yanı sıra seçmece bir nitelik taşıırken, doğrudan yatırımlar da kaynakların emperyalist merkezlerle aktarılmasına yardım etmektedir.

Latin Amerika'nın borçları, gelişmekte olan ülkelerin toplam 800 milyar dolar borcunun 350 milyar dolarını oluşturuyor. Amerikan bankaları borçlu ülkelere ödemeyi kolaylaştıracak kredi vermeyi reddediyor ve yeni bir borç düzenlemesi için son derece zor koşullar dayatıyor. Latin Amerika ülkelerinin dış borçlar sorununa bulunabilecek adil çözümlerden hiçbirini, emperyalizmin saldırgan çizgisinden ve gelişmekte olan ülkeleri de içeren militarizasyonun tırmanmasından ayrı tutulamaz. Bir zamanlar Nazizmi yükselten mali oligarşi, şimdi saldırganlık, açık ya da gizli terörizm uygulayan ve uluslararası çatışmaları alevlendiren, faşist ve despot rejimlere dayanak hizmeti gören en gerici güçleri destekliyor.

Emperyalist saldırganlığa ve onun savaş politikasına karşı direnişle, ulusal kurtuluş arasındaki ilişki, Yedinci Kongre'nin bundan yarım yüzyıl

önce gösterdiği bu ilişki, bugün çok daha netleşiyor. Latin Amerika'da ulusal kurtuluş hareketi büyük bir değişiklik döneminden geçiyor: Şimdi ulusal kurtuluş hareketinin sosyal bileşimi daha genişledi ve karmaşık bir hal aldı, değişik ülkelerden farklı biçimlere girdi. Ancak tüm çeşitliliğine karşın, genel antiemperyalist yönelimi besbellidir. Bu, yenisömürgeci yağmanın sonuçlarının ortadan kaldırılmasına, gerilik ve yoksulluğun yenilmesi, kendi yazgısını belirleme hakkının sağlanması ve emperyalizmin karşı devrim ihracının geri püskürtülmesi istemleriyle dile getiriliyor. Toplumsal yaşamın demokratikleştirilmesi, köylülere toprak verilmesi, emekçilerin yaşamsal maddi ihtiyaçlarının karşılanması, halk eğitimi ve kamu sağlığının geliştirilmesi gibi istemler önem kazanıyor. Günümüzün gerçeklerinin ışığında ulusal kurtuluş hareketinin yeni biçimleri üzerinde incelemelerin sürdürülmesi önemlidir ve bu, ulusal kurtuluş hareketiyle barışın savunulması ve emperyalist güçlerin dünyayı nükleer bir felakete sürüklemesine karşı direniş arasındaki ilişkilerin belirlenmesine yardımcı olacaktır.

Komintern'in Yedinci Kongresi tarafından ortaya konan birleşik eylem stratejisi gelişmekte olan ülkelerde savaş karşıtı safların daha da genişlemesine yardım etmektedir. Somut eylem birliği, geniş sosyal kesimlerin antiemperyalist savaşıma katılması için bir temel oluşturmakta ve komünistlerin katılımıyla geniş cepheler kurulmaktadır. Kuşkusuz, sosyal, politik ve ideolojik anlaşmazlıkları derinleştiren ve iç sürtüşmelere, güçlerin dağılmasına yolaçan pekçok zorluk da vardır. Partimiz sınıf savaşımında gelinecek düzeyi ve yığınların bilincini göz önünde tutarak görevleri belirlemeye ve bunları en etkin bir biçimde gerçekleştirmeye çalışıyor. Ulusal kurtuluşun amaçlarıyla barışı savunanların amaçları arasında bir çelişki yoktur. 1984 yılı Temmuz ayında toplanan Güney Amerika Komünist Partileri Konferansı'nın Bildirgesi, demokrasi, sosyal adalet ve antiemperyalist dayanışma için, ekonomik, politik ve askeri işgale karşı savaşımın yeryüzünde barışın korunması ve Latin Amerika'da sosyalizmin utkusu davasına büyük katkıda bulunacağını gayet doğru bir bir mantıkla vurguladı.

DEMOKRASI VE BARIŞ

Erol Cantekin
TKP Merkez Komitesi üyesi

Komintern'in 7. Kongre belgelerinde demokrasi savaşımı ile barış savaşımı arasında sıkı bir bağ olduğu belirtilmektedir. Bu sorun Türkiye için son derece günceldir.

Türkiye'yi bugün yerli tekellerden, ordunun tepesinde bulunanlardan, büyük burjuvazinin asalak kesiminden ve toprak ağalarından oluşan antiulusal oligarşi yönetiyor. Bu rejim, ABD'nin devamlı politik, askersel ve

ekonomik desteğiyle ayakta duruyor. Son yıllarda ülkemizde ABD emperyalizminin varlığı güçlendi. ABD, Türkiye'yi, sosyalist ülkelere ve Orta-doğu'daki ulusal kurtuluş hareketlerine yönelik saldırgan planlarını gerçekleştirmek için bir atlama tahtası olarak görüyor. Hükümet, ülkede ve Kıbrıs'ın Türk ordu birliklerince işgal edilmiş bulunan kuzey kesiminde ABD'ne bir dizi yeni üs verdi. Amerikan emperyalizmine bağımlılığa son vermek, barış için, ülkede demokratik dönüşümler için savaşımın önemli bir yanını oluşturuyor.

Egemen çevreler, başlıca erk aracı olarak silahlı kuvvetleri kullanıyorlar. Politik tutuklamaların ardı arkası kesilmiyor. TKP, TİP, TSİP ve öteki partilerin üyesi, sendikaların ve kooperatiflerin üyesi bulunan onbinlerce yurtsever hapse atıldı. Hatta Barış Derneği yöneticileri bile uzun hapis cezalarına çarptırıldılar. Halk en temel hak ve özgürlüklerden yoksundur. Hak ve özgürlükler kağıt üzerinde yazılı kalmıştır. Her tür sol, demokratik hareket iç düşman ilan ediliyor.

Rejim önemli ölçüde demokratik güçlerin bölünmüş olmaları yüzünden ayakta kalmaktadır. Ne ki, bu güçler arasında birlik ve ulusal bağımsızlık eğilimi güçleniyor, ülkede sosyal-ekonomik ve politik çelişkiler ise keskinleşiyor. Toplumun giderek daha geniş çevreleri genel politik af, demokratik partilerin faaliyetine konan yasağın kaldırılmasını, sendikal hakların geri verilmesini, söz ve basın özgürlüğü, üniversitelere özerklik tanınmasını istiyorlar. Darbeyi yapan generallerin onayladıkları kişilerden oluşan göstermelik parlamentonun çöküşü hızlanıyor. Darbeden önceki hükümetin emperyalizm yanlısı politikasını destekleyen çevreler bile şimdi politik değişikliklerin gerekli olduğunu söylüyorlar.

Demokrasinin ve halkımızın barışçı geleceğinin önünde ortak bir düşman bulunuyor. Ancak demokratik bir Türkiye, barış davasına katkıda bulunabilir ve ancak barışsever bir ülkede sağlıklı bir demokrasi kurulabilir.

Halkımızın önünde demokrasiyi kazanma görevi duruyor. Türkiye'de muhalefette üç ana politik akımı, yani komünistler de dahil sol, kendilerini «sosyal demokrat» ve «demokratik sağ» olarak tanımlayanlar olmak üzere üç politik güç yer alıyor. Bu son ikisinin, faaliyetleri iktidar tarafından sınırlandırılmış da olsa, legal politik partileri var. Ne ki, bugün muhalefet güçlerinden hiç biri, ne komünistler ve öteki sol güçler ne de bugünkü rejime karşı koyan burjuva çevreleri, tek başına çoğunluğa dayanan ve ülkeyi yönetebilecek bir demokratik yönetim sistemini gerçekleştirecek durumda değildir. Bugünkü koşullarda ülkemizde var olan rejimin somut alternatifi ulusal demokrasi olabilir. Bu bağlamda Komintern'in 7. Kongresi'nin burjuva demokrasisine karşı tutum sorunuyla ilgili olarak belirlediği görüş, partimizin kendi politikasını belirlemesi ve bunun yaşama geçirilmesinde önemli, yol gösterici bir rol oynuyor.

Türkiyeli komünistler, muhalefetteki politik güçler arasında ulusal de-

mokratik diyalogu geliştirerek halkın birliğini sağlamaya çalışıyorlar. TKP, erken seçime gidilmesi istemini, bunun rejim karşıtı güçlerin birleşmesine ve giderek daha geniş halk yığınlarının politika alanına çekilmesine yardım edeceğini gözönünde bulundurarak destekliyor. Kasım 1984'de TKP ve beş başka Türk ve Kürt sol örgütünden oluşan Sol Birlik kuruldu. Sol Birlik'in güçlendirilmesi yönündeki çalışmalar, bunun tüm demokratlar için bir çekim merkezi haline gelmesine önemli katkı olmaktadır.

Türkiye'deki sol akımlar arasında rastlanan «sınıfa karşı sınıf» görüşünün engelleyici etkisi, bugünkü aşamada burjuva demokratik hak ve özgürlükler için savaşımın belirleyici önemini kavrayamama, sosyalizm için savaşım ile demokrasi için savaşımı birbirine karıştırma, daha Komintern'in 7. Kongresi tarafından temelsiz oldukları kesin biçimde ortaya konan bu tür sekte görüşler, halkın kalıcı birliğinin kurulmasını engelliyor, yalıtılmaya yol açıyor.

Komintern'in 7. Kongresi, faşizmin ve savaş tehlikesinin ancak geniş halk yığınlarının savaşımı sonucunda ortadan kaldırılabileceğini belirtmiştir. Burjuva muhalefet çevreleri yığınların savaşımının yükselmesinden korkuyorlar ve halkın birliğinin sağlanması işine yanaşmıyorlar. Bu durumda sol güçlerin bu birliği sağlamadaki rol ve sorumlulukları daha da artıyor. Burjuva muhalefet partilerinin en büyük zayıflığı, bugünkü rejimin gönül rızasıyla iktidarı bırakmayacağını kavrayamamalarıdır. Bu partiler, ekonomi ve sosyal politika alanında yeni başarısızlıklar sonucunda hükümetin daha çok zayıflayacağını, düşeceğini ve kendilerinin otomatik olarak hükümete geleceklerini sanıyorlar. Ne ki, burjuvazinin, rejime muhalefeti sınırlı ve ılımlı da olsa, TKP'nin politikası, barış ve demokrasi-den yana olanların tümünün birliğini sağlamaya yöneliktir.

Partimiz şunu çıkış noktası yapıyor: Demokrasi ve barış için savaşım, ancak işçi sınıfı ve öteki ulusal demokratik güçler uluslararası alanda dayanışma gösterirlerse başarılı olabilir. Biz, komşularımız sosyalist ülkelerle dostluk ve işbirliği politikasının, ülkede barış, ulusal güvenlik ve bağımsızlığı sağlamanın güvenilir bir aracı olduğunu belirtiyoruz.

SÜREKLİLİK VE YENİLİK

Jerzi Pawlowicz

Polonya Birleşik İşçi Partisi'ne bağlı

Sosyal Bilimler Akademisi'nde öğretim üyesi

Komünistlerin savaş sonrası konumları, komünist hareket açısından barış konularının en az toplumsal ilerleme konuları kadar önemli olduğu düşüncesiyle belirlendi. Bu düşünce, Komintern'in Yedinci Kongre kararlarının ağırlık noktasını oluşturur. Barış sorunu, komünist ve işçi partilerinin 1957, 1960, 1969 uluslararası toplantılarında, Avrupa komünist

partilerinin Karlovy Vary, Berlin, Paris konferanslarında, öteki kıtalarla bölgelerin komünist partileri toplantılarında ele alındı. Savaş tehlikesinin kaynağının ABD emperyalizmi ve NATO'nun politikasında yattığı, yumuşama için gerekli koşulların dünyada değişen güçler dengesiyle bağlantılı olduğu gibi konularda varılan düşünce birliği, sosyalist ülkelerin dış politikası ve kardeş partilerin uyumlu eylemleri komünist hareketi güçlendirdi ve bu hareketin uluslararası ilişkilerde olumlu değişmelerin ardındaki önemli bir etmene dönüşmesini sağladı.

Birleşik Amerika ile öteki NATO hükümetlerinin 1970'li yılların sonları, 1980'lerin başlarında sosyalist ülkeler ve ulusal kurtuluş güçleriyle çatışmayı keskinleştirme politikasına dönmeleri, dünya ölçüsünde gelişen olumlu eğilimleri hissedilir ölçüde yavaşlattı, bir kez daha nükleer savaş tehlikesini artırdı. Nükleer çağda yeni bir politik anlayış zorunluluğunun dayattığı günümüz koşulları açısından, bu koşulların komünist strateji üzerindeki etkisini ele almak yararlı olacaktır. Yumuşama döneminin yarattığı «koordinatlar sistemi» içinde kalmak bugün olanaklı mıdır yoksa tersine, daha öte değişiklikler olasılığı öngörülmeli midir? Böylesi değişiklikler, yalnız strateji ve taktikleri mi, yoksa barış, savaş, devrim konularının ele alınmasındaki teorik temeli de etkileyecek midir? Bu sorulara yanıtın özünün «süreklilik ve yenilik» olduğunu sanıyoruz.

Toplumsal ilerleme ile barışın korunmasını, sınıfsal ve genel demokratik etmenleri birbirine bağlayan ilkesel komünist doğrultu değişmemiştir. Ancak bunun uygulanması için koşullar değişmiştir ve bu da pek çok yeni yanlar ortaya çıkarmaktadır. Burada en başta barış konularına genel yaklaşım söz konusudur. Şimdi komünistlerin politikasında temel önem taşıyan nükleer bir felaketin önlenmesi, işçi sınıfının tarihsel özgörevinden ayrılmaz. Burada sınıfsal ve genel insancıl öğeler, kopmaz biçimde birbirine bağlıdır.

Günümüzde savaş tehlikesinin kaynaklarını somut olarak belirlerken, bunun sadece kapitalizm, hatta devlet tekeli kapitalizmi olduğunu söylemiyoruz. Bunun en gerici, en saldırgan çevreleri, yani askersel-sanayi kompleksi, elebaşları ABD emperyalizmine dayanan antikomünist güçler olduğunu söylüyoruz. Aynı şekilde, barış için savaşım, kapitalizmi ortadan kaldırmada komünistler için bir tür «araç» değildir. Bu savaşımın ivedi amacı, barış içinde yanyana yaşamayı ve bir bütün olarak insanlığın selâmeti için yumuşamaya dönüşü sağlamaktır.

Sosyalist topluluk, günümüzde dünya düzeninin özgül yanlarını dikkate alarak, uluslararası ilişkilerin gelişmesi için gerçekçi ve yapıcı bir programla nükleer tehdidi karşıladılar. Silahlanma yarışını frenlemek, silahsızlanmayı gerçekleştirmek için titiz çabalar, uzay silahları da içinde yeni tür silahların geliştirilmesinin reddi, ulusal ve uluslararası güvenliğin devamı için duyulan kaygıyla partilerin karşılıklı çıkarlarının birbiriyle uyumlulaştırılması bu programın ana yönleridir.

Komünistlerin değişik sosyal güçlerle işbirliği konusunun da kimi yeni yanları var. Günümüzde barış hareketi çok geniş güçlerden oluşuyor ve bir bütün olarak bu hareket, kapitalizmi, hatta «Batı» güvenlik sistemini bile tasfiye amacı gütmüyor. Günümüzde savaş karşıtı protestolar, pek öyle anti-emperyalist kurtuluş savaşının ivedi bir bileşeni diye nitelememez. Bu hareket, devletlerin barış içinde yanyana yaşamalarını sağlamada bağlaşıklık bir güç, devrimci akımlara kıyasla görece bağımsız bir güçtür.

Barış güçlerinin dayanışmasının günümüzdeki görünümü, komünistlerin politikasında yansımaları buluyor. Bunun öneminin arttığına ve yeni biçimler kazandığına kuşku yoktur. Ana mesele, değişik dünya görüşlerine sahip barış savaşçılarıyla anlaşmaya varmaktır. Gerçekçi bir bakışla, bunlar çokça sosyalist ülkelere ve komünist partilerine karşı önyargılara sahipler. Aynı şekilde, komünistlerin öteki barış güçleriyle ilişkilerinin ilkeleri, uygulamada formüle edilmiş ve sınanmıştır. Bunlar, herhangi bir ideolojik ve politik önkoşul koymadan ortak eylem, eşit ortaklık ilişkileri, hareketi başlı başına yönetme anlayışının reddi ve hareketin alabileceği biçimlerde çeşitliliğin tanınmasıdır. (Bu hareket, ortak bir programa sahip tek bir örgüt temelinde gelişmek zorunda da değildir.) Canalcılık olan şey bir bölünmenin önlenmesi, özellikle sosyalist ve kapitalist ülkeler barış güçlerinin karşı karşıya konmasının önlenmesidir.

Şu soru sorulabilir: Eğer amaç savaş karşıtı hareketi olabildiğince genişletmekse, bu komünistlerin rolünü azaltmayacak mı, ya da onları sınıfsal çehrelerinden yoksun bırakmayacak mı? Bunun yanıtı, politik uygulamada, sadece kapitalizmin ortadan kaldırılmasıyla barışın korunacağını söyleyen sol sekte görüşlerin ve çeşitli savaş karşıtı hareketler içinde komünist hareketin «erimesini» öngören sağ-opportunist görüşlerin üstesinden gelinmesinde yatmaktadır.

İşçi sınıfı yığınlarını barış savaşına katma sorunu, komünistlerin sosyal demokratlara karşı tavrında kilit sorun olmaktadır. Bir yandan kimi Batı Avrupa ülkelerinin sosyalistlerinin politikasında ABD ve NATO yanlısı akımların varlığı ve bunların yapıcı bir uluslararası politika programı çizememeleri, öte yandan da ABD hegemonyacılığına karşı direnen Yunanistan PASOK partisi gibi, nükleer silahlardan arınmış bölgelerin kurulması için kampanya yürüten İskandinav sosyal demokratları ve silahlanma yarışına karşı çıkan Batı Alman sosyal demokratları gibi somut bir durum var.

Barış sorunu kardeş komünist partiler arasındaki ilişkilerin, proleter enternasyonalizminin güçlendirilmesi açısından da birincil önem taşıyor. Yedinci Kongre kararları uluslararası dayanışmanın içeriğinin (anlamının) gelişmesine de belirli bir etki yaptı. Bu enternasyonalizmin sınıf özü ile barışın savunulması görevleri arasındaki bağın güçlendirilmesiyle belirlenen bir gelişmedir. İşçi sınıfının devrimci savaşımı için ulusal kurtuluş

ve genel demokratik hareketlerin önemi arttıkça enternasyonalizmin ufku da genişliyor. Enternasyonalizmin içeriği, işçi sınıfının geniş birliği ve tüm demokratik ve öteki barış çevreleriyle işbirliğini sağlayan komünist strateji ve taktikler temelinde zenginleşiyor. Burada sekterliğin yenilmesinin önemli bir rolü vardır. Son olarak, enternasyonalizmin parti içi ilişkilerde, komünistlerin kendi aralarındaki işbirliğinin derinleşmesine yaradım eden ilke ve normlarında da gelişme vardır.

Barışın savunulması için eylem birlikleri bu sorunların merkezi durumuna geliyor. Komünistler ve tüm sınıf bilinçli işçiler için proleter enternasyonalizmi, savaş ve barış sorusuna, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist topluluk ülkeleriyle onların barışçıl dış politikalarıyla dayanışma ve halkların kurtuluş savaşının desteklenmesi sorununa açık ve net bir sınıf yaklaşımıyla dile getirilir.

Öteki sosyalist topluluk ülkelerinin partileri gibi bizim partimiz de, uluslararası durum üzerine farklı görüşlerin komünistlerin işbirliğine hiçbir şekilde engel oluşturmadığı inancındadır. PBİP Ulusal Konferansı komünist ve işçi partilerine Polonya'daki durum, bunalımın aşılması için alınan önlemleri açıklayan mesajlar gönderdiğinde, konferansı yönlendiren işte bu olmuştur. Konferans özellikle ülkede karşı devrimin önlenmesinin Avrupada barış ve güvenliğin güçlenmesi için büyük önem taşıdığını, çünkü bunun emperyalizmin güçlerinin uluslararası durumu istikrarsızlaştırmak için Polonya'daki durumdan yararlanabilme koşullarını yokettiğini belirtti.

Komünist Enternasyonal'in Yedinci Dünya Kongresi'nin görüşlerinin tarihsel önemi ve günümüzdeki geçerliliği konusunda bu özet, sempozyumdaki görüş değişik tokuşunu tümüyle sunmaktan uzaktır. Günümüzde komünistlerin barış ve toplumsal ilerleme yolunda savaşım deneyimlerinin, Kongreden bize kadar uzanan görüşlerle zenginleştirilip teorik olarak temellendirilme ve genellenmesinin çeşitli yönlerinin tartışıldığı sempozyum üzerine daha geniş bir yazı Derginin gelecek sayılarında yer alacak.

İran'da antikomünizmin kanlı yüzü

Ali Havari

İran Halk Partisi MK Birinci Sekreteri

Emperyalizmin desteklediği gerici güçlerin İran Halk Partisi'ne yönelik acımasız saldırılarını başlatmalarının üzerinden iki yıldan fazla bir zaman geçti. Bu saldırı, İran İslam Cumhuriyeti ceza kurumları tarafından kapitalist devletlerin gizli servislerinin aktif katılımıyla dikkatli bir şekilde hazırlanıp planlanmıştır. Bunu izleyen gelişmeler, utkan İran devrimine ağır bir darbe indiren bu kanlı saldırılarının örgütleyicilerinin gerçek amaçlarını açıkça ortaya koydu.

ULUSAL ÇIKARLARIN SAVUNULMASI

Hükümetin sinsi eylemlerini değerlendiren bir bildirisinde Partimiz şunları belirtti: «İran Halk Partisi'nin 40. yıllık tarihi, İran halkının çıkarlarına, egemenliğine, özgürlüğüne ve demokrasiye yönelik her saldırının, gerçek devrimcilere yönelik saldırılarla başladığını gösteriyor. İran Halk Partisi, kurulduğundan bu yana sık sık gericiğin hunharca saldırılarına uğramıştır. Partinin birçok önderi, binlerce üyesi tutuklevlerinde işkencelerde öldürüldüler, idam edildiler ya da yetkililerin düzenledikleri katliamlarda canverdiler. İranlı komünistler, toplam olarak yaklaşık 20 bin yıl hapis yatmışlardır.»

Deneyim gösteriyor ki, devrimci sürecin her gerilemesi, her durumda, komünist ve işçi partilerine saldırılarla başlıyor. Bu bağlamda, 1949 başlarını, İran Halk Partisi'nin yasaklanmasından hemen sonraki dönemi, Şah hükümetinin tekelleri İran petrolünü sürekli ele geçirmek isteyen İngiltere ile görüşmelere başladığı dönemi hatırlatmak istiyorum. Her iki tarafın da İran Halk Partisi'ni, İran halkının ulusal çıkarlarıyla çelişen kendi planlarının uygulanmasının önünde bir engel olarak gördükleri açıktır.

1953'de emperyalizm Mussaddık ulusal hükümetinin devrilmesini tezgahladı ve yerli kuklalarına komünistlerin işini bitirme görevini verdi. Yüzlerce komünist idam edildi, binlercesi tutuklandı. Çünkü dünya kapitalizmi İran'da kontrolü tartışmasız olarak ele geçirmeyi, İran'ın ulusal zenginliklerini yabancı şirketlerin ve bankaların kasalarına akıtmayı ve halkımızı emperyalist tekeller için ucuz işgücü olarak kullanmayı amaçlıyordu. Alışlageldiği gibi, kendi antidemokratik, antiulusal eylemlerini haklı gösterebilmek için gericilik, propaganda silahlığından antikomünist ve antisovyet karalamaları çıkarıp kullandı.

1953 gerici devirmesinden sonra İran hükümetinin yasal başkanı ve Ulusal Cephe'nin önderi Dr. Muhammed Mussaddık hapse atıldı. Tutukevinde, dramatik olaylarda ABD'nin ve İngiltere'nin oynadıkları rolleri incelerken, şunları yazmıştır: «Komünist tehdit gerekçesiyle İran halkını özgürlüğünden ve bağımsızlığından eden, bizim petrol zenginliğimizi bir 40 yıl daha talan etmeyi hesaplayan büyük güçlerin (ABD ve İngiltere'yi kast ediyor, A. H.) dürüstlüğü ve iyi niyeti tartışma götürür.» (!)

Son iki yıldan beri antikomünizm ve antisovyetizm tehlikeli ve görülmedik boyutlar aldı. Bu böyledir, çünkü İslam Cumhuriyeti'nin liderleri sağa doğru kesin bir dönüş yapmışlar ve gerçekten İran büyük burjuvazisine teslim olmuşlardır.

Emperyalistler, Şah devrildikten hemen sonra yeni İran rejimini bu yöne çekmeye çalışıyorlar. O zamanlar ABD Başkanının Ulusal Güvenlik Danışmanı olan Zbigniew Brezinski, ABD dışişleri bakanının İran ile komşuları arasında bir güvensizlik atmosferi yaratmasını önermişti. Onun iddiası, İslam Cumhuriyeti'ne yönelik Sovyet desteğinin azalmasının, kaçınılmaz olarak, Humeyni rejiminin dünyadaki konumunu sarsacağı ve bu rejimi daha itaatkâr kılacağı yolundaydı. İki ülke arasındaki ilişkilerin şu andaki aşınmış durumu, Tahran'ın antisovyet ve antikomünist politikasının sonucudur ve Washington'a yarıyor. O ise, İran'daki gelişmeleri emperyalistlerden yana yönlendirmek ve kendi politik ve ideolojik beklentilerine uydurmak için yoğun çaba harcıyor. İran egemen çevrelerinin izledikleri doğrultu, SSCB'nin İran'a karşı izlediği barış, dostluk ve ulusal egemenliğe saygı politikasıyla çelişiyor.

Geçmişin ve günümüzün deneyimlerine dayanarak kesinlikle söyleyebiliriz ki, antikomünist ve antisovyet bir politika İran'ın egemenliğine, ileriye doğru gelişmesine darbe vuruyor, ekonomisine olumsuz etkiler yapıyor ve İran'ı artan ölçüde emperyalist güçlere bağlıyor. Bu politika, Tahran'ın günümüzdeki yöneticilerini önemli ölçüde «haçlı seferi» açmış olan ve aynı zamanda bütün ülkelerin ve halkların bağımsızlığını ve özgürlüğünü çiğnemeye çalışan en gerici emperyalist çevrelere yakınlaştırıyor.

İran İslam Cumhuriyeti liderlerinin tutumunda böylesine keskin bir sağa dönüşü yol açan nedir?

Şubat 1979 Devriminden sonra Partimizin ve öteki ilerici güçlerin Şah dönemindeki sürekli saldırılar nedeniyle önemli ölçüde zayıflamış olmalarından yararlanan dinadamları, politik erkte tekellerini kurdular. İşçi sınıfının tümü gibi İran Halk Partisi de kendisini zor bir durumda buldu. Ulusun yönetimi, dar sınıfsal ve sektör çıkarları ulusal demokratik devrime kalkan halkın beklentileriyle çatışan ve bir İslam toplumu kurmayı amaçlayan bir grup din adamının elinde kaldı.

Bu devrim büyük kapitalistlere ve toprak sahiplerine hiç zarar vermedi.

(!) Dr. Mussaddık'ın Savunması, Tahran, 1981, s. 11 (Farsça).

Emperyalist güçlerin desteğiyle bunlar, henüz zayıf olduğu bir anda cumhuriyeti içerden aşındıran komplo ve hilelere başvurdular ya da yönetimi halkın baskısıyla başlatılan kimi reformlardan vazgeçirmeye çalıştılar.

İran Halk Partisi, kendi payına, devrimin en zayıf halkasını İran İslam Cumhuriyeti yönetiminin oluşturduğunun, bunun kendi sınıfsal dargörü-ş-lülüğü adına İran halkının çoğunluğunun çıkarlarını temsil eden devrimci yığınlara dayanmaktan vazgeçtiğinin farkındaydı. Bu, gerçekten bir halk hükümetinin kurulması için gerekli koşulları dışlamıştır. İslam Cumhuriyeti egemen çevrelerinin sağa yönelmelerinin bir başka nedeni de, onların halkın radikal reform isteğine karşı duydukları korkudur. Bu nedenle gerçek devrimci öğelerin militanlığının artmasını önlemek için çok yanlı çaba gösterdiler. Dahası, onlar bu yola ekonomik ve bunun sonucu olarak da politik etkinliğini gözle görülür biçimde artıran ticaret burjuvazisi tarafından sürüklendiler. Egemen çevrelerin politikasının yarattığı tehlikeli durumdan kurtulmanın tek yolu, Partimize göre, devrime sadık olan tüm insanların katılımıyla bir birleşik cephenin örgütlenmesiydi.

Ne ki, halka verdikleri sözleri sinsice reddeden İran'ın yeni liderleri, ulusun ilerici, demokratik güçlerini fütursuzca baskı altına aldılar. Gericilik, en ağır darbeyi toplumumuzun politik ve entellektüel yaşamında tüm tarihi boyunca önemli bir rol oynamış olan partimize vurdu. Parti her zaman Marksizm-Leninizm ülkülerini ardıcıl savunmuş ve bunları yaratıcı biçimde geliştirerek İran'daki özgül koşullara uyarlamaya özen göstermiştir. O, ilerici toplumsal düşüncüyü, felsefe ve sosyolojiye bilimsel yaklaşımı yaygınlaştırmıştır. Aralarında birçok bilim adamının, yazar ve şairin bulunduğu üyeleri, bilimin gelişmesine ve İran'ın seçkin ulusal kültürüne büyük katkılarda bulunmuşlardır.

İran Halk Partisi'nin faaliyetinde ateşli yurtseverlik, proleter enternasyonalizmi ile diyalektik bir biçimde birleştirilmiştir. O, emekçilerin ve mülksüzleştirilenlerin çıkarlarını ardıcıl savunuyor. İran'daki en büyük sendikanın kurulması ve İran petrol işçilerinin ilk grevi partinin önderliğinde gerçekleşti. İran Halk Partisi, sürekli olarak ülkedeki politik alandaki eylemler ile gezegenimizin halklarının barış ve yumuşama için, insanlığa kendi isteklerini dayatmaya kalkışan gericiliğe karşı savaşımın bağıni vurgulamıştır.

İran Halk Partisi, ulusal bağımsızlık için savaşımın en önündedir. 1979'daki anti-Şah devrimin başlıca önkoşullarından birisi, onun eylemleridir ve bu, halk hareketinin seyrini ve karakterini etkilemiştir. Partimiz kendisine yönelen saldırılara boyun eğmeden, bugüne kadar çabalarını, iç gericiliğin saldırılarına karşı devrimin ülkülerini koruyabilecek ve yorulmaksızın anti-İran komploları ve emperyalist hileleri açığa vuracak bir birleşik halk cephesinin kurulmasında yoğunlaştırmaktadır.

Partimizin «günahları»nın yanı sıra, gericiliğin partimize yönelik saldırılarının bir nedeni de, yetkililerin yoksul katmanların şikayetlerini geri çevirmelerinden sonra İran Halk Partisi'nin toplumun dönüştürülmesini öngören somut, bilimsel programının yığınların gözünde artan bir çekim gücü olmasındandır.

Bir tarım reformunu, büyük topraklara elkonulmasını, dış ticarete devlet tekeli ve hakça bir çalışma yasasını öngören partimizin açık tutumu İslam Cumhuriyeti'nin liderlerinin boş, dini motiflerle örülü demagojik lafı gûzaflarıyla kökten çelişiyordu. Halkın esenliğine gösterdikleri özen azaldıkça daha yukardan atar oldular. Halkı soyon zenginlerden, tıpkı kurda kuzuyu bırakmasını söyler gibi, iştahlarını dizginlemelerini istediler. Yoksullardan ise, bütün zorluklara yılmadan sabretmelerini ve yer-yüzündeki mutluluk üzerine görüşler yerine cennette ki huzura dayalı düşünceler talep ettiler. Böylesi sözler, cumhuriyetin başkanı Humeyni'nin Şiilerin kutsal kenti Kum'da verdiği bir demeçte vardı. O, dinleyenleri, İran devriminin artık «sınıflar ve katmanlar arası farkları sildiği» yolundaki iddialarıyla şaşırttı.

Böylesi sözlerle İran yönetimi bizzat kendi eliyle halkın gözünde kendisini sergilemiş oldu. İran Halk Partisi, beceriyle, egemen çevrelerin halkın sosyal-ekonomik durumunu iyileştirme vaatlerinin yalnızca bir tuzak olduğunu gösterdi ve bunalımın nedenleriyle ülkenin sosyal-ekonomik geriliğinin nedenlerini açıkladı. Sonuçta, emekçiler, en başta işçiler, rejimin vaatlerine inanmamaya başladılar.

Partinin faaliyetlerini kısıtlayan baskılar, devrimden hemen sonra başladı. Daha sonra, İran Halk Partisi'nin sosyal-ekonomik programının popülerliğinin arttığını, bunun kendilerinin etkinliğini azalttığını görünce, ülkenin liderleri komünistlere karşı saldırılarında şiddeti tırmandırdılar. Yalana dayalı gerekçelerle ya da hiç gerekçe göstermeksizin, hükümet, çeşitli yasaklar koydu, İran Halk Partisi üyelerini tutukladı, temel örgütlerine saldırdı ve provokasyonlar örgütledi. Bu iğrenç işleri kendilerine Hezbollah (Allahın partisinin üyeleri) adını veren ve coplarla, sopalarla, hatta tüfeklerle donatılmış bir fanatik çete yürütüyordu. İlk başlarda, halkın hiddetinden korkarak rejimin liderleri bu çetelerin yaptıklarının sorumluluğunu üstlenmekten kaçındılar.

Gericiler, komünist basının devrimi savunmadaki önemli rolünün de bilincindeydi. Bu nedenle merkez organımız *Namee Mardom* ⁽²⁾ İran Halk Partisi'ne yönelik büyük saldırının başlamasından bir yıl önce yasaklandı. Daha önce ise Hezbollahlar, partimizin merkezini ve büyük kütüphanesini talan ettiler. Yetkililerin İran Halk Partisi'ne ana saldırıyı başlatmalarından önce, 300'den fazla parti üyesi ve aktivisti tutuklanmıştı. Düş-

(2) 1980'de İran Halk Partisi'nin *Mardom* adlı gazetesi *Namee Mardom* adını almıştır.

manlarımız komünistleri suçlayabilmek için işkenceye ve şantaja başvurdular.

İlerici parti ve örgütleri yoketme hazırlıklarına ek olarak, yetkililer, zengin karşı-devrimci toprak sahiplerinin mülklerini geri vermeyi de amaçlıyorlardı. Şeriat'ın ruhuna ve lafzına uygun olarak Anayasayı beklemekle görevli bir organ olan Muhafızlar Konseyi çıkarlarını şu ya da bu şekilde savunan her türlü yasayı inkâr eden dini temeller icat ettiler.

Rejim, halkın dikkatini ağır sosyal ve ekonomik sorunlardan ayırmaya ve hoşnutsuzluğunu komünistlere yöneltmeye, bir korku atmosferi yaratmaya, demokrasinin kalıntılarını yoketmeye ve böylelikle kendisini yükselen halk tepkisine karşı korumaya çabaladı.

Rejim partimizin dış politikayı sergilemesini büyük bir «günah» olarak nitelendirdi. Hükümetin izlediği dış politika, Afganistan Demokratik Cumhuriyeti'ne düşman bir politikadır ve Irak'a karşı yürütülen savaş, Humeyni ve taraftarlarının devlet örgütlenmesindeki dini politik ilkeleri İran dışına ihraç etmekten başka pratik bir amaç taşımamaktadır.

Bu durumda İran Halk Partisi, yalnızca din adamlarının, İran'daki büyük toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin gözünde bir diken olmakla kalmıyor, aynı zamanda dünya emperyalizminin, başta ABD emperyalizminin ülkemize yönelik planlarının karşısında da bir barikat oluştuyordu. Rejimin Komünist Partisi'ne cepheden saldırıya geçmesine yol açan başlıca nedenler bunlardır.

KORKU İMPARATORLUĞU

ABD'den CIA'nın, İngiliz gizli Servisinin, İsrail'in Mossad'ının yardımıyla Şah'ın SAVAK'ının devamcısı olan yeni kurulan SAVAMA, İran'ın gerçek yurtseverleri hakkında karalamalarda bulunabilmek için «delil» toplamaya başladı. Ne ki, onlara karşı hiç bir kanıt bulunmayınca (çünkü böyle bir kanıt yoktu), savcılar taktiklerini değiştirdiler. Şimdi onlar tutuklulardan «itiraflar» almaya çalışıyorlar.

Yoldaşlarımızın tutulduğu hapisanelerden işkencecilerin dehşetiyle ilgili birçok haber sızdı. İslam Cumhuriyeti işkencecilerinin ortaçağ engizisyonunun, Nazi Almanyası'nın gestapo kasaplarının, Vietnam'daki Amerikan sadistlerinin ve işgal ettikleri topraklardaki İsrail işgalcilerinin tüm deneyimini üstün bir biçimde uyguladıklarını söylemek için her türlü neden vardır.

Bir kasabın amacı, kurbanını fiziksel ve ruhsal bakımdan çökertmektir. Birçok tutuklu, dış dünya ile ses ve görüntü bakımından yalıtılmıştır. Tutuklunun gözleri bağlanmakta ve aylarca karanlıkta tutulmaktadır. Zaman zaman «deneyim»in sonucunu ona göstermek için gözleri açılmaktadır. Bunun yapıldığı her seferinde, kurban, görme yeteneğinin kör-

lüğün eşiğine geldiğini farketmektedir. İnsanlar, her türlü aşağılanmaya tabi tutulmakta, tel ile dövülmekte, tırnakları sökülmemekte, altlarına iğneler konulmakta, kemikleri kırılmakta, bir elektrikli tenekenin üzerine çırpılıp yatmaya zorlanmakta, derileri yüzülmekte, bilinçlerini yitirinceye kadar kanları akıtılmakta, başaşağı asılıp kırbaçlanmakta ya da vücutlarının hassas noktalarından elektrik verilmektedir. Birçok kadın tutuklunun ırzına geçilmiştir. Sinir sistemini bozmak için ilaçlar verilmektedir. Kimi tutuklular, ötekileri korkutmak için öldürülmektedir. Çoğu kez sahte idam sahneleri düzenlenmektedir.

Bu trajik liste sonsuza kadar uzayabilir. Ve tüm bunlar, kendilerine «gerçeğin bekçisi», «inançsızlara karşı inancın zaferi» için savaşçılar diyenlerin emriyle yapılmaktadır.

Anayasa, işkence altında alınan itirafların tanınmasını reddetmesine karşın, rejim İslam Cumhuriyeti'nde işkence yapıldığını gizlememektedir. Rejimin Birleşmiş Milletlerdeki temsilcisi Recavi-Horasani açıkça İran hükümetinin insan haklarını dikkate almadığını, sözü edilen deklarasyonun ⁽³⁾ ve öteki belgelerin İran hükümeti için ölçüt olmadığını söylemiştir. Sinsi bir açıklıkla, «tanımadığımız şeyleri ihlal ettiğimiz için eleştirilmek istemiyoruz» demiştir. Meclis başkanı Rafsancani'ye göre, müslümanlık bedensel cezayı öngörmektedir ve o nedenle de tutuklulara soruşturma sırasında yapılanlara işkence denemez. Ateş, demir, kunduracı bizi, kamçı, tel, kablo ve bıçaklar Evin hapishanesinde ve öteki tutukevlerinde işkencecilerin kullandıkları «araçlar»dır. Ve onlar dünya kamuoyunun gözünden gizli olarak 100 bin politik tutukluya işkence yapmaktadırlar.

Bazargan hükümetinin (monarşinin devrilmesinden sonra kurulan hükümet) sözcüsü Emir Entezam'ın itiraf ettiği gibi, Şah'ın milyarlarca dolar vererek SAVAK'a satın aldığı donatımların çoğunun kullanılması ⁽⁴⁾ bunun açık bir kanıtıdır.

1979 Nisan'ının başlarında *Mardom* «komünistlere saldıracak yeni bir gizli servisin çalışmaya başladığını» ⁽⁵⁾ yazmıştı. SAVAMA, SAVAK'ın özel antikomünist dairesini de içermektedir. Birçok mensubu ABD ve İsrail'de belge uydurma ve «itiraflar» alma konularında eğitim görmüştür. Onun personeli ve kaynakları, büyük sermayenin çıkarlarını savunan ve komünizme karşı haçlı seferine aktif katılan İslam Cumhuriyeti liderlerinin hizmetindedir.

Emperyalist çevrelerin, yeni İran rejimine, tam da İran Halk Partisi'ne karşı saldırının başlamasından sonra daha büyük bir güven duymaya başlamaları da önemlidir. Bu, özellikle yedi önde gelen kapitalist ülke-

⁽³⁾ Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirgesine bir atıf.

⁽⁴⁾ *Mardom*, 4 Nisan 1979.

⁽⁵⁾ *Mardom*, 11 Nisan 1979.

nin temsilcilerinin Williamsburg'daki (1983) toplantısında görüldü. İran liderlerinin politikasındaki sağa kayış destek ve onay gördü. Toplantı bittikten sonra, önceleri İran'ın cançekişmekte olduğunu söyleyen birçok Batılı işadamaı, ölkemizi Ortadoğu'nun kâr getiren bir pazarı olarak görmeye başladılar.

İran Halk Partisi'ne saldırının başlamasından iki ay sonra Amerikan basını, ABD dışışleri bakanlığına gelen bilgilere göre, İran her türlü silah satışında boykot edilmesine karşın, ölkeye yüzlerce milyon dolarlık silah girdiğini aktaran bir rapor yayınladı. ⁽⁶⁾

KARALAMALAR NASIL ÇATIŞTIRILIYOR

İran Halk Partisi yıllardır emperyalizme ve iç gericiliğe karşı savaşıyor. Düşmanlarımız özgürlüğe ve bağımsızlığa, emekçi halkın haklarını savunmaya ihanet karşısında partimizin nasıl kararlı bir tutum aldığını, bu tutumun işkence ve hapis ile bozulamayacağını biliyorlar. İran Halk Partisi'nin açık ve dürüst tutumunun çekim gücü karşısında duydukları korkuyu gizlemiyorlar. Örneğin, bu korkunun bir ifadesi, Muhafızlar Konseyi üyesi Ayetullah Cannati'nin sözleridir. İran Halk Partisi'ne saldırının birinci haftasında partimizin İran'daki gücünü ve etkinliğini görerek şöyle demiştir: «Vurgulamak gerekir ki, onlar (İran Halk Partisi üyeleri – A. H.) uzun bir süreden beri ideolojik ve eğitsel çalışmalar yürütmüşler. Bunun yoksul holkin yorarına olduğunu öne sürüyorlardı. Ve baskılardan ve sömürden nefret eden birçok kişi onlara inanıyordu, ancak İran Halk Partisi ile aynı saflarda olarak işçilere ve köylülere mülksüzlerin çıkarlarını savunmada yardım edebileceklerini düşünüyorlardı.» Cannati, İslam Cumhuriyeti'nin öteki liderleri gibi, aynı zamanda bizimle aralarındaki farkı, karşıt felsefe okullarının arasındaki farka indirgemeye, partinin sosyal adalet kurma çabalarının içeriğini çarpıtmaya çalışıyordu.

Profesyonel demagoglar, gerçek yurtseverlere yönelik saldırılarına dini elbiseler giydirdiler. Fakat bugün halkın devrim yıllarında kazandığı politik bilinç ve savaşım deneyimi, politik ve ideolojik çarpıtmaların içinden bakabilme yeteneği nedeniyle, gericilik artık partimize karşı dini gerekçeleri eskisi kadar kullanamıyor. Geleneksel «ateist» suçlamasına ek olarak, İran'ın gerici din adamları, İran Halk Partisi'ni «casusluk»la suçlamaya başlamışlardır.

Bu bağlamda, partimizin «yabancı komünist ve işçi hareketine bağımlılığı» öne sürölüyor. İran propaganda merkezlerinin yaydığı yalanları sergilerken, İran Halk Partisi Yurt Dış Komitesi, 4 Mayıs 1983 günlü bildirisinde şöyle diyordu: «Partinin politikasının Moskova'dan yöneltildiği ve

(6) Time, 25 Temmuz 1983.

Moskova'nın içişlere karıştığı yalanı, İslam Cumhuriyetindeki icatçıların olduğu kadar, bu saçma yalanın örgütlenmesini destekleyenlerin de zararındadır. Bu türden yalanlar Hitler ve Mussolini tarafından söylenmiştir. İran Halk Partisi'nin politikasının herhangi bir kardeş partiye ya da örgüte yakın olması, onun bunlara bağımlı olduğu anlamına gelmez. Emperyalistlerin ya da onların işbirlikçilerinin bizi 'bağımsız' görmeleri için biz, bizim devrimimiz de içinde, ulusal kurtuluş hareketini destekleyen sosyalist ülkelerin ve kardeş partilerin izledikleri barış politikasıyla aynı görüşte olmaktan vazgeçmeyiz.»

Tutuklanan yoldaşlarımız, kanun kaçakları olarak aşağılanıyorlar. Kasaplar, inançsızların legal olarak temsil olma hakkına sahip olmadıklarını söylüyor. Politik tutukluların avukat hizmetlerinden yararlanmalarını önlemeye ve onları kapalı kapılar ardında yargılamaya çabalarken, rejim kurtuluşu, bir başka çirkefte, kamuoyu önünde pişmanlık ilanı denilen uygulamada arıyor. Bunlar, tutukluların psikiyatrik ve öteki yollarla, direnme bilinçlerinin ve iradelerinin kırılmasını içeren korkunç uygulamalarla elde edilmektedir. Bu hukuk oyunlarının düzenleyicileri, hakça bir yargılama görüntüsü yaratmaya, yetkililerin istedikleri gibi mahkemelerin «İslam hukukundan bağımsızlığını» kanıtlamaya çabalamaktadırlar. Tüm bunlar bir İran atasözünü hatırlatıyor: «Yalnızca hakime giden affedilir». Rejim, gerçekten de «yalnızca hakime gitmiştir». Ama kurbanlarının gerçeği sergilemeleri olanaklarını yokederek.

İran televizyonunda gösterilen filmler incelendiğinde, kapitalist ülkelerde satılan en yeni «çökertici» ilaçların kullanıldığı görülüyor. Bu filmlerde, düşünme ve akıl yeteneklerini yitiren kurbanlar «suçları»nı anlatıyorlar. Bu filmleri gören doktorlar, kurbanların yüz kaslarının hareketinin ve konuşma tarzlarının, onlara teskin edici ilaçlar verildiğini ve insanlık dışı uygulamalardan geçirildiklerini gösterdiği görüşünde birleşiyorlar.

Fransız Sağlık ve Sosyal Hizmetler İşçileri Federasyonunun Paris'deki İran Büyükelçisine verdiği bir protesto bildirisinde, şöyle deniyor: «Milyonlarca Fransız fizik ve psikiyatrik baskılar altında alınan 'itiraflar'a tanık oldu. Tutukluların kişiliklerini baskı altına alan ve yokeden yüksek dozda ilaçların etkisi altında bulundukları apaçık ortadadır.»

Aralarında Fransız Demokrat Avukatları'nın da bulunduğu birçok ilerici örgüt, FAC'nin 196 önde gelen avukatı ve başkaları, İran Halk Partisi üyeleri de içinde olmak üzere, politik tutukluların durumunu incelemek için İran'a doktor, avukat ve gazeteci göndermeye hazır olduklarını açıkladılar. Ne ki, İslam Cumhuriyeti yöneticileri bu istekleri geri çevirdi. İran hapisanelerinde hüküm süren yasadışılık hakkında gerçek bilgilerin açığa çıkmasından korkuyorlardı.

Ortaçağ uygulamalarıyla ülkeyi «müslümanlaştırmak» amacıyla olan şu andaki rejimin militanları, insanlık ve ahlak normlarının tümünü inkar

ediyorlar. Tahran «devrimci» yetkilisi bürosunun eski başkanı ve Tahran'daki Evin tutukevinin eski başgardiyanı Lacevardi, basın toplantısında, İran'da müslümanlığın gelişmesi için bir milyon insanın yokedilmesinin gerekebileceğini söylemiştir. Rejimin başı ve İslam Cumhuriyetinin resmi ideolojisinin sözcüsü olan Ayetullah Humeyni, yabancı «konuklar» (aralarında Afgan halkına karşı savaşan çeteciler de vardı) önündeki bir konuşmasında, kendisine göre müslüman olmayan insanların tutuklanmasını, işkence görmesini hatta öldürülmesini şöyle onayladı: «Kur'an da yazılıdır. Müslümanlara, Allah'a inananlara kardeş ol. Böyle olmayanlar için ise şöyle denir: Vur, öldür ve tutukla!»

İnsan bütün bunları kaçınılmaz olarak Avrupa'da ortaçağda egemen olan engizisyonla, kilisenin «kâfir» olarak gördüklerine işkence uygulaması ve onları yoketmesiyle karşılaştırıyor. Bugün 20. yüzyıl sona ererken İran yöneticileri, süngülerin ve dolarların yardımıyla aynı yönde davranıyorlar.

Fakat bizim Şah rejimini deviren kahraman halkımız, bugünkü rejime karşı savaşmak için de gittikçe daha aktifleşiyor. Biz, kasapların ve onların destekleyenlerin iğrenç cinayetlerinin hesabını verecekleri günlerin geleceğine inanıyoruz. O günler gelecektir ve düşmanların entrikalarına karşın İran topraklarında özgürlük, sosyal adalet ve barış utkuya ulaşacaktır. İran Halk Partisi bugün korkunç eşitsizlik altında da olsa bu amaçla savaşıyor.

«Beyaz yakalılar»ın yazgısı

Gunnar Asplund

Finlandiya Komünist Partisi MK üyesi

Kapitalist toplumun sosyal-sınıfsal bileşiminde görülen sürekli değişimler, ekonominin sektörel yapısındaki değişikliklerle yakından bağlıdır. Geçen birkaç onyılıda, Finlandiya'da istihdam tarım ve ormancılık alanında büyük ölçüde azalırken, daha yavaş bir hızla olsa da, sanayi ve inşaat alanında artmıştır. Hizmet, ulaşım, bankacılık ve yönetim işlerinde ise artıyor. Emekçilerin tarımdan sanayiye ve hizmetler alanına kayması, ekonomik olarak faal nüfus içindeki ücretlilerin oranında köklü bir artışa yol açtı: 1950'de % 58 olan bu oran, 1980'de % 85'e ulaştı. Maaşlı işçilerin (memur ya da beyaz yakalı işçi olarak adlandırılırlar) sayısındaki büyüme özellikle dikkat çekici oldu. Bu grubun toplumun sınıfsal bileşiminde aldığı yerin, Marksist bir çözümlemesini ivedilikle gerektiriyor.

BEYAZ YAKALI İŞÇİLER ÜZERİNE İSTATİSTİKLER

Resmi burjuva istatistikleri, ne toplumun sınıflara bölünmesi üzerine, ne de buradaki değişimler üzerine güvenilir bilgiler sağlamıyor. Ülkemizde her on yılda bir yapılmakta olan nüfus sayımı yalnızca toplumun mesleki bileşimini yansıtıyor. Bu, Fin istatistiklerine ⁽¹⁾ dayanılarak oluşturulmuş ve ekonomik olarak faal nüfus içinde halkın değişik kategorilerinin oranındaki değişiklikleri gösteren aşağıdaki tabloda görülebilir.

	1950		1960		1970		1980	
	%	000	%	000	%	000	%	000
İşçiler	42	834	43	881	47	987	44	977
Yöneticiler ve memurlar	16	318	23	455	32	666	41	895
Çiftçiler (işveren dahil) (*)	36	713	28	569	16	349	10	218
Girişimciler	6	119	6	128	5	110	5	108

(*) Yardımcı olan aile üyeleri de içinde.

⁽¹⁾ Suamen virallinen tilasto, cilt VI C (1980), Osa IA, Helsinki 198, s. 336-338.

İşçi sınıfının günümüzdeki koşulları ve bileşimi üzerine diğer yazılar için bak: «Barış ve Sosyalizm Sorunları», «Yeni Çağ», Sayı 2-3; 1985.

Görüldüğü gibi, çiftçilerin ve bunların tarımla uğraşan aile üyelerinin oranı önemli ölçüde düşmüştür (% 36'dan % 10'a). Mesleki statülerine dayanarak «memur» olarak tanımlanan bir grup, Finlandiya toplumunda ikinci yere gelmiştir (ücretli işçilerin ardından).

Bu grup, istatistiklerin ücretli işçilerden ayırdığı, emekçilerin çok çeşitli kategorilerini içeriyor. İstatistikçilerin «memur»ları gerçekte çalışmayan, başka bir şey yapan birileri olarak anladıkları görülüyor. Söz konusu olan daha çok, görece düşük ödeme yapılan, monoton ve bağımlı işlerle uğraşan insanlardır. Gerçekten de bunların yarısından fazlası ya çok az mesleki eğitim görmüş, ya da hiç eğitim görmemiş kadınlardır. Birçoğu ücretli işçilerin eşleri ya da kızlarıdır. Bir başka deyişle, bunlar, kimileri kendilerini işçi sınıfının üyeleri olarak görmeseler de, her açıdan sıradan emekçilerdir.

Öte yandan «memur» olarak sınıflandırılanların birçoğu kendilerini işçi sayıyor. Finlandiya İstatistik Merkezi, kendi payına, nüfusu mesleklerle göre sınıflandırırken işçilerle memurların arasında kesin bir çizgi koymanın olanaklı olmadığını kabul etmektedir. Tipik memurlar olarak şunlar görülmektedir: Büro ve ticaret işlerinde çalışan personel, eğitim ve kamu sağlığının değişik alanlarındaki uzmanlar, kasiyerler ve hizmet sektöründe çalışan öteki insanlar. Sonuç olarak, «beyaz yakalı işçiler»in, hem bir işletmenin üretimini ya da ticari faaliyetini, bir büroyu ya da kolektif bir birimi yöneten insanlar, hem de yalnızca «fiziki olmayan emek» harcayan tüm öteki kategorileri kapsadığı kabul ediliyor.

«Fiziki olmayan emek» terimi yanıltıcıdır. Bunun, beyin çalışmasına, öncelikle de yeni bilgilerin özümlemesi ve çözümlemesine, kararların oluşturma ve alma işine uygulandığı anlaşılıyor. Ancak böyle bir değerlendirmede, memurlar grubunu gerçekten çok daraltır.

Gerçekte bu terim, daha çok genellikle önemsiz ölçüde adale enerjisiyle birlikte ağırlıklı olarak duyuların ve sinir sisteminin kullanımını gerektiren işler için kullanılır. Örneğin bir dükkan kasiyerinin ya da daktilocunun işi «el emeği» olarak kabul edilmez, ancak sürekli bir dikkat yoğunlaştırmasını gerektirmekle birlikte bir beyin çalışması olarak da görülemez.

Öteyandan günümüzün sanayi üretiminin mekanizasyonu ve otomasyonu, duyuların ve sinir sisteminin üzerinde büyük bir gerilim yapan monoton işlemleri kat kat artırmaktadır. Örneğin, kasiyerler ile kapitalist işletmelerdeki el işçilerinin birçok ortak yönü olduğu ortaya çıkmaktadır: Tümü sayısız tekrar işlemi yapmakta yaratıcı bir iş yapmamakta, bağımsız olmamakta ve böylece hiçbir karar alamamaktadırlar.

Finlandiya hükümet kuruluşlarının kabul ettiği memur kavramından daha da dar tanımlamalar vardır. İLO (Uluslararası Çalışma Örgütü) uzmanları bu kategoriyi hızla büyümekte olmakla birlikte görece daha kü-

 k bir bilimsel, teknik ve yönetici personel kategorisiyle sınırlandırmayı önermişlerdir. Yani yüksek ya da uzmanlaşmış orta derecede mesleki eēitim görmüş olan ve eleştirel düşünme, girişim ve görece büyük sorumluluk kapasitesi gerektiren tümüyle zihinsel nitelikteki görevleri yerine getirenler. ILO'nun yaklaşımına göre, Finlandiya'daki memur kategorisi ücretli işçilerin belli bir grubuyla (1980'de 236 bin) sınırlanmalı, sıradan nitelikte (658 bin) olanlar ise başka bir kategoriye yerleştirilmelidir.

Resmi istatistiklerin kullandığı terim homojen olmayan bir toplumsal tabakayı elverişli bir ad altında tanımlamaktan başka bir şey deēildir.

YENİ BİR «ORTA SINIF» MI?

Burjuva önderleri gevşek bir «memur» tanımını kullanmayı daha elverişli buluyorlar. Çünkü, istatistikler sıradan bir teknisyenle bir şirketin yöneticisini aynı başlık altında, aynı temele koyduēuna göre, bilimsel ve teknik devrim sonucunda mühendis ve teknisyenlerin oranının hızla artmasıyla birlikte, kapitalist toplumun şimdi bir «memur»lar toplumu haline d n řt ē  izlenimi ortaya çıkıyor. Terimin geleneksel anlamıyla işçi olmayan herhangi biri, otomatik olarak memur olarak sınıflandırılıyor. Resmi veriler, ABD'de memurların bir ücret karřılıēında çalışanlar arasında en büyük, sayı bakımından «işçi»lerden de kalabalık grubu oluřturduēunu gösteriyor. Öteki kapitalist ülkelerdeki ekonomistler de «işçi sınıfının sayısal gücünde görece bir düşüşün başladığını açıklamakta acele ediyorlar.

Kapitalist toplumun yapısındaki deēiřikliklerin Marksist olmayan yorumcuları, yani genel olarak sınıfların varlığını kabul edenler, içinde «istatistik»lerdeki memurlarla k  k iş sahiplerini karştırdıkları yeni bir «orta sınıfı»nın yükselişini ilan ediyorlar. Işçi sınıfına gelince, onlara göre bu yalnızca «geleneksel» el işçilerini kapsıyor. Böylesi istatistikleri kullanarak, burjuva sosyologları, işçi sınıfının rolü sürekli olarak azalırken bu «yeni sınıf»ın artık toplumda başı çeken g   olduēunu ya da olmaya başladığını  ne sürüyorlar. Yeni toplumsal topluluēun aēırlıklı olarak burjuvazinin saflarında yer alma eēilimi taşıdığını varsayarak, kapitalizmin varlığının saēlam bir biçimde güvence altına alındığını ilan ediyorlar.

Finlandiya'da bu düşünceler 1940'ların sonundan bu yana geçerlilik kazanmıştır. Sayım yıllarına dayanarak savaş sonrasının yetkili bir sosyologu olan Heikki Waris, toplumumuzu, büyüyen bir «orta sınıfı»lı toplum olarak tanımladı. 1960'larda, Waris'in kavramlarını benimseyen önde gelen Fin sosyologlarından Erik Allardt ve Yr   Littunen, Marksist teoriyi çarpıtarak, onun sözde ara tabakaların rolünü görmezden gelerek bunları iki ana sınıfa ya burjuvaziye ya da işçilere kattığını iddia ettiler. Bilimsel sosyalizmi savunanlar, elbette bu türden bir şey ileri sürmüyor-

lar. Ne ilginçtir ki, Marksist yaklaşımı eleştirenler ve burjuva toplumunun gittikçe bir «orta sınıf»a dönüştüğünü söyleyenler, toplumun sınıfsal bileşiminin özgün ve inandırıcı bir çözümlemesini sunamamaktadır.

Burjuvazinin safında sayılarla oynayarak bir ideolojik savaşım yürüten sosyologların önde gelenlerinden biri de, «Bir memurlar Finlandiya»sı düşüncesini öne atan Profesör Vaino Luoma'dır. O, birçok insanın «orta sınıf» terimini ara bir toplumsal statü ile birleştirmesi olgusu üzerine spekülasyonlara gitmektedir. Luoma'nın eklektik kavramının ana amacı (kendisi sağ kanat burjuva Ulusal Koalisyon Partisi'nin bir üyesidir) sıradan ücretli işçiler arasındaki bölünmeyi korumak ve derinleştirmek, memurları işçilerden ayırmaktır. 1980'lerde işgücü pazarında ve bir bütün olarak toplumda yeni bir birleşik ve bağımsız bir memurlar hareketinin adım adım sendikal hareketin egemen bir bileşeni haline geleceğini ... bunun «Fin toplumun istikrara kavuşmasına» belirleyici katkısı yapacağını savunmaktadır.

Gerçek yaşamda bir tarafta satıcılar, kasiyerler, berberler, daktilolar ve hastane personeli ile, öte tarafta menejerler ve yüksek düzeydeki devlet görevlilerinin bir ve aynı sendikada nasıl gruplaştırılabileceğini göz önüne getirmek bile zordur.

Gerçi, Luoma, memurların iki kategoriden oluştuğunu kabul etmektedir: «Bu grupta yeralanların bazıları değişik yöneticilik ve denetim işlevleri olan başı çeken personelken (bunlar üst düzey menejerlerden usta-başlılarına kadar sıralanmaktadır), ötekiler herhangi bir karar verme hakkından yoksun olan uygulamacılardır». ⁽²⁾ Ne ki, el işçileri de, kuşkusuz ikinci gruba dahildi. Yine de türdeş ve bağımsız bir sınıf ya da memurlar toplumsal tabakası icat etmeye çalışan öteki burjuva bilim adamları gibi Fin profesör de, bunlarla işçiler arasındaki farklılıkları açıkça abartmakta ve aynı zamanda üst yöneticiler ile sıradan memurlar arasındaki uçurumu asgariye indirmekte ya da tümünden görmezlikten gelmektedir.

Anlamlı ve ilginç kimi araştırmalar yapmış olan 1970'lerin Fin sosyologlarından bir çoğu toplumun sosyal-sınıfsal yapısını kendi öncellerinden çok daha derinden taramışlardır. Sonuçta, emeği el emeğine yakın olan çeşitli işçi gruplarını içeren istatistiksel memurlar kategorisinin sayısal gücünü olduğundan fazla gösterme eğilimini reddetmişlerdir. Onlar şunu kabul etmek zorunda kalıyorlardı: «Savaş sonrası dönemde hem işçi sınıfında, hem de orta sınıflarda sayısal bir artış görülmektedir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Finlandiya'da görülen eğilim ne belirginleşmiş bir kutuplaşmadır, ne de ülke kaynaşmış bir orta sınıf ülkesi haline gelmiştir. Orta tabakalar sayısal olarak büyürken, işçi sınıfı azalmamıştır». ⁽³⁾

⁽²⁾ Kanava, Helsinki, sayı 3, 1979, s. 135.

⁽³⁾ Tapani Valtanen, Risto Alapuro, Matti Alestalo, Riita Jallinoja, Tom Sandlund, Suomalaiset yhteiskunnan rakenne teollistumisen aikana, Juva, 1980, s. 167.

İŞÇİ HAREKETİNİN ÖNEMLİ MUHALEFET ŞERHİ

Fin komünistleri ücretli işçilerin bir tarafta burjuvalaşmış üst tabaka ile, öteki tarafta memurların geri kalanıyla birlikte işçiler olarak bölündüğü görüşündedir.

Kimi politologlar, bir kişinin toplumsal statüsünün, öteki etmenlerin yanı sıra, çalıştığı çevre, bir fabrika ya da büro tarafından belirlendiği görüşündeler; bir başka deyişle çalışma yerini çıkış noktası olarak almayı öneriyorlar. Bunlar işçilerden farklı olarak memurların, yönetimle sürekli ilişki içinde olduklarını ve onun doğrudan denetimi altında çalıştıklarına işaret ediyorlar. Ancak işçiler de, kimi zaman çalışma günü boyunca ustabaşı ya da mühendisle ilişki içindedirler ve onların emirlerini yerine getirirler. Gerçekte dikkate alınması gereken etmenler şunlardır: İşçiler gibi, mühendisler ve teknisyenler de sayıca arttıkça, tepedeki yönetimden uzaklaşmaktadırlar. Bunun yanı sıra, modern sanayi üretimi yüksek derecede uzmanlaşmış, yeri geldikçe de yalıtılmış işyerleri gerektirdiğinden, değişik atölyelerde, işletmelerde ve sanayilerde çalışan işçilerin birbiriyle iletişimi gittikçe azalmaktadır. Büyük işletmelerde, büro çalışanları yönetimle doğrudan bir ilişki içinde olmadan çalışmaktadır: Genel olarak ayrı bir bölümleri ya da katları olur ve yemeklerini kendi yemekhanelerinde yerler. Ne ki, küçük fabrikalarda, işçiler ve memurların üretim süreci ile daha yakından bağları vardır.

İşyerindeki durum ve işin buradan kaynaklanan özgüllükleri, iş nesnesi ve üretim tipi tarafından koşullandırılır; ancak bu etmenler işçilerle sıradan memurlar arasında önemli bir fark yaratmazlar. Ormanda ağaç kesen bir işçi ile bir orman teknisyeninin ya da bir sanayi işçisi ile bir teknisyenin (ya da alt düzeydeki bir büro çalışanının) çalışma koşulları arasında yapılacak bir karşılaştırma, fabrika ile büro arasında yapılacak bir karşılaştırma; fabrika ile büro arasında, fabrika ile orman arasındakinden daha büyük benzerlikler ortaya koyacaktır.

Kimileri memurların işçilerden eğitimleri ve gelirleri açısından ayrıldıklarını düşünüyor. Ancak 1980 yılına ait Fin istatistikleri, birçok sorumlu yönetici yüksek öğrenim görmüşken, bunun tüm öteki memurlar (ara ve alt düzeydeki büro çalışanları ve işçiler) için istisnai bir durum olduğunu gösteriyor. Şirket yöneticilerinin ve resmi devlet memurlarının tepe kesiminin ezici bölümünün aileleri yüksek gelirli gruba dahildir (yılda 100 bin mark ya da daha fazla), ancak resmi burjuva istatistikleri bile düşük maaş ya da ücret alan işçilerin ailelerinin en az olanağa (70 bin marktan az) sahip olanlar olduklarını reddetmiyor. Yüksek düzeydeki memurlarla sıradan beyaz ya da mavi yakalı işçiler arasındaki yaşam düzeyi farkı bunları birbirinden ayırıyor. İstatistiklerdeki «alt düzeydeki memurlar» yığını işçilerle yüksek düzeydeki yöneticilerden daha fazla ortak yana sahiptir. Sıradan memur yığınları işçi sınıfı ile kaynaşıyor.

Elbette, ticaret, mali ya da yönetim alanındaki çalışma, artı-değerin paraya ya da kârâ dönüşmesini sağlamakla birlikte doğrudan üretici faaliyet değildir. Aynı şekilde, hükümet ya da belediye organları – denetimleri altındaki maddi alan dışında – artı-değer yaratılması için türlü genel gerekleri sağlamakla birlikte, kelimenin dar anlamıyla üretici olarak kabul edilemezler. Pratikte, tüm ücretli işçiler artı-değerin yaratılmasına şu ya da bu yoldan yardımcı olurlar. Bunların ezici bölümü, elde ettikleri gelir, ürettikleri ya da yaratıcı emeklerinin yaratabileceği değerlerden az olduğu için sömürülür. Ücretler genel olarak, iş gücünün satın alındığı ve satıldığı, burjuvazinin fiyatı düşürmek için sıkı baskı uyguladığı pazarın durumuna göre belirlenir. Burada tüm ücret karşılığı çalışanlar için bir baskı oluşturan işsizlik sermayeye yardımcı olur.

Üretken olan ve olmayan işbölümü, Marksist ekonomi politiginin analiz açısından çok önemlidir. Bu, toplumsal işbölümü ile bağlı olarak işçi sınıfı içindeki ayrışmaya yansır. Ancak, işçi sınıfının içine, yalnızca üretici emek sarfedenleri katmanın doğru olduğunu düşünmüyoruz.

Finlandiya Komünist Partisi, memurların ezici bölümü için de geçerli olan bir işçi sınıfı tanımından yanadır ve burada Lenin'in Büyük Başlangıç makalesindeki sınıflar tanımından yola çıkmaktadır. Değişik sınıfların değişik memur kategorilerinden söz ediyoruz, çünkü sınıflar «bir-birinden, tarihsel olarak belirli bir toplumsal üretim içinde aldıkları yere, üretim araçları ile (çoğu durumda yasalarla belirlenmiş ve ifade edilmiş) olan ilişkilerine, emeğin toplumsal örgütlenmesindeki rollerine ve sonuçta, toplumsal zenginlikten aldıkları payın büyüklüğüne ve bunu elde ediş biçimlerine göre farklılaşan büyük insan grupları»dır. ⁽⁴⁾

Böylece, yüksek düzeydeki yöneticileri, başlıca üretim araçları sahiplerinin yanısıra burjuvazinin üyeleri olarak sınıflandırıyoruz. Sömürü sürecinin ana örgütleyicileri olarak işletme yöneticilerinin iş karşılığında aldıkları olağanüstü yüksek maaşla artıdeğerin bir bölümüne sahiplendikleri görüşündeyiz. Bu kategoriye, aynı zamanda hükümet ve baskı organlarında önde gelen konumları olanlar ve kapitalist sistemin işlemlerini ve korunmasını sağlayanlar da dahildir. Bunu yapmalarının karşılığında, artı-değerin paylaşımında, bunlar da aynı şekilde, iş güçlerinin normal değerinin kat kat üzerinde maaş alırlar. Finlandiya'da, böylesi 20 bin kişi vardır ve bunlar istatistiklerin memur olarak niteledikleri kesimin $\frac{0}{10}$ 2–3'ünden fazlasını oluşturur. Finlandiya'daki tüm beyaz yakalı işçilerin kabaca üçte biri (30 binden fazlası) ara tabaka olarak sınıflandırılmalıdır. Bunların nesnel sınıfsal statüleri çok çelişkilidir, çünkü bunlar emeğin toplumsal örgütlenmesinde genel olarak yukardan gelen emirleri ileten ve egemen sınıfın çıkarları doğrultusunda yerine getirilmesini denetleyen araçlardır. Ötekilerinin yanısıra, ustabaşılardan, atölye sorumlularının ve

(4) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtları, c. 39, s. 15.

bölüm şeflerinin bu grupta yer aldıkları görüşündeyiz. Ormanlarıyla ünlü Finlandiya'nın bir deyişiyle söylersek, bunlar gerçekte «gövde ile kabuk arasında»dırlar.

Burada iş örgütlemedeki her çabanın mutlaka aracı rolünü gerektirmediğini kaydedelim. Örgütlenme işi, yalnızca bir denetçi ya da gözetimci gerçekten burjuvazinin sınıfsal çıkarlarını savunduğu ve işlevi kapitalist üretim ilişkilerinin sömürücü niteliğini doğrudan ifade ettiği zaman bu toplumsal karakteri kazanır.

Çok sayıda memur yığınsal iletişim araçlarında ve okullarda yani işlevi egemen toplumsal sistemi güçlendirmek olan üstyapının bileşenlerinde çalışır. Burjuvazi elbette, ücretli işçilerin bu bölümünü kendi çıkarlarını gözönüne olarak oluşturur. Böyle olmakla birlikte, emir alan bir konumda olan ve kimileri kendilerini emekçi halkın öteki sömürülen kategorileri ile özdeşleştiren insanları içerdiğinden, bu kategori içinde bir sınıf savaşı yürümektedir. Bu ara tabakanın konumu ikilidir. Bir yandan kimi koşullar bunları işçilere yakınlaştırır ve sık sık ortak çıkarlarını korumak için güçlerini birleştirirler; öte yandan egemen sınıf bunları kendi tarafına çekmek için baskı uygular.

Memurların çoğunluğunun, işçi sınıfı içinde ayrı bir gruba dahil oldukları görüşündeyiz. Bunlar genellikle kapitalist işletmelerde ve bürolarda monoton mekanik işler yapmaya memur edilmiş sıradan uygulayıcılardır. Aldıkları para, işgüçlerinin meta değerine bağlıdır. Bunlar sendikalıdır ve son zamanlarda kendi çalışma koşullarında iyileşmeler sağlamak üzere grev çağrıları yapmaktadırlar. Finlandiya'da işçi sınıfının bu önemli ve büyüyen bileşenin sayısı 300 bini aşmaktadır.

Birçok memur, yaşamsal çıkarları için savaşımında daha yüksek ücret ve daha yüksek bir yaşam düzeyi için, işsizliğe karşı, barış ve toplumsal ilerleme için savaşımında emekçi halkın öteki bölükleri ile aktif olarak birleşmektedir. Bu böyle olduğu için, biz komünistler, bu toplumsal kategorinin üyeleri arasında çalışmaya gittikçe artan ölçüde dikkat veriyor ve onların haklarını savunan eylemler örgütlemelerine yardımcı oluyoruz.

Gerçek eşitlik için

BM Kadın Onyılı'nın Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Fern Winston

ABD Komünist Partisi

Kadın Hakları Komisyonu üyesi

1985 yılı, Dünya Demokratik Kadınlar Federasyonu'nun girişimiyle ilan edilen Kadın Onyılı'nın sonu. Birleşmiş Milletler, onyılın amaçlarını, «eşitlik, ilerleme ve barış» olarak belirledi. Bunların gerçekleşmesine katkıda bulunmak için de bir Dünya Eylem Planı yapıldı. Onyılın ortasında yapılan Dünya Konferansı'nda ve 1980 yılında bu konferansla aynı zamanda toplanan genel Forum'da onyılın ilk yarısının sonuçları çıkarıldı. Onyılın ikinci yarısı için bir eylem programı da o zaman kabul edildi. Onyılın tüm sonuçları Temmuz 1985'de Kenya'nın başkenti Nairobi'de toplanan Dünya Konferansı ve Forum'da gözden geçirildi ve değerlendirildi.

Onyılın en önemli başarılarından biri değişik sosyal-ekonomik aşamalarda ve sistemlerdeki kadınların içinde bulundukları koşullara dünyanın ilgisini artırmak oldu. Onyılın diğer çok önemli bir başarısı da, Kadınlara Karşı Her Çeşit Ayrımın Ortadan Kaldırılması Konvansiyonu'nun ve Uluslararası Barış ve İşbirliğinin Geliştirilmesine Kadınların Katılımı için mekanizmanın ve Uluslararası Yeni Bir Ekonomik Düzen Bildirgesi'nin kadınları ilgilendiren önlemlerinin hazırlanmasıdır. Eğer yeteri kadar sayıda ülke bunları onaylarsa, bu araçlar yasa gücüne sahip olacaktır. Bu, kadınların dünya çapındaki toplumsal ilerleme, eşit haklı uluslararası ilişkiler, barış ve silahlanma yarışına son vermek için savaşıma eşit haklı katılımını büyük ölçüde kolaylaştıracaktır. Kadınlara Karşı Her Çeşit Ayrımın Ortadan Kaldırılması Konvansiyonu'nun giriş bölümünde şöyle deniyor: «Bir ülkenin tam ve gerçek gelişmesi, dünyanın refah düzeyi ve barış davası, kadınların her alana erkeklerle eşit koşullarda azami katılımını gerektiriyor.»

Şimdi Kadın Onyılı sona ererken, başta ABD olmak üzere, emperyalizmin politikasının pekçok kapitalist ülkede emekçi yığınların koşullarını kötüleştirdiği gittikçe daha açık bir şekilde gözüküyor.

Emperyalizmin gelişmekte olan ülkelerin tam ekonomik ve politik bağımsızlığı sağlama çabalarını durdurma ve geri döndürme oyunları, Dünya Eylem Planı'nın uygulanmasını çok daha zorlaştırıyor.

ABD'nin halklar ve uluslar üzerinde askersel üstünlük ve egemenlik sağlamak amacıyla birleşen tekelci sermayenin en gerici çevrelerinin antikomünist haçlı seferi, dünyayı nükleer yıkımın eşiğine getirdi. Şimdi

bu tehdide karşı çıkan tüm güçlerin birliği her zamankinden daha fazla gereklidir. Toplumsal ilerlemenin açtığı gelecek konusunda berrak bir görüşe ve güçlü bir savaşım azmine sahip olan uluslararası demokratik bir kadın hareketi, barışçı bir geleceğin sağlanmasında ve yaşamın iyileştirilmesinde çok önemli bir katkıda bulunabilir.

Kadın Onyılı, kadınların eşitliği konusunda toplumsal olarak bilinçli yaklaşımın gelişmesine yardım etti. Birbiri ardı sıra yayınlanan sayısız uluslararası belge kadının politik, ekonomik ve sosyal ezilmişliğinin kökenlerini inceliyor. Eşitliğin kazanılmasının yolunun kadınların ulusal kuruluş, gelişme, demokrasi ve barış savaşımına geniş ve aktif katılımından ayrılmayacağı belirtiliyor.

Onyılın başlangıcından beri ABD hükümeti, sürekli olarak bu görüş birliğine karşı çıktı. Reagan yönetimi, kadın haklarına, onun savunucularına, özellikle de ABD'deki ilerici ve demokratik kanadına ve uluslararası kadın hareketine karşı saldırılarını artırdı. Washington'un resmi görüşleri, ABD başkanlığına fikir depoluğu yapan Heritage Vakfı'nın (1) hazırladığı politik bir raporda görülüyor. Rapor açıkça gösteriyor ki, Beyaz Saray; nükleer silahlanma yarışına son verme, apartayd ve her türlü ırkçı aşağılamayı ortadan kaldırma, özellikle Orta Amerika ve Ortadoğu'daki emperyalist karışma ve saldırıya karşı çıkma, uluslararası tekelin emekçi halkın canice sömürüsüne gem vurma gibi günümüz dünyasının önemli sorunları karşısında kadın hareketinin demokratik tutumuna sinirleniyor. Emperyalist politikalar milyonlarca kadını günlük yaşamını sürdürme olanaklarını sağlamak için savaşa zorluyor. Oysa Heritage Vakfı bu sorunların «kadınları ilgilendirmediklerini» ileri sürüyor. Sözüm ona özgül «kadın konuları» çerçevesi çizerek ve kadın sorununu yalnızca aile içindeki sorunlar olarak daraltıp, sınırlayak sağ kanat tutucu ideologlar, onsuz özel sorunların çözölemeyeceği kadınların sosyal-politik eylemlerine gem vurma amaçlıyorlar.

Rapor esas olarak eylem programının ana yönelimini reddediyor ve emperyalist dış politikayı destekliyor. Tam da ABD'nin silahlandırdığı İsrail ordusu Lübnan'ı bir kan banyosuna çevirirken, Heritage Vakfı, Lübnanlı, Filistinli kadınlarla dayanışmayı reddediyor. Güney Afrika ırkçıları korunmasız okul çocuklarını Uitenhage'de katlederek ikinci bir Sharpeville'yi sahneye koyuyorlar. Ancak Washington'un tutucuları apartayd'ın ortadan kaldırılmasına karşı çıkıyorlar. Bhophal şehrindeki binlerce Hindistan vatandaşının dev bir uluslararası ABD tekelinin ellerindeki kanı daha kurumadı, ama onun ideolojik kollayıcıları yabancı tekelin talanına karşı gelişmekte olan ölkelerin çıkarlarını koruyan Yeni Uluslararası Ekonomik Düzeni reddediyorlar.

Geriçi güçlerin kadın hareketini bölmek, onun sosyal-ekonomik ya-

(1) «The Heritage Foundation», Aus «Policy for the UN Conference on».

nını, politik boyutlarından ayırmak, ırk eşitliği ve ulusal bağımsızlık savaşına katılmayı kötü göstermek, dünya barışının yaşam ve ölüm sorunu olmasını abes addetmek ve genelde kadınları kendileri ve çocukları için daha iyi bir yaşam uğrunda savaşım verme hakkından yoksun bırakma çabaları hiç bu kadar aktif olmamıştı.

ABD'de çağdaş kadın hareketi 1960'larda çok sayıda kadının işgücüne katılmasıyla gelişmeye başladı. İnsan hakları hareketi ile paralel hareket ederek ABD'li kadınların durumuna bazı kazanımlar sağladı. Eşit işe eşit ücret, çocuklara sosyal yardımlar sağlanması, eğitim ve sağlık hizmetlerinden daha iyi yararlanılmasının sağlanması sorunlarını ortaya attı. Kadın hareketi istihdamda kadınlara uygulanan ayrımın yalnızca işverelere yaradığı genel kanısından hareketle sendikalarla bağlar kurmaya başladı.

Şimdiki yönetimin başa gelmesiyle 'bu kazanımlar hızla aşınmaya başladı. Hükümetin desteğini alan büyük sermaye, emekçi kadınlara karşı, özellikle azınlıklardan olan kadınlara karşı ayırım yapmayı artırdı. Evin dışında çalışan kadınlar, diyor Reagan, aile yaşamını yok ediyor.

Tekeller ve burjuva propagandası ABD'de kadınların gerçek durumunu gözcü bir makyajla gizliyorlar. Yönetimin kadınların eşitliğini sağlamak için çok şeyler yaptığını, Amerikan hükümetinin bu konudaki sicilinin «eksik ama örnek alınacak» şekilde olduğunu ileri sürerken yalan söylüyorlar. Tabii ABD'de yoksullaşmış on milyonlarca kadın, özellikle Afrika kökenli Amerikalılar, Porto Rikolular, Latin Amerikalılar ve yerli Amerikan soyundan olan kadınlar hakkında tek bir söz etmiyorlar ve onların istemlerini ellerinin tersiyle itiyorlar.

İrk ayrımı, emekçilere baskı yapmak için kullanılan başlıca araçlardan biridir. Ekonomik düzeyde, kadınların ırkçı süper sömürsü ve işçilere yapılan ulusal baskı, kapitalistlere on milyarlarca aşırı kâr sağlıyor ve bunlara tüm işçilerin ücretleri düşürülerek yeni milyarlar ekleniyor.

Militarizm ve silahlanma yarışı özellikle emekçi kesimlere acı darbeler indiriyor. 1986 mali yılı için 303 milyar doların Pentagon bütçesine ayrılması sosyal programlardan kesinti yapılacağı ve yoksullara yapılan hizmetlerde gerileme olacağı anlamına geliyor. Zenginliklerden en az yararlanan gruplardan – azınlıklar ve onlar arasında da en başta kadınlardan – sosyal kazanımların geri alınmasıyla yapılan kısıntılar çoğu kez ırkçı bir nitelik alıyor.

Savaş hazırlıkları için milyarlar harcanırken, sivil sektörde istihdamı artırmaya para ayrılmıyor. Fiilen terkedilmiş kasabalar ABD'de kırsal kesiminde yeniden bir özellik oldu: Tekeller kasıtlı olarak kâr getirmeyen sanayileri kapatıp sermayeyi denizaşırı yerlere kaydardıklarından halk buraları terk ediyor. Reagan'ın göreve başladığı ilk yılında işini kaybedenlerin sayısı 1,5 milyonun üzerine çıktı. Bugün yıldız savaşları pro-

jesi deliliği bile tahminen 30 milyar dolara mal oluyor – daha fazla iş yerini yok etmeyi tehdit ediyor. Kadınlar bu askersel harcamaların toplumsal yükünün esas ağırlığını taşıyorlar. Çünkü en büyük iş kaybı, kadınların işgücünün önemli bölümünü oluşturdukları alanlarda oluyor. Otel ve lokanta çalışanlarının yüzde 54'ünü, devlet ve yöresel hükümet çalışanlarının yüzde 51'ini ve tüketim maddeleri üreten sanayide çalışanların yüzde 42'sini kadınlar oluşturuyor.

Amerikan emekçilerinin geniş kesimlerinin kötüleşen yaşam koşulları çocukların durumuna olumsuz etkiler yapıyor. Kâr amacı gütmeyen bir özel grubun, Çocukları Koruma Fonu'nun hazırladığı rapora göre, Detroit'in bazı yerlerinde (daha çok Afrika kökenli Amerikalı çocuklar arasında) çocuk ölümleri oranı doğan her bir çocukta 33'ünü buldu. Bu oran, Latin Amerika'nın en yoksul ülkelerinden biri olan Honduras ile aynıdır.

Açlık, kapitalist toplumun bu yüz kızartıcı felaketi, «özgür dünya»nın en zengin ülkesi ABD'de de vardır. New England bölgesinde 1984 Şubat'ında araştırmalarda bulunan özel bir komisyon, toplumsal protestolara neden olmayan gizli yetersiz beslenme diye adlandırılan açlık da içinde olmak üzere insanların açlık çektikleri sonucuna vardı.

Şimdiki yönetim döneminde yoksulluk her yerde yayılıyor. Kasım 1984'te ABD Katolik Piskoposlarının Dini Mektubu, hükümetin kendi açıklamasına dayanarak, 35 milyon Amerikalının yoksul olduğuna işaret ediyordu. Gerçekte bu, yoksul olarak sayılması gerekenlerden 20–30 milyon daha eksik bir sayıdır. Yıllık yoksullaşma oranı 1968'den 1979'a kadar yüzde 14,7 den 11,7'ye inmiş iken, 1983 sonunda yüzde 15,2'ye çıkmıştır. Son beş yıl içinde yoksulluk içinde yaşayanların sayısı 9 milyon artmıştır. Dini Mektupta «kadınların aile reisi olduğu ailelerin yoksulluk oranı, şimdiki analı-babalı ailelerinkinden 6 kat fazladır. Çok sayıda kadın çalışıyor ancak, ücretlerinin düşüklüğü nedeniyle hâlâ yoksullar» deniyor.

ABD, hiç bir ulusal çocuk bakımı sistemine sahip olmayan dünyadaki iki sanayileşmiş ülkeden birisidir. (Diğeri Güney Afrika'dır).

Annenin emekçi olduğu – 3 yaşın altındaki çocukların yüzde doksanına sahip – 6 milyon aile, hiç bir hükümet yardımı olmaksızın çocuklarını idare etmek zorunda kalıyorlar.

Tekelci kapitalizmde insan haklarının ve kadınların eşitsizliğinin keskinleşmediği iddiasını tamamlamak için ABD'de kasabalarda ve kent merkezlerinde açıkta yaşayan, diğerlerinden daha çok ırkçılığın ve ulusal baskının acısını çeken üç milyon civarındaki evsiz insana bakmak yeter. Bütün bunlardan sonra, Washington'un öteki ülkelerde insan haklarının uygulanmasını izlemeye ve bu ülkelere nasıl davranmaları gerektiği konusunda dersler vermeye kalkışması tam bir maskaralık oluyor.

Daha önce, tekellerin ve burjuva propagandasının kadın hareketini yalnız «özel» kadın konuları ile sınırlama, onun politik ve sosyal çıkışını köreltme ve kapitalist dünyada iki kat, hatta üç kat ezilen kadınların politik aktifliğini azaltma çabalarına işaret ettim.

Ağır ekonomik ve politik bunalımlar döneminde, yığınlar kaçınılmaz olarak örgütlü eyleme doğru yönelmeye başladıkları zaman, burjuva çevreler onları silahsızlandırmak için çok çabuk davranıyorlar. Washington kadınların ilgisini yalnızca kişisel, ailevi ve duygusal sorunlara indirgemek istiyor. ABD yönetiminin kadın hareketi içindeki burjuva feminist eğilime sempati duymasında şaşılacak bir şey yoktur.

Feminist görüş, kadınları, kapitalist ülkede de, sosyalist ülkede de «ataerkilliğin» ezdiğini öne sürüyor. Bu nedenle şiddetin kökeninde emperyalizmin değil, (sosyal-ekonomik gerçek bir kanıttan yoksun olarak) «ataerkilliğin» ya da «erkek şovenizmi»nin bulunduğunu iddia ediyor. Kadınlar gerçekten mevcut emperyalist şiddete karşı savaşıacaklarına, «ataerkillik»den suçlu tüm erkeklere karşı yanlış tanımlanmış bir haçlı seferine katılsalar egemen çevreler için ne kadar iyi olurdu. Bu, besbelli ki kadın hareketini çıkmaza sokardı ve gericiğin bu kez de cinsiyete göre bölme isteğine hizmet eder, sınıfsal ve toplumsal konularda kafaları karıştırır ve son tahlilde kadınların kapitalist sömürüye karşı savaşımını zayıflatırdı.

Burjuva feminizmi sık sık, tekellere halkın parasının büyük bir kısmını kendine ayırma ve zenginlikleri üretenleri soyma olanağı yaratan emperyalist sisteme yönelik amaçlı eleştirileri geri püskürtmeye yarayan anti-komünist bir kılıf olarak kullanılıyor. Sınıflar üstü, tarihsel gerçeklere dayanmayan «ataerkil» tezi, emekçi kadınları gerçek düşman olan tekerci sermayeye karşı politik savaşımdan uzaklaştırmayı planlıyor. Sanayileşmiş kapitalist ülkelerdeki kadınların yaşamı, kadınların tam eşitlik amacıyla yönelik en büyük tehdidin tekellerin egemenliği olduğunu gösteriyor. Eğer burjuva feminist kavramlara karşı gelinmemiş olsaydı, kadınların sermayeye ve emperyalist savaş kışkırtıcılığına karşı net bir strateji geliştirme çabaları boşa çıkabilir ve kadın hareketinin tam eşitliğe giden gerçek yolun sosyalizm yolu olduğunu açıkça görmesi engellenebilirdi.

Kendi savundukları «depolitize» edilmiş kadın hareketini doğrulaması için Washington yetkilileri, sık sık feminist kavramları kullanıyor. Örneğin ailedeki şiddet konusunu öne çıkarıyorlar – ama gerçekten var olan böyle bir sorunun-kapitalist toplumda bir kural olan şiddetten kaynaklandığını eklemeyi unutuyorlar.

ABD yönetimi savaş ve barış konularıyla uğraşan bir kadın hareketine özel bir şiddetle karşı çıkıyor. «Kusturacak kadar barıştan söz edenler var ... bunlar barış ve silahsızlanma ile herşeyi çözmek istiyorlar.» Bir

dışişleri bakanlığı yetkilisinin Nairobi'deki Dünya Konferansı öncesindeki alaycı yorumu böyleydi.

ABD yönetiminin barıştan konuşulduğunda patolojik tepki gösterdiğini teşhis edenlerden biri de, Kadınların Barış ve Özgürlük İçin Uluslararası Birliği Genel Sekreteri Edith Ballantyne'dir. Ballantyne, Dünya Demokratik Kadınlar Federasyonu'nun yayın organı Women of the Whole World'-de Birleşik Amerika'nın denemelerin yasaklanmasına ilişkin geniş kapsamlı bir anlaşmaya katılmayı reddetmesinin ardında, denenecek daha çok silaha sahip olması yatıyor, diye yazıyordu. Ve şöyle diyordu: «Birleşik Amerika, halkıyla birlikte, hükümetlerin, yeni silahlarını denemeyi durdurması ve denemelerin yasaklanması anlaşmasına girmesi için Reagan yönetimine baskı yapmanın yolunu bulmamız gerekiyor.» SSCB, görüşmeler yapılırken, tüm denemelerin dondurulması önerisinde bulundu. Şu soruyu sormak gerekiyor: Silahlanma yarışını durdurmaya kim reddediyor?»⁽²⁾

Bu soru gittikçe daha fazla demokratik kadın, barış ve insan hakları örgütlerince yanıtlanıyor, ama halk hareketlerine yeni giren insanlar sorunun yanıtını anlamaktan hâlâ uzaktır. Dünya Demokratik Kadınlar Federasyonu'nun son genelgelerinden birinde şöyle deniyor: «Kadınların barış savaşımına katılımının çok daha yığinsel olmasını sağlamak için, savaş karşıtı harekete katılan kadınlar arasında barışa yönelik tehdidin nereden geldiğinin daha iyi anlaşılması için, önyargıları kırmak ve barış için harekete geçen değişik politik güçler arasında karşılıklı anlayışa katkıda bulunmak için yapılması gereken daha çok şey vardır.»

1984 yılı güzünde Washington'da toplanan Kadınların Nükleer Savaşı Önleme Ulusal Konferansı'nda barış için politik eylem konusu başa alınmıştı. Bu, nükleer bir savaşın önlenmesi için eylemlerin saptanması ile ilgili kadın liderlerinin ilk toplantısıydı. Ulusal Kadın Örgütü'nün eski başkanı ve Gender Gap Projesi'nin kurucusu Eleanor Smeal, «ilk işimiz» dedi, «silahlanma yarışına san vermek için hareketimizde bir politik odak oluşturmaktır. Eğer kamu politikasının değişmesini istiyorsanız, politikaya giriniz.»⁽³⁾

Çok açık ki, Onyıl değişik ulusları ve sosyal-ekonomik sistemleri temsil eden kadınların barış ve toplumsal ilerleme için politik eyleme girmesini daha güçlü teşvik etti. Aynı zamanda uluslararası kadın hareketinin politik bilincini yükseltti ve onun ulusal örgütleri, birlikleri ve gruplarıyla daha eşgüdümlü eylem yapmasını sağladı.

Örneğin Kuzey ülkeleri demokratik, ilerici ve komünist kadın örgütlerinin bir koalisyonu tarafından yönlendirilen 1984 Stockholm-Moskova-

⁽²⁾ Women of the Whole World, 1984, № 4.

⁽³⁾ Defence Monitor, Women's Conference to Prevent Nuclear War – Center for Defence Information, 1984, № 8.

Washington barış yürüyüşleri, Avrupa ve Amerika'daki barış gösterileriyle birleşti ve bunların içeriğini zenginleştirdi. Yürüyüşe katılanlardan çoğu, nükleer savaşa ve barış hareketine karşı SSCB'nin ve ABD'nin izledikleri politikanın taban tabanazıt olduğunu ilk elden öğrendiler. ABD yönetimi onları hor görerek, önem vermez ve tüm barış hareketini komünistlikle suçlarken, Sovyet başkentinde barış savaşımının kahramanları olarak karşılandılar.

Greenham Common (İngiltere), Seneca Falls (ABD) ve Comiso (İtalya) kadınların kararlı roket karşıtı protestoları, kadınların bütün barış hareketlerinde ve Güney Afrikalı, Asyalı ve Ortadoğulu kız kardeşleri adına katıldıkları dayanışma eylemlerinde öncü rol oynamaları, yığınların politik bilinç düzeyinin yükselmesine yardım ediyor. Birleşik Amerika'da ilk kez Nisan 1985 gösterilerinin belgelerinde nükleer savaşa karşı ve silahlanma harcamalarının azaltılması için talepler, Orta Amerika'ya karışma ve saldırıya, Güney Afrika'daki apartayd'a ve ülkemizde ırkçılığa son verilmesi çağrısıyla birleştirildi.

Açıktır ki, ülkemizde hâlâ savaş tehdidinin emperyalist kaynağı konusunda kafaları karışık olan ve sermayenin tahakkümü konusunda henüz tavır almayan pek çok kişi vardır. Emperyalist propagandadan etkilenen pek çok kişi, sosyalist sistemin sınıfsal niteliğini ve öncü sosyalist ülke Sovyetler Birliği'nin barışçı ve ilerici politikasını yanlış anlıyor. Bu, kadın hareketinin ve işçi sınıfının militan savaşçıların ortak eyleminin ilerlemesini engellemektedir. ırkçılığın ve antikomünizmin ortadan kaldırılmasını barış savaşımıyla bağlayan somut savaşım, emperyalist yanlış bilgilendirme faaliyetlerinin sonuçlarını aşmada ve emekçilerin güçlü bir sınıfsal dayanışmasını kurmada etkin bir araçtır.

Kapitalist ülkelerde kadınlarla erkeklerin sınıfsal yönelimli ortak eylemi on yıl boyunca önemli bir ivme kazandı. Grevdeki Batı Alman çelik işçileriyle, İngiliz maden işçileri ve sendikacılarıyla, Güney Afrika, Şili ve El Salvador'daki diğer emekçilerle uluslararası dayanışma eylemleri hatırlanmalıdır. Bu eylemler işçilerin işsizlik sorununu çözmek, çalışma ve yaşama koşullarını iyileştirmek için bütün ülkelerdeki emekçilerin birliğinin gerektiğini gittikçe daha iyi anladıklarını kanıtlıyor. Uluslararası emekçilerin tümünün yaşam koşullarını kötüleştirmek için bir ülkedeki işçileri öbür ülkedeki işçilere karşı kışkırtma yeltenişlerini, yalnızca eşgüdümlü eylemler boşa çıkartabilir.

Kadın hareketinin politize olma eğilimini güçlendirmek ve kapitalist, gelişmekte olan ve sosyalist ülke emekçi kadınları arasında daha güçlü uluslararası dayanışma bağları kurmak gerekiyor. Barış istemini, ulusal bağımsızlık ve hangi ırktan olursa olsun, sermaye dünyasında ezilen herkesin tam eşitliği istemleri ile daha sıkı bağlamaya çalışmalıyız.

Kadın Onyılı'nın sonuna geldiğimiz bu yıl, Onyılın eşitlik, kalkınma, ba-

rış amaçları arasındaki bağını açıkça ortaya koyuyor. Barış savaşını en ne geçmiştir, çünkü toplumlar yaşam için gerekli olan ne varsa kısıntıya uğratan askersel harcamaları yüklendikçe, silahlanma yarışı insanlığın geleceğini tehdit ettikçe, ne ekonomik, ne sosyal ne de kadınların eşitliği alanında bir gelişme sağlanabilir. Tüm kıtalardan milyonlarca kadının en güçlü kollarından birini oluşturdukları barış hareketine üstün bir çabayla katılmaları bu yüzdendir. Barış güçleri güvenle saldırgan emperyalist politikaların ve savaşın nn kesebilir ve yeryüzünde yaşamı koruyabilir.

Küba komünistlerinin ilk partisi

16 Ağustos Küba halkının ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımı tarihinde önemli bir gündür. 60 yıl önce bugün ülkede ilk Marksist-Leninist parti kurulmuştur.

Küba işçi sınıfının ilk devrimci partisine karşı olan büyük ilgi, partinin Küba'nın yaşamında son derece önemli olan olay ile, 1 Ocak 1959'da zafere ulaşan Küba devrimi ile bağından dolayıdır. Kardeş Latin Amerika halklarının bağımsızlık ve ilerleme için verdikleri yüzyıllık savaşımında bir dönüm noktası olan Küba devrimi, Latin Amerika'daki tüm ulusların ortak düşmanı, uluslararası gericiliğin ve militarizmin ana gücü olan ABD emperyalizminin yurdumuzdaki ezgisine son vermekle kalmadı, aynı zamanda Batı yarıküresine sosyalizmi de getirdi. Devrim, çok kısa bir süre içinde insanın insan tarafından sömürülmesine son verdi, Küba halkının etkin bir biçimde dile getirdiği iradesine uygun olarak işçi sınıfı, partisi ve Marksist-Leninist ideolojinin öncülüğünde sosyalist toplumun kuruluşuna başladı.

Tüm bu başarıların elde edilmesinde, Küba'daki devrimci proletaryanın ilk politik örgütünün faaliyetlerinin önemi nedir? Bu ilk örgüt ile şu anda ülkeyi yöneten parti arasındaki süreklilik nerede yatıyor? Sağ ve «sol» revizyonizmin yurtdışındaki temsilcilerinin Marksizm-Leninizmi çürütme çabaları arasında bu konudaki tarihsel gerçeği çarpıtma girişimi de bulunuyor. Küba Komünist Partisi'nin ilk kongresine sunulan raporda belirtildiği gibi gerçek şudur: «Utkan Ekim Devrimi'nin etkisi altında Balino ve Mella'ların (!) zamanında, o muhteşem günlerde faaliyetlerine başlayan komünistlerin sabırlı aydınlatma çalışmaları, deneyimleri ve bir örnek oluşturmaları Marksist-Leninist düşüncenin öylesine yayılmasını sağladı. Böylece Marksizm-Leninizm, politik bilinci uyanmaya başlayan çoğu genç insanlar için çekici bir öğreti oldu. Devrimci kitaplar ve ya-

(!) Carlos Balino (1848–1926); 1982'de Jose Marti ile birlikte, İspanyol sömürge boyunduruğuna karşı bağımsızlık savaşı veren Küba Devrimci Partisini kurdu. Julio Antonio Mella (1903–1929): Küba ve Latin Amerika gençlik ve işçi sınıfı hareketi lideri. Küba komünistlerinin partisinin kuruluşuna aktif olarak katıldı. J. A. Mella'nın girişimi ile Üniversite Öğrencileri Federasyonu, Sovyetler Birliği için destek sesini yükselten ve işçi üniversitesi merkezinin (daha sonra Jose Marti Üniversitesi adını aldı) kurulması görüşünü ileri süren bir kongre topladı. Öğrenci hareketi sendikal hareket ile bağlıydı. Böylece Marksist görüşlerin üniversite çevresinde yayılması kolaylaşıyordu ve daha sonra 26 Temmuz Hareketi'nin birçok lideri ortaya çıktı. Öğrenci kitlesi üzerinde en büyük etkisi olan bir kişi de gene İspanya iç savaşı döneminde savaşta ölen kahraman Kübalı komünist Pablo de la Torriente Brau idi.

yınlar ... tarihsel olaylarda rol oynadılar. Halkın kendisi birgün Marks, Engels ve Lenin'in öğretisindeki derin gerçeklerin farkına varmak zorundaydı. Bu arada yeni devrimciler bu öğretiyi yorumlama ve ülkenin somut, sosyal koşullarına uyarlama görevi ile karşı karşıyaydılar. Bu görev yeni komünistlerin üzerine düştü, çünkü önyargıların ve emperyalizmin kolluk kuvvetlerinin hüküm sürdüğü toplumumuzda onlar, ilk komünist partimizin büyük devrim savaşçıları gibi büyük yalıtılmayı ve sürekli koşuşturmaları yaşamak durumunda kalmamışlardı.»⁽²⁾

Daha başlarda, Machado zulmü Küba'da doruğundayken ve kapitalist dünyada faşizm iktidara gelme girişimi içindeyken ilk parti yasa dışı ilan edildi, yöneticileri tutuklandı. Balino, yargılanması için hazırlıklar sürerken 1926'da öldü. Üç yıl sonra diktatörlük ve ABD emperyalizmi tarafından gönderilen ajanlar Meksika'da Mella'yı öldürdüler.

Ama acımasız baskılara karşı parti savaşıyor, büyüyor, işçilerin, köylülerin, kent orta katmanlarının sempatisini ve güvenini kazanıyordu. Partinin, başında Ruben Martiner Villena'nın⁽³⁾ bulunduğu savaşımı, tüm halkın devrimci eylemleri ve emekçi halkın yaptığı genel grev 1933'de Machado diktatörlüğünün alaşağı edilmesini sağladı. Ama onun yerine geçen hükümet ABD emperyalizminin, Latinfundistlerin ve şeker üreticilerinin çıkarlarına boyun eğerek halk devrimine ihanet etti. Komünist partisi yasa dışı kalmaya devam etti.

Fidel Castro şöyle diyor: «1933'den sonra parti safları genişlemeye devam etti. İspanya'da iç savaş çıktığı zaman bu parti enternasyonalist ilkelere sıkı sıkıya bağlı kaldı ve İspanya Cumhuriyetini savunmak için hemen hemen bin kadar savaşçısını İspanya'ya gönderdi ve böylece de anayurdumuzun tarihine proleter enternasyonalizminin en seçkin sayfalarını yazdı».⁽⁴⁾

Küba'da demokrasi hareketinin gelişmesi ve Küba komünistlerinin Komünist Enternasyonal tarafından geliştirilen faşist gericiliğe karşı birleşik cephe taktiklerini yaratıcı bir biçimde uygulamaları, örgütün 1938'de legale çıkmasını sağladı. 1940'da ondan kısa bir süre önce oluşmuş olan Devrimci Birlik ile birleşti. Bu birleşme Marksist-Leninist ideolojik ve örgütsel ilkeler temelinde gerçekleşti. Devrimci Komünist Birlik adını alan bu yeni parti, kurucu meclis seçimlerine başarılı bir şekilde katıldı. Bu meclisin oluşturulmasında komünistlerin çıkar gözetmeyen savaşımının önemli katkısı olmuştur.

1944'de Sovyetler Birliği'nin öncü rolü oynadığı halkların faşizme karşı savaşımının etkisiyle oluşan koşullar, Küba'daki ulusal reformist politik

(2) Primer Congreso del Partido Comunista de Cuba. Informe Central, Havana, 1976, s. 26.

(3) Ruben Martines Villena (1899-1934) politik önder, yayıncı ve Küba'da komünist ve işçi sınıfı hareketinin aktif bir üyesi.

(4) Ediciones OR, Temmuz-Eylül 1975, Havana, s. 76.

grupların içinde bulundukları bunalımı ve emekçi halkın geniş kesimleri arasında sosyalist bilincin genel yükselişini gözönüne alınarak partinin ismi yeniden değiştirildi ve Halk Sosyalist Partisi oldu.

Batista 1952'de gerici darbeyi gerçekleştirdiğinde, Halk Sosyalist Partisi, devrilen hükümet komünistlerin birçok yöneticisinin ve üyenin ölümüne neden olan canice baskılar yapmış olmasına karşın, anayasal sistem ve kişi özgürlükleri için destek çağrısı yaptı. Parti durumu büyük bir açıklıkla görerek ve uzak görüşlülükle hareket ederek askersel iktidarın kanlı karakterini açığa vurdu, sorunu derinlemesine analiz ederek ortaya çıkan despotluk rejiminin emperyalizm yanlısı, halk düşmanı, işçi düşmanı ve antiulusal özünü gösterdi. Parti tüm halkı birleşmeye ve diktatörlüğe karşı savaşıma çağırdı.

Diktatörlüğü devirme savaşımı sırasında, Monkada kışlası 26 Temmuz 1953'de ele geçirildi. Örgütçüleri ve yöneticileri olan Fidel Castro'nun değişikle baskının başını çeken «Genç Komünistler» kuşağı, devrimi başarılı sonuca ulaştırdı.

Küba Komünist Partisi'nin Birinci Kongresinde belirtildiği gibi, «Bu yalnızca 26 Temmuz hareketi sayesinde olmadı». İşçi sınıfımızın en iyi temsilcilerini birleştiren Marksist-Leninist parti, zaferi, uğrunda canlarını veren evlatlarının kanı pahasına kazandı. Devrimci Direktörlük savaşçıları büyük kahramanlık gösterdiler. Örneğin, 1957'de başkanlık sarayını ele geçirdiler ve ayaklanmaya aktif olarak katıldılar. İşte bizim şanlı Komünist Partimizin böylesi kaynakları vardır.»⁽⁵⁾

Küba devriminin önderinin, proletaryanın ilk devrimci örgütünün kuruluşunun 50. yıldönümünde belirttiği gibi, bu örgüt ilk günden bu yana doğru bir çizgi izlemiştir ve bu sayede emekçi halk birçok istemini yerine getirebilmiş ve milyonlarca Kübalıyı saran ortak bir dava haline gelen ulusal ve sosyal kurtuluş savaşı bayrağı Küba üzerinde dalgalandırmıştır.

Terör, tutuklamalar, ideolojik baskı, kara çalmalar, hiçbiri Küba komünistlerini ilk partisini yozlaştıramadı. Onlar gerek illegal koşullar deyken, gerekse tutukluken tutarlı devrimcilerdi. Parti legale çıktığında, üyeleri devlet yönetiminde çeşitli görevler aldığında, sendikaları yönettiklerinde de namuslu ve tutarlı devrimciler olarak kaldılar ve tüm etkinliklerin en önünde yer aldılar.

Fidel Castro şöyle dedi: «Bu parti işçi sınıfımızı, halkımızı bilinçlendirmek için olağanüstü çalışmalar yaptı. Sahte Cumhuriyet döneminde emekçi halk, köylüler ve tüm halk çıkarına olan ilerici yasalar, uygulamalar ve önlemler ilk Küba Komünist Partisi'nin zorlu çabaları ve savaşımı sonucu elde edildi.»⁽⁶⁾

⁽⁵⁾ Primer Congreso del Partido Comunista de Cuba, s. 29.

⁽⁶⁾ Edicioner OR, Havana, Temmuz-Eylül 1975, s. 76.

İlk Marksist-Leninist örgüt, yöneticilerinin açıkça ve özeleştirisel bir şekilde kabul ettiği yanlışlar da yaptı ve düzeltmek için adımlar attı. Ama parti tarihi boyunca tek bir ihanet, politik konumlarını kendi kişisel çıkarlarına uyduran oportünistlere tek bir ödün verme durumu olmamıştır.

Emperyalizm yanlısı diktatörlük döneminde üye sayısı 100'den az olan partinin yine o dönemde şekillenen ülküleri, 34 yıl sonra emperyalizmin hizmetinde olan başka bir diktatörlüğün yıkılmasıyla utkuya ulaştı.

Fidel Castro'nun belirttiği gibi, «Batista diktatörlüğünün 1 Ocak 1959'da Küba devrimcileri tarafından alaşağı edilmesinden sonra ana savaş, Küba devrimini çöktürmeye çalışan ABD emperyalizmine karşı savaş hâlâ önümüzde duruyordu. Ama aynı ölçüde güç bir başka savaş daha vermek zorundaydık: Onyıllar boyunca, her yolla kafalara yerleştirilen önyargılara ve antikomünizme karşı savaş. Emperyalizme, antikomünizme, gerici fikirlere, Domuzlar Körfezi'nin paralı askerlerine, Escambray haydutlarına ve CIA'nın sabotajcılarına karşı son savaşta çeşitli örgütlerden devrimcilerle birlikte savaştık. Başlangıçta yalnızca eylemlerimiz arasında eşgüdüm sağladık: Birlik sonradan geldi. Ama Marksizm-Leninizm ilkeleri temelinde birleştik.» (7)

Bu ilkeler Küba'da ebediyen utkuya ulaşmıştır. Bu ilkeler, Küba komünistlerinin ilk partisinin şehit düşen kahraman üyeleri için dikilen en iyi anıttır.

Blas Roca
Küba Komünist Partisi
MK Politik Büro Üyesi

(7) Agy., s. 79.

Çalışma hakkı güvence altındadır

Emperyalist «haçlı»lar barış, demokrasi ve sosyal ilerleme güçlerine karşı, reel sosyalizmin özellikle yoğun saldırılara hedef olduğu keskin bir propaganda savaşı yürütüyorlar. Amaçları sosyalist topluluk devletlerinin birlik ve beraberliğini aşındırmak, bozmak ve yeni sosyal sistemin temel üstünlüklerini karalamaktır.

Bunlar boş çabalardır. Dünyanın ilk işçi ve köylü devletinin sahneye çıkmasından bu yana geçen 70 yıldan az bir zaman içinde tarih, bilimsel sosyalizmin fikirlerinin karşı konulmaz olduğu olgusunu tekrar tekrar ortaya koymuştur. Pek çok ülkede halklar, insanın insan tarafından sömürülmesini ve kölece eşitsizliği, yoksulluğu, haklardan yoksunluğu ve baskının her türlüünü reddeden sosyal adaletin yüce ilkelerini şimdiden hayata geçirmişlerdir.

Kapitalizmin vahşi uygulamalarının tam tersine, bu halklar sosyalist yaşam biçimini kurmuşlardır ve sürekli olarak geliştirmektedirler. Bu, emeğin karşılığını veren iş hakkı güvencesi, toplumun insana beşikten mezara kadar gösterdiği ilgi, manevi kültüre geniş bir ufuk, kişinin onur ve haklarına saygı ve emekçi halkın yönetime katılımının düzenli olarak artırılması gibi sağlam değerleri olan bir yaşam tarzıdır.

Sosyalizmde çalışma hakkı üzerine yapılmış olan aşağıdaki çözümsel inceleme Sovyetler Birliği ile Avrupa'daki öteki sosyalist topluluk ülkelerine ilişkin olgular ve sayılara dayanmaktadır.

HERKESE İŞ

Sosyalizmde büyümüş ve yetişkinler safına girmiş hiç kimse hiçbir zaman bir iş bulamama sorunuyla karşılaşmamıştır. Çalışma hakkı, bir başka deyişle yaptığı işin niteliğine ve niceliğine göre ücretle iş elde etme hakkı yasalarda yazılıdır. Dahası bu, gelişmiş sosyalizm aşamasında, elbette toplumsal gereksinimlerde göz önünde tutularak, kişinin kendi eğitime, becerisine, mesleki uzmanlığına, eğitimine uygun bir uğraş ya da meslek seçme hakkıyla geliştirilmiştir.

Konu elbette yasal düzenlemeler düzeyine indirgenemez, çünkü gerçek durumu yansıtmak ve ortaya koymak için belirli nesnel koşullara dayandırılmalıdır. Nüfusun istihdamının doğası, boyutu ve varolan iş olanakları her yerde üretici güçlerin gelişmesiyle ve — onunla aynı derecede

önem taşıyan – toplumun sosyal karakteriyle, yani sosyal sistemiyle belirlenir.

Marks görece nüfus fazlasının ve işsizliğin kapitalist üretim biçiminin temel çelişkisinden kaynaklandığını, bu nedenle yalnızca temel üretim araçlarının üzerindeki toplumsal mülkiyetin kurulmasıyla işsizliğin ortadan kaldırılmasını ve çalışabilir nüfusun toplumsal olarak yararlı emekte tam istihdamını olanaklı ve zorunlu kılacak gerekli koşulların yaratılacağını göstermiştir.

Sosyalizmde tam istihdam olanağı nesnel olarak toplumun her üyesinin iş bulabileceği olgusundan kaynaklanır. Çünkü sosyalizmde üretim araçları bir bütün olarak toplumun mülkiyetindedir. Tam istihdam, aynı şekilde, işçi sınıfının ödenmemiş emeğinin sırtından geçinen sömürücü toplumsal grupların olmaması nedeniyle de bir nesnel gerekliliktir. Toplumun çalışabilir durumda olan her üyesi çalışmalıdır: Üretime doğrudan ya da dolaylı katılım olmadan, tüketime de katılamaz. Basitçe söylesek, işlemeyen dişlemez.

Tam istihdam için varolan nesnel potansiyel elbette otomatik olarak gerçekleşmez, çünkü bu ekonomik gelişmenin değişik etmenlerini göz önüne alan ve yeniden üretim sürecini dengeli bir biçimde yöneten uygun bir ekonomik politikayı gerektirir. Öte yandan, dünyadaki sosyalist kuruluşluk deneyimi sırasında ortaya çıktığı bilinen bir durum olan («emek arzıyla», «talebinin» dengelenmesinde, yani istihdamın açısıyla (iş sayısı) nüfusun çalışabilir bölümünün büyüklüğü arasında, karmaşıklıklar çıkması olasıdır.

Şimdi tarihin ışığında bir pratığe bakalım. Rusya'da 1917 devriminden önce işsizlik, işçi sınıfının önemli bir bölümünü etkiliyordu ve ülkenin önde gelen sanayi merkezlerindeki işsiz sayısı yalnızca 1913'te 500 bine ulaşıyordu. Ekim Sosyalist Devrimi'nden sonra emperyalistlerin müdahalesinin ve iç savaşın neden olduğu ekonomik kayma nedeniyle on yılı aşkın bir süreyle işsizlikte bir artış oldu. Kentlerde yaklaşık 1,75 milyon kayıtlı işsiz bulunduğu 1929'ların başında işsizlik tepe noktasına ulaştı. Tarımdaki nüfus fazlası çok zor bir sorunu oluşturuyordu, çünkü gizli işsizliğin bu biçimi 8–9 milyon topraksız ve az topraklı köylüyü, yani kırdaki çalışabilir nüfusun kabaca yedide birini etkiliyordu.

İşsizlik İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra sosyalist yola giren bir dizi Avrupa ülkesinde de yaygındı. 1930'ların sonlarında gizli işsizlik Bulgaristan'da 1,2 milyon, Macaristan'da 800–900 bin, Polonya'da 5 milyon ve Romanya'da 3 milyon insanı etkiliyordu. Bu sorun ancak ekonomik ve toplumsal kökleri sökülürse, temel üretim araçları toplumsallaştırılırsa, ülke endüstrileştirilirse, tarım kooperatifleştirilirse ve ekonominin sosyalist sektörü hızla geliştirilebilirse kökten çözümlenebilirdi.

Her ülkede özgün tarihsel ve ekonomik koşullardan kaynaklanan kimi

farklılıklara karşın sosyalist devletler, istihdamı, emekçiler kapitalizmin en lanetli mirasından biri olan işsizlikten kurtulana kadar düzenli olarak artırdılar. SSCB'de bu, rekor bir süre içinde yapıldı. Kentlerdeki işsizlik 1930'ların sonlarında yokedildi ve hemen ardından tarımdaki nüfus fazlası da ortadan kaldırıldı. Avrupa'daki öteki sosyalist topluluk üyesi ülkelerde de benzer süreçler hızlı bir seyir izledi.

Ekonomik gelişme, pratikte, tam istihdamın sağlanabilmesi için bir dizi ekonomik ve sosyal önkoşulun gerçekleştirilmesinin zorunlu olduğunu gösterdi. Bu sorunun kesin çözümünün temelini, ulusal ekonominin sosyalist devlet ve kooperatif sektörü oluşturur ki, istihdam edilen nüfusun SSCB ve Bulgaristan'da tümü, Çekoslovakya ve Macaristan'da yaklaşık tümü, DAC'da %96'dan fazlası ve Polonya'da yaklaşık %94'ü bu sektörde çalışır. ⁽¹⁾

Görüldüğü gibi çalışabilir nüfusun tam istihdamı sosyalist ekonomik sistemin nesnel bir yasasıdır. Üretici güçler geliştikçe ve üretim ilişkileri ilerledikçe, bu yasa daha da derinliğine işler. Birincisi, istihdam açısından ekonomik olarak giderek daha elverişli bir yapı biçimlenmiştir, bunun ekonomik rasyonellik derecesi artmıştır ve emek kaynaklarının gittikçe daha etkin kullanılması yönünde bir gidiş vardır. İkincisi, çalışabilir nüfusun genel kültür ve beceri düzeyi yükseldikçe işe karşı tutum da değişir, Çünkü koşullardan biri olarak el işinin, beceri gerektirmeyen zor işlerin adım adım azaltılmasıyla toplumsal olarak yararlı emek, artan ölçüde her insanın birincil yaşamsal istemi haline gelir.

Kapitalizmin hiçbir zaman ulaşabilme umudu taşımadığı çalışabilir nüfusun tam istihdamı, sosyalizmde sağlanmıştı ve bu bilimsel ve teknik devrim sayesinde gerçekleştirilirken, burjuva «demokrasisinde» milyonlarca emekçi işsizliğe ve yoksulluğa itiliyor. Bazı «temel» sanayi dallarında kapitalist rasyonalizasyonun yapıldığı ve tekellerin işçi sınıfının sosyal kazanımlarına karşı saldırılarının en şiddetli olduğu 1970'lerin sonu ve 1980'lerin başındaki bunalım süreçlerinin etkisiyle, hizmet sektörünün emdiği kapasite genel olarak azalırken üretimdeki istihdam da düşmüştür. Kimi sayısal verilere bakalım: 1980'den 1984'e kadar Fransa'da iş yeri sayısı resmi olarak 539 bin düşmüştür. Benzer eğilimler tüm gelişmiş kapitalizm bölgesinde görülüyor. Pekçok görece «şanslı» kesimlerinde bile, işsizlik çalışabilir nüfusun %5-6'sının üstüne çıkmıştır, bu artık kritik olarak kabul edilen bir noktadır. İşsizler ordusunun artık ayda 10.000-15.000 ⁽²⁾ arttığı İngiltere'de işsizlik %13'ün üzerindedir, İtalya ve Belçika'da %14 ve Hollanda'da %18 (1984 baharında'dır). Bunlar şimdi öteki bazı kapitalist ülkelerin de tırmandığı «tepeler»dir.

⁽¹⁾ Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma konseyi üye ülkeleri istatistik Yıllığı, 1984, Moskova 1984, s. 367.

⁽²⁾ International Herald Tribune, 1-2 Haziran 1985.

*İleri gelen kapitalist ülkelerde işsizlik
(Çalışabilir nüfusa ‰'si)*

	1970	1975	1980	1985
ABD	5,0	8,3	7,0	7,3
Kanada	—	6,9	7,5	10,9
İngiltere	2,2	4,7	7,0	13,1
İtalya	3,1	5,8	7,4	12,8
Fransa	1,2	4,1	6,3	10,3
FAC	0,8	3,6	3,0	9,4
Japonya	1,1	1,9	2,0	2,4

Kaynaklar: Ulusal istatistikler: Economist, 8 Haziran 1985, s. 99.

Kapitalist toplumun insanlık dışı toplumsal yapısının karşı çıkılmaz kanıtı, yalnızca gelişmiş kapitalist ülkelerde şu anda 32 milyon işsiz bulunmasında ifade buluyor. (Bu sayı artık umudunu kaybederek iş bulma kurumuna adını yazdırmaktan vaz geçmiş olan milyonları ve yetişkinlik yaşamına uzun ve çoğu kez umutsuz bir iş arama süreciyle adım atan genç insanları kapsamamaktadır.)

HERKESE YAPTIĞI İŞE GÖRE

Emeklerinin karşılığı sosyalist toplumların üyelerinin gelirinin temelini oluşturur. Çalışabilir nüfusun tam istihdamına erişilmesi, her şeyden öte, bu gelirleri güvence altına alan ve sürekli yükselten sağlam bir temelin yaratılmış olmasının ifadesidir. Sovyetler Birliği'nin tek sosyalist devlet olduğu İkinci Dünya Savaşı öncesindeki döneme bakalım: İşsizliğin bertaraf edilmesi ve daha kısa çalışma günüyle kişi başına düşen gerçek ortalama gelir 1940'da, 1930'a göre, sanayi ve inşaatta çalışan işçiler için ‰ 170 ve tarımdakiler için ‰ 130 artmıştır.

Savaş nedeniyle Sovyet halkının sosyal ilerlemesi yavaşladı ve bazı alanlarda geri kaldı. Bu, yaşam düzeyinde ve savaş sonrası büyüme hızında olumsuz bir etkisi olan çok büyük insan gücü ve kaynak kaybının karşısında son derece doğaldır. ⁽³⁾ 1945'te, savaş öncesi 1940 yılındakine göre SSCB'nin ulusal geliri yüzde 17, tüketim mallarının sanayi üre-

⁽³⁾ Bak «BSS» – «YENİ ÇAĞ», Sayı 5, 1985, s. 116.

timi yüzde 41, gayri safi tarımsal üretim yüzde 40 ve devlet ve kooperatif perakende ticareti yüzde 57 düşüktü.

Bu, savaşın tahribatını onarmak için yapılan büyük masraflar olmasaydı Sovyet halkının yaşam düzeyinin daha yüksek olacağını ortaya koyuyor, ancak buna karşın Sovyet halkının refah düzeyi yine de büyük ölçüde artmıştır: 1970'de 1940'a göre sanayi ve büro işçilerinin kişi başına düşen reel gelirleri yüzde 190 ve kollektif çiftliklerde reel gelirler yüzde 370 artmıştır.

Savaş sonrasının gelişme tablosu Avrupa'daki öteki sosyalist topluluk üyesi ülkelerde de benzerdir. Bunun bir göstergesi de ücret artışlarıdır. 1960'dan 1983'e kadar ulusal ekonominin sosyalist sektöründe çalışan sanayi ve büro işçilerinin ortalama aylık ücretleri Bulgaristan'da yüzde 170, Macaristan'da yüzde 210, DAC'da yüzde 100'e yakın, SSCB'de yüzde 130 ve Çekoslovakya'da yüzde yüz arttı.

Sosyalist ülkelerdeki sanayi ve büro işçileri, ücretlerinin dışında ayrıca sosyal tüketim fonundan (sosyal sigorta primlerine, emeklilik maaşlarına, çeşitli yardımlara, burslara, parasız eğitim ve sağlık hizmetlerine, parasız kreş ve bakım evlerine giden vs. ulusal gelirin bir bölümü) para almakta ve yarar sağlamaktadır. Bu paralar ve yararlarla birlikte sanayi ve büro işçilerinin ortalama aylık gelirleri, ücret göstergelerinin çok daha üzerindedir. SSCB'de 1983'te ücretler 182 rubleyken, işçilerin gelirleri 254 rubleydi. Ek olarak devlet okul, sağlık kurumları yapımı, kültürel ve günlük kolaylıkları için aile başına yılda 300 rubleden fazla harcama yapmaktadır. (4)

Sosyalist yaşam biçimindeki gelişme bir bütün olarak emek, üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti üzerinde temellendiği için toplumun artan türdeşliğiyle, yani sınıflar ve toplumsal gruplar arasındaki farkın tedricen giderilmesiyle çok yakından bağlıdır. Bu elbette emeğin farklı nitelikleri – ve böylece emeğin karşılığının verilmesi – bakımından ve emekçi

(4) Kuşkusuz bu ülkelerde nüfusun gerçek gelirin her yerde aynı şekilde büyümeye devam ettiğini sanmak doğru değildir. Çünkü bu ülkelerin ekonomik durumları yalnızca iç etmenlerden değil, şüphesiz ki dış etmenlerden de etkilenir (Bazıları daha çok bazıları daha az). Bu dış etmenler arasında dünya kapitalist ekonomisinin bunalım olgusu ve dünya pazarındaki gerginlik durumu vardır. Bunlar bu ülkelerin dış ekonomik ilişkileri üzerinde ve bunun sonucu olarak da toplumsal programların yaşama geçirilmesi üzerinde kaçınılmazlıkla etki yapıyor ve bu yüzden yaşam düzeyinin yükselmesi kimi noktalarda gelişmiş kapitalist ülkelerdekinden hâlâ geride kalıyor. Böylece gerçek gelirlerin büyümesi dalgalanma eğilimi göstermektedir. Ancak uzun dönem içindeki toplam eğilim ve pek çok sosyalist topluluk ülkelerinde emekçi yığınların yararlandıkları yaşam düzeyi ve bunun kalitesi biliniyor.

halkın değişik grupları ve nüfusun tabakalarının yaşam koşulları bakımından tam bir türdeşliğinin var olduğu anlamına gelmez. Buradan çıkan sonuç şudur: Dağıtım ilişkilerinin düzenlenmesi, sosyalist yaşam biçiminin pekiştirilmesinde ve sosyalizmin temel ilkesinin ikinci bölümü olan «herkesten yeteneğine göre, herkese yaptığı işe göre»nin gerçekleştirilmesinde son derece önemli bir etmendir, böyle olmalıdır.

Bu sorun sosyalizmin ekonomik yasalarının bütün kompleksleriyle ilişkilidir ve kısa bir incelemede bunun ne kadar zor ve çok yönlü olduğunu göstermek olanaklı değildir. Dağıtım ilişkilerinin bir bileşeni olan ücretler alanında iki uzun erimli eğilimin varolduğuna işaret etmekle yetinelim: Bunlardan birincisi, beceri gerektirmeyen ya da az beceri gerektiren işleri yapan düşük ücretli işçilerin sayısı ve payı azaldıkça farklılaşmanın da azalmakta olmasıdır. İkincisi ise, yapılan işin artan karmaşıklığı ve sorumluluğu sonucu büyüyen farklılaşmadır.

Bu ikinci eğilim, sosyalist topluluk ülkelerinin komünist ve işçi partilerinin izlediği üretimin her yolla yoğunlaştırılması stratejik doğrultusuna bağlı olarak yükselmektedir. Örneğin SBKP Merkez Komitesi Nisan 1985 Plenumu «Dağıtım mekanizmasından mekanik bir eşitçi mekanizmanın, hak edilmemiş gelirin ve toplumumuzun ekonomik normlarına ve ahlaksal ülkülerine ters düşen herşeyi temizlemek ve her bir işçinin ve kollektifin maddi koşullarının doğrudan kendi yaptığı işin sonuçlarıyla bağlı olmasını sağlamak»⁽⁵⁾ için etkin önlemler alınmasının gerekli olduğunu vurguladı.

Dağıtım mekanizmasının, herşeyden önce de bunun anahtar unsuru olan ücretlerin daha etkin kullanımı görevi elbette bir gecede ortaya çıkmamıştır. Çünkü bu, sosyalist yaşam biçiminin yerleştirilmesi ve geliştirilmesi için şimdiye kadar başarılmış olanların temelinde emeğin karışılığının verilmesi ilkesini daha da iyi hayata geçirmeyi içermektedir. Gerçekte bu konuda çok şey başarılmıştır. 1961'den 1963'e kadar EYK ülkeleri toplu olarak ele alındığında kişi başına düşen gerçek gelir bir bütün olarak iki buçuk kat artmıştır.

Bunu gelişmiş kapitalist ülkelerle bir karşılaştıralım: 1960 dan bu yana OECD üyesi 24 ülkede nominal ücret ve maaşlar ortalama % 387 arttı, ancak bunun ana bölümü azalmak bilmeyen enflasyon tarafından yok edildi ve böylece gerçek yükseliş ancak % 14,5'a ulaştı. Geçen birkaç yıl içinde başlıca kapitalist ülkelerde ücretlerin artışı düştü ve kimi ülkelerde (örneğin ABD ve Kanada'da) ücretler de düştü.

Bu eğilim, ABD ve bir dizi öteki emperyalist ülkelerdeki egemen gerici çevrelerin askersel harcamaları daha da artırmak için «üretken olmayan»

⁽⁵⁾ Pravda, 24 Nisan 1985.

toplumsal maliyeti daha da azaltma çizgisiyle hızlandı. Bu çizgi geniş halk yığınlarının koşulları üzerinde acılı etkiler yaratıyor.

Bu, sosyalizmin ve sosyalist yaşam biçiminin yaşamsal üstünlükleri, anahtar birunsuru gerçek evrensel ve güvence altına alınmış çalışma ve çalışma karşılığı adil bir ücret alma hakkı olan yeni toplumsal sistemin büyük ve geri döndürülemez kazanımları karşısında karanlık bir geçmişi oluşturuyor.

*Barış ve Sosyalizm Sorunları
Dergisi Bilimsel Enformasyon
ve Dökümantasyon
Çalışma grubu*

Açıklama

Faşist diktatörlüğün Kürt halkına karşı giriştiği ilan edilmemiş savaşın boyutları son derece tehlikeli bir biçimde genişletiliyor. «Huzur operasyonu» adı altında Türkiye Kürdistanı'nda başlatılan terör dalgası içinde yüzlerce köy basıldı, çocuk, genç, yaşlı demeden meydan dayığından geçirildi, binlerce yurtsever gözaltına alındı ve ağır işkencelere uğradı. Bugüne kadar sadece gazetelere yansıdığı kadarıyla yüze yakın kişi «operasyonlarda» katledildi. «Devleti ve huzuru» korumak amacıyla silahlı çeteler oluşturuldu, sınırı mayınlamak gerekçesiyle köylerin ve kasabaların boşaltılmasına başlandı. Sınırın boydan boya ışıktandırılması, seri operasyonlar için özel «huzur yollarının» yapımı sürdürülüyor. Nihayet Cunta'nın içişleri bakanı «Güneydoğu'da gerilla savaşı veriyoruz» diyerek Kürt halkına karşı sürdürülen bu ilan edilmemiş savaşı açıkça tasdik etti.

Diktatörlüğün bu insanlık dışı saldırıları yalnızca Türkiye Kürdistanı ile sınırlı değildir. Irak'taki gerici Saddam yönetimi ile askeri operasyonlar için bu ülkenin topraklarına girilmesine olanak veren saldırgan bir anlaşmanın yapıldığı biliniyor. Nitekim diktatörlük bugüne kadar defalarca Irak sınırını geçerek buradaki Kürt yurtsever güçlerine karşı açık saldırılarda bulundu. Benzeri bir anlaşma son dönemde İran'la da yapıldı ve buna dayanarak Mayıs ayı içinde İran Kürdistanı'nda ortaklaşa operasyonlar yürütüldü. Son günlerde boyalı basında İran ve Irak'taki «aynılıkçı güçlerin birleştikleri ve bunun sınırlarımız için büyük bir tehlike oluşturduğu» yolunda haberlerin yer almasına paralel olarak diktatörlüğün çok daha tehlikeli yeni saldırılar için kapsamlı hazırlıklar içinde olduğu görülüyor. Türkiye ve Batı basınında diktatörlüğün yoğun bir biçimde askeri birlikleri «Doğu»ya kaydırıldığı, Irak sınırında binlerce kişilik ağır silahlı birliklerden, jandarma ve komando ekiplerinden oluşan yığınak yapıldığı, Irak'la ortaklaşa bir hareket planlandığı ve bu amaçla Irak'ın da İran'a karşı savaşa sürüldüğü bir tugayını Irak Kürdistanı'na geri çektiği yazıldı. Cunta'nın savunma bakanı bu hazırlıkları «sınır bölgesinde planlanan askeri manevralar» için olduğunu söyleyerek doğruladı.

Bütün bu girişimler Türkiye'nin bölgede ulusal kurtuluş savaş veren halklara karşı ABD emperyalizminin ve NATO'nun jandarması olarak kullanılması planıyla bağlıdır. Türk askeri birliklerinin yığıldığı bölgenin Sovyetler Birliği sınırlarına, İran-Irak birliklerinin çarpıştığı cepheye ve böl-

gede ABD çevik güçleri için hazırlanan askeri üslere çok yakın olması, Türkiye'nin Ortadoğu'da yeni bir gerginlik ocağı yaratmayı amaçlayan son derece tehlikeli serüvenlere sürüklenmesi, emperyalizmin bu planında diktatörlüğün doğrudan bir rol üstlenmesi yolunda atılan bir adımdır. Bir yandan Türkiye'nin körfez savaşına «barış gücü» paranası altında doğrudan bulaştırılması ve bu yolla bölgede ABD askeri varlığının güçlendirilmesi için el altından belli hazırlıklar yapılırken, öte yandan diktatörlük eliyle bölgede Kürt halkının meşru hakları ve ulusal çıkarları için savaşan yurtsever güçlerin, Kürt ulusal hareketinin ezilmesi amaçlanıyor.

Diktatörlük Kürt halkına yönelik bu soykırım planını ve bölgeye ilişkin saldırgan amaçlarını «ulusal çıkarlar» gerekçesinin arkasına gizlemek istiyor. Ülkemizin «Sovyetler Birliği'ne karşı kalkan ve Ortadoğu halklarına karşı kılıç» olarak kullanılmasının ulusal çıkarlarla hiç bir ilişkisi yoktur. Tersine patlamaya hazır bir barut fıçısını andıran bu bölgede, Türkiye'nin barışı tehdit eden bir gerginlik unsuru olarak kullanılması, emperyalizmin çıkarları uğruna yeni saldırılara alet edilmesi, ülkemizin büyük felaketlerle sonuçlanabilecek maceralara sürüklenmesinden başka bir «kazanım» getiremeyecektir. Irak ve İran'da sınırlara yakın bölgede, gerici rejimlere karşı özgürlük ve ulusal kurtuluş için Kürt halkının yıllardır süren direnişi ise, bu Türkiye'nin güvenliğini, ne de sınırlarını tehdit ediyor. Çünkü onların Türkiye halkları ile bir «hesabı» yoktur. Onların mücadelesi ABD emperyalizmini ve ülkelerindeki gerici rejimleri hedef alıyor. Bu nedenle onlar sadece emperyalizmin ve yerli uşaklarının çıkarlarını tehdit ediyor.

Diktatörlük Türkiye Kürdistanı'nda aylardır Kürt halkına karşı sürdürdüğü baskı ve zorbalığı «ayrılıkçı, bölücü çetelere» karşı yürütülen bir savaş gibi göstermek istiyor. Kürt halkı egemen Türkiye burjuvazisinin onun varlığını inkar eden, yıllardır en zorbaca yöntemlerle sürürülen zorla asimilasyoncu politikaya, soykırımı ve ulusal baskıya karşı mücadele ediyor. Kürt halkı onu yıllardır sömüren ve çağ dışı bir yoksulluğa mahkum eden Türkiye burjuvazisine ve onunla işbirliği içindeki Kürt egemen sınıflarına karşı savaşıyor. Kürt halkı ülkemizin diktatörlüğün pençesinden kurtarılması, ABD emperyalizminin saldırgan amaçlar için kullanılmasına son verilmesi için, barış ve demokrasi için mücadele ediyor. Türk ve Kürt halklarının çıkarları bir ve mücadelesi ortaktır. Bunun «Türk halkıyla bir toprak kavgası» gibi gösterilmesine izin verilmemelidir. Kürt halkına yönelen insanlık dışı saldırılar karşısında sessiz kalınmamalıdır. Diktatörlüğün bunu, polis yasasında olduğu gibi, demokrasi güçlerine yönelen yeni saldırılar için gerekçe olarak kullanması engellenmelidir.

Sol Birlik tüm ilerici, demokratik ve yurtsever güçleri diktatörlüğün bu tehlikeli girişimini önlemek üzere seslerini yükseltmeye çağırıyor. Kürt halkı üzerindeki barbarca saldırılara son verilmelidir. Tutuklamalar, iş-

kenceler, katliamlar ve idamlar durdurulmalıdır. Kürt köylerinin boşaltılmasına, sürgünlere son verilmelidir. Irak ve İran'la yapılan türden, gerici rejimlerle Türkiye arasında varolan gizli saldırgan anlaşmalar iptal edilmeli, Türk askeri birliklerinin komşu ülke topraklarına yönelik saldırıları, sınır ihlalleri durdurulmalıdır. Ülkemizin ABD emperyalizminin saldırgan amaçları uğrunda Ortadoğu halklarına karşı bir jandarma olarak kullanılmasına izin verilmemelidir.

SOL BİRLİK
(PPKK, TİP, TKP, TKSP, TSİP)

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaş'ın «Die Wahrheit» gazetesinin sorularına verdiği yanıtlar

Die Wahrheit: Genel Sekreter yoldaş, TKP 65 yaşında. Bu, gericiliğe ve faşist rejime karşı 65 yıllık bir savaşımdır. Türkiye'de komünistlerin savaşımda koşullarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kutlu yoldaş: Önce Partimizin görüşlerini açıklama fırsatını verdiğiniz için Size teşekkür ederim. Partimiz, 65. kuruluş yıldönümünü «Demokratik Türkiye – Daha güçlü TKP!» belgisi altında savaşımda karşılıyor. Açık-tır ki savaşımda kolay değildir. Aslına bakarsanız, hangi komünist partisinin savaşımda kolaydır? Bizim Partimiz açısından önemli bir özgüllük, TKP'nin 63 yıldır illegal koşullarda savaşımda zorunda kalması, bugün Batı Avrupa'nın tek illegal komünist partisi olmasıdır.

TKP, 10 Eylül 1920'de kuruldu. Kurulduğu günden bugüne kadar TKP, gericiliğe karşı, barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve toplumsal ilerleme için savaştı. Gericilik de TKP'nin yakasını hiç bırakmadı. 1920'lerde ve 1930'larda sayısız yoldaş tutuklandı. 1944 ve 1951'de çok büyük çaplı tutuklamalarla karşı karşıya kaldı. Nihayet 12 Eylül 1980 askersel devriminden sonraki 1981 büyük polis operasyonu geldi.

Bu çok acılı ve zor savaş tarihi boyunca TKP, kurucusu Mustafa Suphi'den MK üyemiz Deniz yoldaşa dek birçok yoldaşı şehit verdi. Açlık, yoksulluk sürekli polis takibi, göçmenlik kaç kuşak komünistin yaşam tarzı olmuştur. Nazım Hikmet de aralarında, birçok parti üyesi yirmi yılı aşkın bir süre zindanlarda yattılar. Ve geçmişte yüzlerce komünist parti bağı kopuk olarak savaşımda zorunda kalmıştır.

Bütün bunlara karşı, TKP'nin bugüne dek varlığını koruması, dahası faşist bir diktatörlük altında gelişip güçlenmekte olması, iki şeye bağlıdır. Birincisi, Partimiz «fabrikalar kalemizdir» ilkesinden ayrılmamıştır. İşçi sınıfı yok edilemedikçe, komünist partisi de yok edilemez. Bu bakımdan TKP'nin gelişmesi, Türkiye işçi sınıfının gelişmesiyle sıkı sıkıya bağlıdır. İkincisi, dünya komünist hareketinin sınamış Marksist-Leninist ilkelerinden kopmamak. Her komünist partisinde olduğu gibi, partimizde de kimi hatalı, eksik yaklaşımların görüldüğü dönemler olmuştur. Ama TKP, Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkelerinden hiçbir zaman kopmadı. Bu TKP'nin varlığını korumasında ve güçlenmesinde belirleyici bir etmendir.

Bugün geleceğe iyimserlikle bakmamızın en önemli nedenlerinden birisi de, Partimizin artık sürekli polis saldırıları altında hem varlığını koruma, hem de savaşımda yükseltme yeteneğini kazanmış olmasıdır. TKP'nin 1973 yılında İ. Bilen yoldaş önderliğindeki atılımı, 1983'de toplanan

5. Kongremiz ve ondan sonraki gelişmeler, bunu kanıtladı. O nedenle, 65. yıldönümünü demokrasi mücadelesi içinde TKP'yi güçlendirmek ve güçlü bir TKP ile demokrasiyi kazanma mücadelesinde etkin bir rol oynamak görevi, gerçekleştirilebilir bir hedeftir.

Partimiz üzerindeki yasakla yaşıt olan Türkiye Cumhuriyeti tarihi şunu gösteriyor: Halkın özlediği demokrasi, TKP'siz olamaz. Bu gerçek, gitgide daha açık görülecektir.

Die Wahrheit: Komünistler ve bütün barış güçleri için nükleer bir dünya savaşının önlenmesi belirleyici görevdir. Ülkenizdeki barış güçlerinin savaşımı üzerine neler söyleyebilirsiniz?

Kutlu yoldaş: Bildiğiniz gibi barış için savaşım, bugünkü koşullarda, Türkiye'de «en büyük suç» sayılarak yargılanıyor. Türkiye Barış Komitesi'ne karşı iki ayrı dava açıldı. Barış Komitesi'nin birçok yöneticisi ve üyesi, nükleer bir savaşın önlenmesini, uluslararası ilişkilere ve ülkemizin dış politikasına barış içinde yanyana yaşama ilkesinin egemen olmasını istedikleri için 8'er yıl gibi ağır hapis cezalarına çarptırıldılar. Ancak bütün bunlara karşın ülkemizde barış için savaşan güçler geriletilmemiştir.

Barış Komitesi'nin yönetici ve üyeleri, cuntanın mahkemelerinde barış ülküsünü ardıcıl savundular. Onların bu yürekli çıkışları, yalnızca ülkemizde değil, dünya çapında yankı buldu. Bu Türkiye'deki barış savaşımını bugünkü ve geleceği açısından eşsiz bir kazanımdır.

Barışın «suç» sayıldığı, düşünce, örgütlenme, gösteri özgürlüklerinin olmadığı ülkemizde, ne yazık ki, barış için yığınsal çıkışlar gerçekleştirilemiyor. Böyle de olsa, halkımız barış savaşımına duyarsız değildir. Gençler, barış isteyen bildiriler dağıtıyor. İlerici aydınlar, profesörler, bazı emekli yurtsever subaylar barışı savunan makaleler yayınlıyor.

TKP, barış uğruna bütün bu çıkışları vargüçüyle destekliyor. 65. kuruluş yıldönümümüzün savaşım programında, ABD ile SİA anlaşmasının uzatılmasına ve Amerikan üslerine karşı barış hareketini yükseltmek görevi yer alıyor.

Barış savaşımı, ulusal bağımsızlık ve demokrasi savaşımıyla sıkı sıkıya bağlıdır. Ülkemiz, emperyalizme çok yönlü bağımlı bir ülkedir. Fakat bugünkü faşist rejim, askersel, politik ve ekonomik bakımdan tümüyle Reagan'ın saldırgan politikası doğrultusunda davranmaktadır. Birçok Batı Avrupa ülkesi «yıldız savaşları» planına karşı çıkarken ya da en azından şimdilik ikircimli davranırken, Evren-Özal diktatörlüğü açıkça bu korkunç plana «evet» demiştir. Öte yandan Pentagon Türkiye'yi SSCB'ye ve Bulgaristan Halk Cumhuriyetine karşı saldırıları için bir sığınak tahtası, Ortadoğu'daki amaçları için geçit üssü olarak görüyor. Faşist diktatörlük, gönüllü olarak bu planları onaylıyor. Türkiye topraklarındaki ABD ve NATO üsleri, işte bu planların uygulama alanlarıdır. Bölgede ABD ile «stratejik mutabakat» antlaşması olan az sayıdaki ülkelere biri olan

Türkiye, Evren-Özal diktatörlüğü eliyle ABD emperyalizminin bir savaş aracı durumuna getirilmiştir.

Bugünkü rejim, Kıbrıs'ın bölünüp NATO üssüne dönüştürülmesi planlarını yürütüyor. Yunanistan'daki antiemperyalist gelişmelere karşı ABD'nin elinde bir baskı ve tehdit unsurudur. Evren-Özal yönetimi, bir yandan gerici Arap rejimleriyle, öte yandan el altından İsrail ile ilişkiler geliştirerek, ABD emperyalizminin Ortadoğu'da bir askersel blok çatıştırma planlarına hizmet ediyor.

TKP, NATO üyesi olan Türkiye ile komşusu SSCB ve Bulgaristan Halk Cumhuriyeti arasında Amerikancı çevrelerin kışkırtmaya çalıştıkları gerginlikleri önlemek için her çabayı gösteriyor. SSCB'nin ve öteki sosyalist ülkelerin Leninci, barış içinde yanyana yaşama ilkesine bağlı yapıcı politikaları, Türkiye ile karşılıklı yarar sağlayan ilişkileri geliştirme çabaları, giderek daha geniş güçlere bölge ve dünya barışına ve ulusal güvenliğimize yönelik tehlikenin gerçek kaynağının nerede olduğunu gösteriyor. Bu durum barış hareketinin tabanını genişletiyor.

TKP, Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist ülkelerin ABD'ye ve öteki NATO ülkelerine getirdikleri barış önerilerini destekliyor. Bunları halkımıza tanıtıyor, ulusal çıkarlarımızla olan somut bağlarını gösteriyor.

Die Wahrheit: Tutukevlerine atılan ve gericiлик tarafından mahkemelere çıkartılan güçler hangi politik akımlardan, sınıf ve katmanlardan geliyor?

Kutlu yoldaş: Diktatörlük, ilerici, demokrat, Amerikan emperyalizminin ve işbirlikçi oligarşinin kendileri açısından azıcık da olsa, tehlikeli gördükleri her akımı, yığınların yasal da olsa böylesi her eylemini «iç düşman faaliyeti» ilan edip zorbalıkla bastırıyor. Bu zorbalıklar, anayasal hak sayılıyor. Kürt ulusu üzerindeki baskılar sistemleştirilmiş, anayasal bir görev durumuna sokulmuştur. Rejim, askersel bakımdan tümüyle Pentagon'un saldırı planlarına göre örgütlenmiştir. Ekonomik örgüt ve araçlar ise, İMF'nin dayatmalarına, emperyalist tekellerin isteklerine göre düzenleniyor.

12 Eylül 1980'den bu yana 200 binin üzerinde insan gözaltına alındı. Resmi verilere göre, şu anda 30 bin kişi tutukevlerinde bulunuyor.

Bunlar, komünistlerdir, geçmişte legal olan TİP ve TSİP'in yöneticileridir, Kürt demokratlarıdır, «sol» radikal akımların üyeleridir. Birçok sosyal demokrat da tutuklanmıştır. İlerici sendikacılar, öğretmenler, gençlik ve kadın örgütleri yöneticileri, yazarlar ve gazeteciler legal faaliyetleri nedeniyle mahkum edilmiştir.

Şimdiye kadar 29 yurtsever idam edildi. 108 yurtsever idam bekliyor. Askersel mahkemelerde 5 bin yurtsever için – 52 DISK yöneticisi de bunların içindedir – idam cezası isteniyor. 12 Eylül'den beri Partimize karşı 15 dava açıldı. 500 yurtsever, 17 yıla dek ağır hapis cezalarına çarptırıl-

dılar. Yüzbinlerce insan, politik görüşleri nedeniyle fişlenmiştir. Bunlar ya işten atılıyorlar ya da hiçbir işe alınmıyorlar. Eski burjuva politikacıları da politik faaliyet yasağı altındadır.

Die Wahrheit: Ankara'da sıkıyönetimin polis yasasıyla değiştirilmesi için çalışılıyor. Bu antifaşist, demokratik güçlerin günlük savaşımlı açısından ne anlama geliyor?

Kutlu yoldaş: Polisin yetkilerini artırma yasası, sıkıyönetimsiz faşizm demektir. Rejimin başları dünya kamuoyunun önünde «işte sıkıyönetimi kaldırdık, tam demokrasiye geçtik» yalanını rahatlıkla söyleyebilmek için bir dizi manevralar yapıyorlar. Bu yasa, TKP'nin rejimde bir liberalleşme olmadığı, tam tersine, faşist rejimin kurumlaşabilmek için yeni adımlar atacağı görüşlerini doğruladı.

Kuşkusuz sınırsız yetkilerle donanmış bir polis örgütü, her biri birer küçük diktatör yapılmaya çalışılan valiler, ek vurucu timler, bütün bunlar antifaşist, demokratik güçlerin günlük savaşları için yeni yeni zorluklar demektir. Ama politika ile ilgili olmayan insanlar bile bu yasaya karşı derin bir öfke gösterdiler. Özellikle faşist rejimlere özgü alan rüşvetçiliğinin ve haraç almanın ordu ve polis gibi baskı aygıtlarında almış yürümüş olması, polisin yetkilerinin artırılmasına karşı tepkilerin daha da artmasına neden oldu.

Polis yasası etrafındaki gelişmeler, antifaşist, demokratik güçlerin günlük savaşımlı açısından esas bir başka noktada daha büyük bir önem taşıyor. O da yığınların aydınlatılması, rejimin karakterinin açıklanması, yığınların hareketlendirilmesi için daha çok çalışmak gerektiğini göstermesidir. Tepkilerin rejime karşı yöneltilmesi gerekliliğini yığınların bilincine çıkartmak, halkın demokrasiye duyduğu özlemi yaşama geçirebilmek için tüm antifaşistler kat kat daha fazla çalışmak zorundadır.

Die Wahrheit: TKP günümüzdeki birincil görevini nasıl ele alıyor? Hangi güçlerle bağlaşıklığı ve eylem birliğini hedefliyor? Sizce gericiliği durdurup alaşağı edebilecek güçler kimlerdir?

Kutlu yoldaş: Bugün önümüzde duran görev, demokrasiyi kazanmaktır. Bu savaşımızda biz, rejimle uzlaşmaya girmeyen tüm diktatörlük karşıtı güçlerle birlikte savaşacağımızı ilan ettik.

İşçi sınıfı, köylülük ve emekçiler demokrasi savaşımındaki ardıcıl güçlerdir. Ama biz orta katmanların, aydınların, gençliğin rolüne büyük önem veriyoruz. Bu savaşımızda sol güçlere özel bir rol düşüyor.

Bildiğiniz gibi, 1984'ün Aralık ayında Kürdistan Öncü İşçi Partisi, Türkiye İşçi Partisi, Türkiye Komünist Emek Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Türkiye Kürdistan Sosyalist Partisi, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi «Türkiye ve Türkiye Kürdistan Sol Birliği»ni kurdular. Demokratik bir güçbirliği platformu onayladılar. Sol Birlik, özellikle de onun ayrılık noktalarını değil,

birlik noktalarını öne çıkartan savaşım platformu, bütün demokrasi güçleri için örnek oldu. Sola yönelen yığınlara moral ve politik güç verdi.

Öte yandan parlamento dışındaki burjuva muhalefet partileri de diktatörlüğe karşı demokrasiden yana tutum alıyorlar. Nisanda diktatörlük karşıtı SODEP'in küçük kurultayı yapıldı. Burada onaylanan öncelikler bildirgesinde de demokrasi savaşımı başa alındı. Demokrasiyi savunan öteki güçlerle güçbirliği ilkesi benimsendi. Mayıs ayında yapılan DYP'nin kongresinde «Batı ülkelerindeki gibi demokrasi» için çalışmak ilkesi benimsendi. Haziranda SODEP ve DYP başkanları ortak bir görüşmeden sonra partileri arasında ekonomik ve sosyal konularda görüş ayrılıkları olmasına karşın, demokrasi için savaşımında birlikte davranacaklarını açıkladılar.

Görüldüğü gibi, Sol Birlik, SODEP ve DYP demokrasi için savaşım konusunda ortak noktalara sahipler. TKP bu gelişmeyi destekliyor. Sol güçlerle burjuva muhalefet partileri arasında demokratik bir diyalogun yaşama geçmesi için çalışıyor.

Partimiz Sol Birlik'in daha da güçlendirilmesi, özellikle tabanda pekişmesi için çalışıyor. Olgunlaşmakta olan demokrasi platformuna anti-emperyalist bir içerik kazandırılması ve işçi sınıfının demokrasi savaşımındaki rolünü artırmasına yardımcı olmak için çalışıyor. Eğer bu iki görevi yerine getirebilirsek, halkımızın özlediği demokrasinin yolu açılacaktır.

Die Wahrheit: Bir yıl önce aydınların bildirgesi uluslararası planda yankı uyandırdı. Bugün erktekilere karşı yığınsal protestonun durumunu nasıl değerlendirmek gerekir?

Kutlu yoldaş: Uluslararası planda «aydınlar bildirgesi» olarak yankılanan 1256 aydının bir dilekçeyle devlet başkanına başvurusu, hareket katılanların sayısının daha sonra 1383'e varması, gerçekten de çok önemli bir olaydır. TKP, aydınların bu çıkışını vargüçüyle destekledi. TKP, işkence ve idamların durdurulması, düşünce özgürlüğünün eksiksiz sağlanması, ve tüm kurum ve kurallarıyla demokrasinin işlerlik kazanmasını isteyen aydınlar hareketiyle işçi hareketinin birliğini örmek için çalışıyor.

Başka konulardaki görüşleri ne olursa olsun, barış ve demokrasi için çaba harcayan her aydını destekliyoruz. Şimdi aydın hareketi daha güçleniyor, çeşitli biçimlerde örgütlenmeye çalışıyor.

TKP üniversite çevrelerinin, işten atılmış öğretim üyelerinin ve öğrenci gençliğin özerk, demokratik üniversite savaşımına büyük değer veriyor ve bu çevrelerin kendi aralarında ve daha geniş aydın çevreleriyle birleşmesi için çalışıyor.

Yığın savaşımına gelince. Partimiz, faşist rejimin yıkılması ve demokrasinin kazanılması savaşımında yığın eylemlerinin birincil önem taşıdığını

her vesileyle vurguluyor. Bunun için fabrikalardaki, üniversitelerdeki, gecekondu semtlerindeki yasal ve yasa dışı direniş eylemlerini destekliyor, bunları genişletmeye çalışıyor. Açık bulunan tüm yığın örgütlerinin daha da etkinleştirilmesi, sendikaların, gençliğin ve öteki örgütlerin daha da aktifleşmesini sağlamak için çalışıyor. Öte yandan diktatörlük karşıtı güçlerin tabandaki eylem birliğini oluşturmak, bunu geliştirip güçlendirmek için yoğun çaba sarf ediyor. Açıktır ki, bu alanda yapılması gereken daha çok şey vardır. Özellikle Sol Birlik'in ve genel olarak bütün sol güçlerin yığinsal halk hareketinin gelişip güçlenmesi için daha büyük bir enerjiyle çalışması gerekiyor.

9 Haziran'da İstanbul'da SODEP'in düzenlediği «işsizlik ve pahalılığa karşı demokrasi mitingi» bu açıdan diktatörlük karşıtı güçler için önemli bir sınav olmuştur. Bu miting tüm antifaşist güçler tarafından desteklendi. Mitinge karşı yoğun baskılara, polisin ve ordu birliklerinin miting günü İstanbul'da estirdikleri terör havasına, silahlı çevik kuvvetlerin miting alanını çevirmesine, herkesin üstünün aranmasına, tutuklamalar olmasına karşın, bu mitingte 40 binin üzerinde insan herşeyi göze alarak rejime duyduğu nefreti, demokrasi istemini açıkça haykırdı. Önümüzdeki dönemde böylesi eylemlerin örgütlenmesi, yığınların politik deneyiminin gelişmesi için özel bir önem taşıyor.

Die Wahrheit: Bugün sendikaların savaş gücünü nasıl değerlendirmek gerekir?

Kutlu yoldaş: Açıktır ki, sendikaların savaş gücü, düne oranla azalmıştır. Ama diktatörlük, sendikal savaşı durduramamıştır. Bilinçli sendika militanlarını tutuklamış, işten atmıştır, ama işçilerin sendikalarına sahip çıkmalarını önleyememiştir.

Bugün açık bulunan ve en büyük işçi sendikası olan Türk-İş, gerek tabandan gelen baskıların artması, gerekse rejimin doğrudan sendikaların varlığını yoketmeye yönelik yeni yasa hazırlıklarının etkisiyle, sendikal hareket için genel geçerli olan ve herkes tarafından kabul edilebilecek bir nitelik taşıyan bir platform oluşturmuştur. Bunu şöyle özetleyebiliriz: İşçi hakları sağlanmadan demokrasi olamaz. İşçi düşmanı yasalar ve anayasa değiştirilmelidir.

TKP bu platformu destekliyor. Ancak şurası açıktır ki, sendikal hareketteki bölünmüşlük, onun bu savaşım hedefleri için aktif bir tutum almasını güçleştirmektedir. O nedenle TKP, birçok sol parti gibi, Türk-İş çatısı altında sendikal birliğin sağlanması ve o zamana kadar bağımsız sendikalar ile Türk-İş'in eylem birliğinin yaşama geçirilmesi için çalışmaktadır. Bugün birçok sendikanın başında sınıf uzaşmasından yana kişiler bulunmaktadır. Birçok sendikanın başında bulunan namuslu sendikacılar ise, yasalar ve rejimin çıkardığı engeller nedeniyle etkin olamıyorlar. O nedenle partimiz, bir yandan sendikaların demokrasi savaşımı-

na aktif katılımı, sendikal birliğin sağlanması için savaşıyor, öte yandan da sendikal demokrasinin artan önemini vurguluyor.

Bu alanda öne çıkan bir başka istem, DiSK'in açılmasıdır. Bunun sağlanması, faşist rejime büyük bir darbe olacaktır. Bildiğiniz gibi DiSK'e bağlı sendikalar 12 Eylül öncesinde, Türk-İş'in çeşitli sendikaları ile eylem birliği çalışmaları başlatmıştı. DiSK'in açılmasının, sendikal birliğin gelişip güçlenmesine yepyeni bir ivme vereceğini düşünüyoruz.

Die Wahrheit: TKP, ülkemizdeki Kürt yurttaşların durumu üzerine ne düşünüyor?

Kutlu yoldaş: Daha önce de belirttiğim gibi, ülkemizde Kürt halkı 12 Eylül 1980'den bu yana sistemli, yoğun bir baskı altındadır. Kürt halkına kendi dilinde konuşmak bile yasaklanmıştır. İki yıldır Kürt halkına karşı büyük çaplı askersel operasyonlar yapılıyor. Bu operasyonlar Irak ve İran topraklarında da yürütülüyor. TKP, bu kanlı kırımın derhal durdurulmasını istiyor.

ABD emperyalizminin Türkiye Kürdistanı'nı bölgedeki askersel amaçları için kullanma planları da bu baskıların sistemleştirilmesinde bir etmen olmaktadır. O nedenle TKP, sınır ötesi askersel eylemlere son verilmesi istemini yükseltiyor.

Bu koşullarda, Türk ve Kürt, iki halkın birliği sağlanmadan, ne Türkiye demokrasiye ulaşabilir, ne ülkemiz bölgede bir barış etmeni durumuna getirilebilir, ne de Kürt halkının yasal ve haklı istemleri gerçekleşebilir. O nedenle TKP, ülkemizde emperyalizme ve faşist rejime karşı iki halkın birliğini ve ortak savaşımını örmek için vargüçüyle çalışıyor. Partimiz, diktatörlük karşıtı kimi güçlerin sıralarında görülen milliyetçi tutumları eleştiriyor. Biz bu güçlere, Kürt halkı üzerindeki baskılara son verilmeden, Kürt halkının hakları sağlanmadan demokrasiye geçilemeyeceğini, kalıcı bir demokratik rejimin kurulamayacağını anlatıyoruz.

Die Wahrheit: TKP'nin Batı Avrupa'da çalışan Türkiyeli işçiler içindeki çalışmaları üzerine neler söyleyebilirsiniz?

Kutlu yoldaş: Batı Avrupa'da ve Batı Berlin'de çok sayıda Türkiyeli işçinin bulunması, Partimizin buralardaki çalışmalarının temelini oluşturuyor. Türkiyeli işçilerin bulundukları ülkelerin işçi sınıfıyla birliğinin sağlanması, bunların faşist-gerici hareketin kısıcına düşmekten kurtarılması, bulundukları ülkelerdeki barış savaşımına daha aktif katılmalarının sağlanması, bulundukları ülkelerin sendikal hareketiyle daha sıkı bağlanmaları ve Türkiye işçi sınıfı ve demokrasi güçleriyle dayanışma hareketinin örgütlenmesi. İşte bunlar, bizim buralardaki çalışmalarımızın başlıca konularıdır.

Batı Avrupa'daki ve Batı Berlin'deki çalışmalarımızın önemi, daha da artmıştır. Göçmen işçilerin hiçbir sorunu ciddi bir çözüme kavuşmamıştır. Türkiye hükümetleri işçilere döviz makinesi gözüyle bakıyorlar. Son yıl-

larda yabancı düşmanlığı da ciddi boyutlara vardı. Göçmen işçiler arasında gerici, ırkçı, faşist görüşlerin yayılması da hız kazanıyor. Tüm bunlar ve barış savaşımının daha da yükseltme görevimiz, daha çok çalışmamızı gerektiriyor. Bu nedenle MK'mizin 4. Plenumu bu görevleri ele aldı.

TKP bu alanda çalışırken, kardeş komünist ve işçi partileriyle sıkı bir işbirliği içindedir. Partimiz ile Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi arasındaki Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkelerine dayalı savaş arkadaşlığı, bu işbirliğinin somut örneğidir.

«Die Wahrheit» gazetesinin tüm okurlarına Partimizin savaş selamlarını iletir, Sizlere basın şenliğinizde ve tüm çalışmalarınızda büyük başarılar dilerim.

İran Tudeh Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına, İran Komünist Partisi'nin 65. kuruluş yıldönümü nedeniyle İran Tudeh Partisi Merkez Komitesi'ne ve üyelerine devrimci savaş selamlarını gönderir.

İranlı komünistler, 65 yıldanberi, İran işçi sınıfının, emekçi halkının çıkarları için, İran'ın ulusal çıkarları için savaşıyorlar. Hiçbir baskı, terör ve cinayet, İranlı komünistleri bu savaşımdan alıkoymadı. Türkiye Komünist Partisi İran Komünist Partisi'nin şanlı geleneklerini sürdüren kardeş İran Tudeh Partisi ile Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temelinde kardeşçe bağlıdır. TKP, Tudeh Partisi üyelerine yönelik cinayetleri, korkunç işkenceleri ve mahkeme denilen engizisyon uygulamalarını nefretle kınıyor. Türkiye komünistleri, Evren-Özal diktatörlüğünün eli kanlı İran gericiliğiyle girdiği uğursuz işbirliğine vargücüyle karşı çıkıyorlar.

Değerli yoldaşlar,

İran Komünist Partisi'nin 65. kuruluş yıldönümünde, Size çetin savaşımızın başarılar dileriz.

*Komünist selamlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

22 Haziran 1985

**«YENİ ÇAĞ» I
OKU
VE
OKUT!**